

národní
úložiště
šedé
literatury

Statistika & My (č. 4/2012)

Český statistický úřad
2012

Dostupný z <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-203052>

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 26.05.2024

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

STATISTIKA & MY

- 08 **Téma: Stavebnictví – zápas o přežití**
- 15 Kolik peněz dáváme na bydlení
- 26 V českých městech žijí skoro tři čtvrtiny obyvatelstva
- 30 Analýza české ekonomiky
- 32 Pět obcí má web i v esperantu
- 41 Překvapení měsíce: O kolik zdražila vejce a zlevnily brambory?

číslo 04

rok 2012

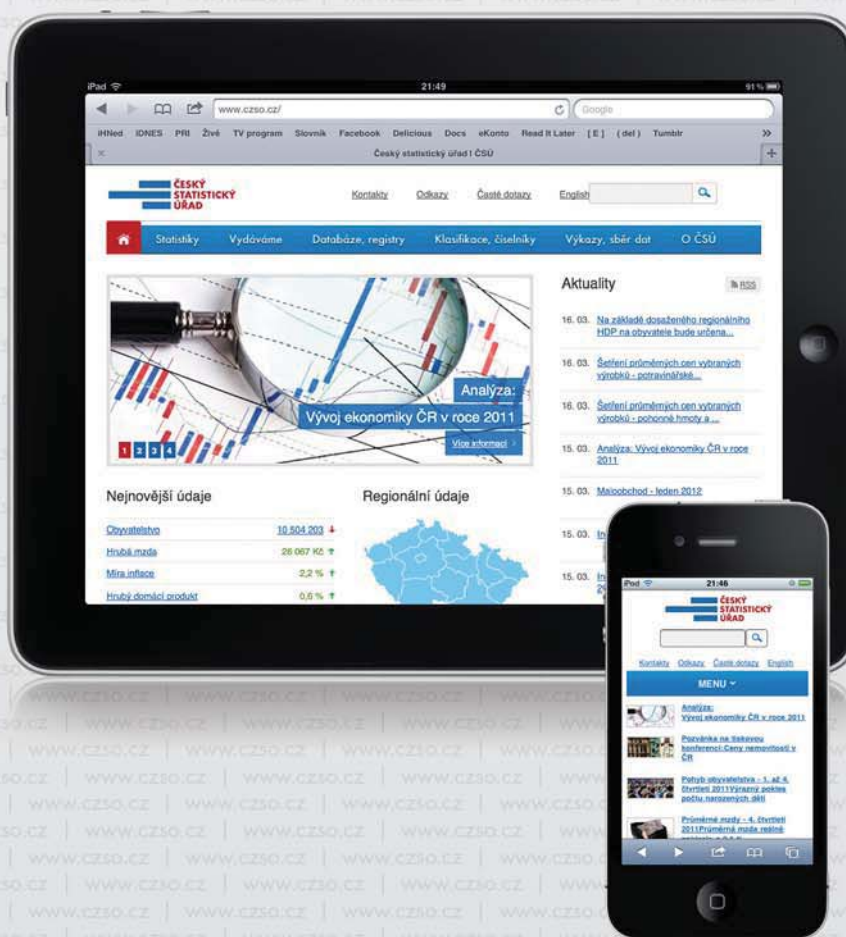
ročník 02

web CZSO.CZ

ČESKÝ
STATISTICKÝ
ÚŘAD

ISSN 1804-7149

WWW.CZSO.CZ
NA TABLETU I V MOBILU

Obsah

05	Předsedkyně ČSÚ v New Yorku
05	Věděli jste, že v EU27...
06	Přípravy na konferenci DGINS už jsou v plném proudu
07	Návštěva ze sousedního Polska
08	Stavebnictví v roce 2011: zápas o přežití
13	Výstavba nebytových budov nakonec neustrnula
15	Náklady na bydlení: Platíme hodně či málo?
18	Nájemní byty se dnes staví jen výjimečně
20	Kdo žije v nových pražských rezidenčních lokalitách?
22	Bytová výstavba v kostce
24	Zjistit přesný počet bytů byla práce pro detektivy
25	Společenství a družstva v číslech
26	V českých městech žijí skoro tři čtvrtiny obyvatelstva
28	Jaké bude další směřování českého stavebnictví?
30	Ekonomika 2011: hladké přistání
32	Pět obcí má web i v esperantu
34	Na vaše dotazy odpovídají naši profesionálové
36	Exkurze se mi docela líbila...
38	Za vším hledej statistiku
39	Studie o stavebnictví čtou i ministři
40	Kalendář akcí pořádaných ČSÚ
40	Poradna
41	Nákupní košík
41	Překvapení měsíce
42	Výběr výstupů ČSÚ

Vážené čtenářky,
vážení čtenáři,

když jsme 20. března prezentovali na tiskové konferenci, jak se změnila cena starších nemovitostí v České republice za zhruba posledních deset let, poukázali jsme na fakt, že také trh s byty, rodinnými domy a stavebními pozemky kopíruje globální ekonomickou situaci. V roce 2008 u nás byly ceny stejně vysoko jako ve většině zemí Evropy a USA. Nyní už tomu tak není.

S cenami nemovitostí velmi úzce souvisí sektor stavebnictví, který je tentokrát hlavním tématem našeho časopisu. V rozsáhlé analýze Petry Cuřínové se dozvíte nejnovější čísla o výkonu českého stavebnictví. Bohužel nejsou právě neoptimističtější. Naštěstí výjimky existují. Na začátku března mohlo české stavebnictví slavit. Stavba Main Point v pražském Karlíně byla vyhlášena za nejlepší administrativní stavbu světa. Rozhodla o tom porota v soutěži MIPIM Awards v Cannes. O výstavbě nebytových budov píše pro náš časopis Silvie Lukavcová. Helena Houzvičková a Luboš Votoček se v článku Náklady na bydlení: Platíme hodně či málo? snaží podat správnou odpověď. Z rozhovoru s Radkem Matějkou zjistíte, jaké jsou trendy ve stavebnictví v západní Evropě a čím se lišíme. Dana Macešková zkoumala, kdo žije v nových pražských rezidenčních lokalitách. Infografická dvoustrana Bytová výstavba v kostce zaujme ty, kteří mají v oblíbě kartogramy a grafy. O tom, jaké bude další směřování českého stavebnictví, píše Jiří Vacek ze společnosti CEEC Research.

Z témat mimo stavebnictví bych ráda upozornila na dva příspěvky. První je od analytičky ČSÚ Drahomíry Dubské, která se zaměřila na vývoj české ekonomiky v loňském roce. Druhý je od Vladimíra Rösle, ředitele Národní galerie, který se snaží přiblížit výstavu Rembrandt & Co. z pohledu statistiky.

Přeji vám pěkné Velikonoce a příjemné chvíle strávené s našim časopisem Statistika & My.

Alena Géblová | editorka a výkonná redaktorka

STATISTIKA & MY | Měsíčník Českého statistického úřadu | 04 / 2012 | Ročník 2

Adresa redakce: Český statistický úřad, Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, telefon: 274 054 248, e-mail: redakce@czso.cz | www.czso.cz

Redakční rada: Ing. Josef Vlášek (předseda), Bc. Michal Novotný (výkonný místopředseda), Mgr. Bohumila Beranová, Ing. Drahomíra Dubská, CSc., Mgr. et Mgr. Alena Géblová, Mgr. Helena Koláčková, RNDr. Tomáš Mládek, Helena Pexová, doc. Ing. Iva Ritschelová, CSc., Ing. Marek Rojíček, Ph.D., Egor Sidorov, Ph.D., Jana Slavníková, Ing. Jan Srb, Ing. Hana Šlégrová, Ing. Veronika Tichá, Ing. Pavla Trendová | Editorka a výkonná redaktorka: Alena Géblová | Korektorka: Věra Hrušková | Grafická úprava: Jana Chocholoušová | Grafický návrh: Ondřej Pazdera | Fotografie: archiv NG, archiv Jiřího Vacka, Martin Bílek, Tomáš Kubašta, Dana Macešková, Jiří Růžička, shutterstock.com | Tisk: Jiří Bartoš – Slon, spol. s r. o.

Vydavatel: Český statistický úřad | ISSN 1804-7149 | ev. č. MK ČR E 19925

Glosář

Jak dál?

České stavebnictví se nachází v těžkých a složitých časech. Číslo o vývoji stavební produkce po roce 2008 hovoří jednoznačně – výrazný pokles.

Chybí finanční prostředky, klesají objemy nových zakázek, výrazně se snižuje zaměstnanost, trvá vysoký tlak na snižování cen stavebních prací, který ohrožuje jejich kvalitu. Současná situace tlačí stavební podniky k hledání rezerv ve vlastním fungování, v hledání nových řešení při realizaci stavebních děl a ve využití možností uplatnit volné stavební kapacity v cizině. Pokračuje posuzování dalších eventuality, jak získat dodatečné finanční prostředky na výstavbu (odložené platby, vydání dluhopisů, přeměrování prostředků strukturálních fondů apod). Robustnější řešení je zatím v nedohlednu, chybí zejména odvaha soukromých i veřejných investorů k otevření „větších a dlouhodobějších projektů“. Přitom zejména situace v zanedbanosti silniční sítě, opuštěné budovy ve městech a obnova a výstavba sítí (elektrických, vodovodních, odpadních) po stavebních pracích přímo volají. Závěrem otázka: Může se vrátit ekonomický růst bez růstu ve stavebnictví?

Josef Vlášek

Aktivní stárnutí

Začátkem března vystoupil Dalibor Holý, ředitel odboru statistiky trhu práce a rovných příležitostí ČSÚ, na zahajovací konferenci Evropského roku aktivního stárnutí a mezigenerační solidarity 2012, která proběhla v Černínském paláci. Ve svém projevu seznámil účastníky s různými pohledy na stárnutí české i evropské populace.

Podobného tématu se dotkla i předsedkyně ČSÚ Iva Ritschelová v polovině března v Senátu na konferenci Aktivní stárnutí a mezigenerační solidarita v České republice. Zaměřila se na ekonomickou aktivitu osob starších 55 let v ČR a srovnala ji s ostatními evropskými zeměmi. Na základě údajů Evropské komise představila věk odchodu do starobního důchodu v ČR a v sousedních zemích s výhledem do roku 2030.

Přednáška pro studenty

Aktuální výsledky statistických zjišťování se daří na jihu Čech přibližovat široké veřejnosti také prostřednictvím odborných přednášek. Pro studenty vysokých a středních škol organizuje Krajská správa ČSÚ v Českých Budějovicích speciálně zaměřené semináře. Ty mimo jiné přibližují i způsoby, jak se data získávají a dále zpracovávají. V polovině března se takto mohli studenti z Vysoké školy evropských a regionálních studií dozvědět předběžné výsledky sčítání lidu 2011 v Jihočeském kraji.

Práce a zdraví

V průběhu roku 2011 se usku-tečnil v rámci výběrového šetření pracovních sil ad hoc modul na téma zdravotní problémy osob

a jejich vliv na ekonomickou aktivitu. Podrobněji byl zjišťován druh zdravotních problémů a charakter omezení pracovní činnosti. První výsledky signalizují, že zdravotními problémy trpí téměř pětina všech osob ve věku 15–64 let. Více se dozvíte 4. května v analýze k rychlé informaci o vývoji zaměstnanosti a nezaměstnanosti v 1. čtvrtletí 2012.

Seminář zaujal

Seminář na téma Co nabízí nová VDB se konal 17. března v ústředí ČSÚ. Přilákal 75 zájemců. „Nastala doba, kdy opouštíme starou veřejnou databázi,“ prohlásil na úvod Eduard Durník. Ve svém vystoupení přiblížil fungování a možnosti nové veřejné databáze.

Bedřich Moldan znovu v ČSÚ

V rámci cyklu seminářů Statistika statistikům vystoupil 9. března Bedřich Moldan v ČSÚ v Praze na Skalce s přednáškou Rio +20. Exministr životního prostředí a bývalý senátor seznámil statistiky s nejaktuálnějšími tématy z oblasti životního prostředí. Rozhovor s ním si budete moci přečíst v květnovém vydání časopisu Statistika & My.

Historická ročenka

Ve dnech 8. a 9. března se v Bratislavě uskutečnilo jednání zástupců sekce makroekonomických statis-

tik ČSÚ a Štatistického úradu SR. Hlavním tématem byla revize údajů národních účtů za Českou a Slovenskou republiku a Československou federaci v letech 1990–1992. Tyto údaje budou součástí Historické ročenky národních účtů, kterou ČSÚ vydá letos na konci dubna. Mezi další diskutované oblasti patřila statistika zahraničního obchodu.

Porada tajemníků

Druhou březnovou středu se v sídle Krajského úřadu Kraje Vysočina konala pravidelná pracovní porada tajemníků obcí s pověřeným obecním úřadem (POÚ) působících na Vysočině. Ředitelka Krajské správy ČSÚ v Jihlavě, Jitka Číhalová, zde informovala o zveřejnění předběžných výsledků SLDB 2011 a krátce představila publikaci s výsledky sčítání v Kraji Vysočina. Zároveň poděkovala za vstřícnost pracovníků POÚ při zabezpečení přístupu občanů k veřejnému internetu v souvislosti s možností elektronického zasílání sčítacích formulářů při loňském sčítání.

Debata v klášteře

Začátkem března v barokním re-fektáři kláštera sv. Jiljí v Praze diskutovali Iva Ritschelová, předsedkyně ČSÚ, Mons. Tomáš Holub, generální sekretář České biskupské konference, a Zdeněk R. Nešpor, sociolog náboženství, religionista a historik, o výsledcích SLDB 2011 s ohledem na religiozitu v České republice. Zamýšleli se nad významem výsledků a způsobem jejich interpretace. Obecně panovala shoda, že výsledky sčítání týkající se náboženského vyznání mohou být interpretovány až poté, kdy budou k dispozici konečné údaje v podrobnějším členění.

Předsedkyně ČSÚ v New Yorku

Výročního zasedání Statistické komise OSN se ve dnech 28. 2.–2. 3. 2012 zúčastnila Iva Ritschelová, předsedkyně Českého statistického úřadu.

Kromě 24 volených členských zemí, mezi kterými je od letošního roku na další čtyřleté období rovněž Česká republika, se se statutem pozorovatele zúčastnilo jednání i dalších více než sto členských zemí OSN, dále zástupci mezinárodních a regionálních komisí OSN.

Je již tradicí, že tomuto významnému zasedání předchází tzv. High Level Forum, na kterém

vybraní řečníci zastupující jednotlivé regiony prezentují názory, jež se týkají aktuálních výzev pro státní statistickou službu. Letos se fórum konalo pod názvem Měření neměřitelného – kde jsou hranice oficiální statistiky.

Tradiční přístup, který spočívá v popisu objektivně měřitelných jevů a procesů, naráží ve statistické praxi na problém v okamžiku, kdy chceme popsat (při respektování požadavků na kvalitu oficiální statistiky) takové skutečnosti, jakými jsou např. hodnota přírodních zdrojů nebo kvalita života při zohlednění subjektivního vnímání spokojenosti či blahobytu. Specifickým problémem je dopad přírodních katastrof na ekonomiku a společnost.

Důležitá témata

Mezi klíčové body jednání Statistické komise OSN patřilo sčítání lidu, domů a bytů. Údaje o obyvatelstvu jsou všeobecně považovány za naprosto základní statistické informace. Řečníci informovali o zajištění sběru i zpracování dat a také o prvních výsledcích a jejich očekávaném využití ve svých zemích. Podle údajů OSN si sčítání v období 2005–2014 naplánovalo celkem 228 zemí. Do března 2012 jej uskutečnilo 181 zemí. Sečteno tak bylo zhruba 87 % světové populace.

Diskutována byla statistika životního prostředí. Systém účtů životního prostředí, který umožňuje zachytit tuto problematiku v širších souvislostech, byl po velmi bohaté

debatě akceptován jako nový standard. Je zřejmé, že jeho naplnění bude mít v různých oblastech světa jinou prioritu. Také základní rámec pro statistiku životního prostředí (po revizi expertní skupinou pod vedením Ivy Ritschelové) bude na základě letošního jednání Statistické komise OSN používán jako návod pro zajištění statistických dat v této oblasti.

Mezi mnoha dalšími body jednání Statistické komise bylo rovněž téma Světového dne statistiky. Podle doporučení byra by měl být vyhlášen každých pět let (tj. nejdříve v roce 2015).

Hana Šlégrová, Lucie Vayhelová, Petr Kolovecký
odbor mezinárodní spolupráce

VĚDĚLI JSTE, ŽE V EU27...

stavební výroba v prosinci 2011 oproti listopadu 2011 poklesla o 0,4 % a v eurozóně vzrostla o 0,3 %?

Ve srovnání s prosincem 2010 vzrostla v EU27 o 7,4 % a v eurozóně dokonce o 7,8 %. V roce 2011 index průměrné stavební výroby v EU27 vzrostl o 0,7 %, avšak v eurozóně klesl o 1,1 % ve srovnání s rokem 2010. V meziměsíčním srovnání byl nejvyšší nárůst stavební výroby zjištěn v České republice (+5,5 %), na Slovensku (+3,8 %) a v Polsku (+2,9 %). Největší pokles zaznamenaly tyto země: Velká Británie (−10,5 %), Slovinsko (−8,1 %) a Německo (−6,4 %). Stavební výroba se vůbec nezměnila ve Švédsku. Zatímco v EU27 pozemní stavitelství narostlo o 0,4 %, inženýrské stavitelství kleslo o 0,7 %. V meziročním srovnání (prosinec 2011 – prosinec 2010) vykazalo nejvyšší nárůst Německo (+44,3 %). Česká republika se umístila na 2. místě s růstem +16,1 %.

v lednu 2012 činila míra nezaměstnanosti 10,1 % a v eurozóně dokonce 10,7 %?

Přítom v lednu 2011 byly příslušné hodnoty 9,5 a 10 %. Eurostat odhaduje, že v EU27 je tak bez práce 24,325 mil. lidí, z nichž 16,925 mil. je v eurozóně. To znamená, že oproti prosinci 2011 se počet nezaměstnaných v EU27 zvýšil o 191 tis. a v eurozóně o 185 tis. V meziročním srovnání s lednem 2011 se tak nezaměstnanost v EU27 zvýšila o 1,478 mil. lidí a v eurozóně o 1,221 mil. Nejvyšší míra nezaměstnanosti byla ve Španělsku (23,3 %) a nejnižší

v Rakousku (4,0 %). V USA činila v lednu 2012 míra nezaměstnanosti 8,3 % a v Japonsku, v prosinci 2011, byla 4,6 %.

v lednu 2012 byla roční inflace 2,9 % a v eurozóně 2,6 %?

Před rokem byly odpovídající míry roční inflace 2,7 a 2,3 %. Nejnižší roční míru vykazalo Švédsko (0,7 %), Irsko (1,3 %) a Malta (1,5 %). Nejvyšší inflaci zaznamenalo Maďarsko (5,6 %), Estonsko (4,7 %), Polsko a Slovensko (4,1 %).

se v prosinci 2011 zvýšil počet nových objednávek v průmyslu o 1,3 % a v eurozóně dokonce o 1,9 %?

Když vyloučíme dodávky zařízení pro lodní, železniční a leteckou dopravu, u kterých jsou změny poměrně téžavé, tak počet nových objednávek v průmyslu v EU27 narostl dokonce o 2,6 % a v eurozóně o 2,5 %. Ve srovnání s rokem 2010 index průměrných nových objednávek pro rok 2011 vzrostl v EU27 o 7,6 % a eurozóně o 8,3 %.

Jiří Růžička, oddělení plánování mezinárodní spolupráce

Inflace v eurozóně
únor 2012

2,7 %

Přípravy na konferenci DGINS už jsou v plném proudu

Každý rok jeden členský stát Evropské unie pořádá konferenci předsedů evropských statistických úřadů. Na tu pak navazuje zasedání Výboru pro Evropský statistický systém. Letos ji chystá ČSÚ a uskuteční se ve dnech **24.–26. září v Praze**.

Poprvé se konference předsedů statistických úřadů EU (Directeurs Généraux des Instituts Nationaux de Statistique – DGINS) uskutečnila v Lucemburku již v roce 1953. Z letošního pořadového čísla (již 98. zasedání) lze odvodit, že po svém vzniku se tato konference konala vícekrát v průběhu jednoho roku. V souvislosti

se vznikem nejprve Výboru pro statistické programy Evropské komise a později Výboru pro Evropský statistický systém (ESSC), jejichž členy se stali rovněž představitelé statistických úřadů, se náplň konference změnila. Nezabývá se přímo statistickými programy a statistickými akcemi, ale je příležitostí pro diskusi o vybraných

Budova ČNB v Praze.

Hlavní sál pro jednání DGINS 2012.

Zástupci Eurostatu a ČSÚ na prohlídce konferenčního centra ČNB.

otázkách, které se týkají organizace a řízení Evropského statistického systému a budoucích požadavků na statistiku ve strategickém kontextu. V minulých letech tak byly diskutovány např. záležitosti týkající se statistiky globalizace, migrace, měření pokroku, blahobytu a udržitelného rozvoje, snižování administrativní zátěže, komunikace statistiky. Vloni se konference (v německém Wiesbadenu) zabývala koncepcemi statistických šetření v domácnostech a v sociální statistice a Kodexem evropské statistiky.

V září v Praze

Konferenci řídí předseda statistického úřadu hostitelské země. Účastní se jí představitelé statistických úřadů členských i kandidátských zemí EU, zemí západního Balkánu, EHP/EFTA, dále představitelé Evropské komise/

Eurostatu, OSN, OECD, zástupci Evropské centrální banky, Mezinárodního měnového fondu a další vybraní hosté. Český statistický úřad zahájil přípravu DGINS již v loňském roce. Letos ve dnech 6.–7. března navštívili ČSÚ Astrid Meesters a Dietmar Maass z Eurostatu, kteří mají přípravu pracovního jednání konference DGINS a ESSC na starosti. Delegaci přijala rovněž Iva Ritschelová, předsedkyně ČSÚ. Předmětem jednání byly požadavky Eurostatu na zajištění zasedání, organizace akcí a další postup. Při této příležitosti si delegáti prohlédli prostory kongresového centra České národní banky, kde se konference uskuteční.

**Hana Šlégrová, Lucie Vayhelová,
Alena Mutlová
odbor mezinárodní spolupráce**

Návštěva ze sousedního Polska

V polovině března navštívila Český statistický úřad **delegace polského statistického úřadu** vedená jeho předsedou Januszem Witkowskim. Oba úřady spojuje řada společných témat i dosavadní vzájemná spolupráce.

Návštěva se uskutečnila na základě pozvání předsedkyně ČSÚ Ivy Ritschelové. V úvodu setkání Janusz Witkowski poděkoval za pomoc při přípravě předsednictví Polska v Radě Evropské unie, kdy bezprostředně po skončení předsednictví České republiky v červenci 2009 získali polští kolegové od předsednického týmu ČSÚ čerstvě nabyté zkušenosti.

Pracovní jednání bylo zaměřeno především na sčítání lidu, domů a bytů a používání administrativních zdrojů dat pro statistické účely. Byly také diskutovány vybrané otázky evropské agendy, včetně projektů financovaných z prostředků Evropské unie.

Úvodní prezentace obou předsedů obsahovaly základní informace o legislativních podmínkách pro zajištění poslání statistických úřadů. Hovořilo se také o aktuálních otázkách, které vedení statistických úřadů řeší. V této souvislosti Iva Ritschelová zmínila např. změny v organizační struktuře ČSÚ

Předsedové statistických úřadů Iva Ritschelová a Janusz Witkowski.

a priority úřadu. Současné období označila za „období změn“, které je poznamenáno nejen rozpočtovými škrty, ale také rostoucími požadavky na kvalitu oficiální statistiky. Právě to je důvodem, proč je větší tlak na implementaci Kodexu evropské statistiky a proč je jednou z nových evropských iniciativ v oblasti statistiky uzavírání tzv. „závazků důvěry“ mezi vládami členských zemí a Evropskou ko-

misí. V obou úřadech se soustřeďuje velká pozornost na evropské projekty včetně grantů a technické asistence. Polští statistici upozornili na nutnost vzdělávání v této oblasti. Česká strana například zdůraznila interní pravidla, kterými se pracovníci úřadu musí řídit.

Z prezentace místopředsedy ČSÚ Stanislava Drápala o sčítání lidu, domů a bytů polskou delegaci zaujaly informace o vlastním

sčítání, včetně inovativních prvků a statistik o průběhu sčítání, i předběžné výsledky a jejich prezentace prostřednictvím veřejné databáze.

Také v Polsku se způsob posledního sčítání ve srovnání s minulým výrazně změnil. Tentokrát byla data získávána prostřednictvím internetu, telefonického sběru a s využitím tazatelské sítě. Technické vybavení tazatelů, jehož součástí byl geografický informační systém, umožnilo monitoring jejich pohybu a práce (včetně varovného systému pro nebezpečné situace, resp. případy delšího odmlčení).

Češi a Poláci se shodli v názoru, že administrativní zdroje dat jsou pro získávání vstupních dat užitečné. Mají pozitivní dopad jak pro produkci statistických agregátů, tak i pro zkvalitňování výchozích informací pro přípravu šetření (tzv. rámce zjišťování pro stanovení základních a výběrových souborů) a pro doplňování chybějících dat ze zjišťování (imputace) či pro posuzování kvality statistik.

Polští kolegové připravují integrovaný systém statistické produkce. Velmi ocenili informaci Františka Konečného o realizaci tohoto přístupu v ČSÚ. Polského předsedu zase zaujala v prezentaci Josefa Bandíka informace o postupech při využívání administrativních zdrojů dat. Líbilo se mu, že odborníci na tuto problematiku jsou sdruženi do jednoho pracoviště.

Účastníci setkání – zleva Stanislav Drápal, Hana Šlégrová, Marek Mroczkowski, Janusz Witkowski, Iva Ritschelová, Janusz Dygazewicz, Marek Cierpiat-Wolan, Egor Sidorov.

Hana Šlégrová
odbor mezinárodní spolupráce

Stavebnictví v roce 2011: zápas o přežití

Výkon českého stavebnictví se podle předběžných statistických údajů nadále zhoršuje. Stavební **produkce klesla** v roce 2011 meziročně o dalších 3,5 %. Ve srovnání s konjunkturním rokem 2008 se jedná dokonce o pokles více než 11 %. Přestože se stavebnictví celý rok potýkalo s úbytkem stavebních zakázek a nedostatečnou poptávkou, byl vývoj v jednotlivých čtvrtletích značně rozdílný.

V 1. čtvrtletí 2011 vykázal index stavební produkce meziroční růst o 5,9 %, což bylo ovšem způsobeno extrémně nízkou srovnávací základnou roku 2010. Kromě úbytku stavebních zakázek byl propad indexu stavební produkce v 1. čtvrtletí roku 2010 ovlivněn také neobvykle chladným počasím.

Ve 2. a 3. čtvrtletí 2011 zrychlovala stavební produkce své poklesy. Od počátku roku do konce září tak byl zaznamenán meziroční pokles o 4,7 %. Stavební produkce ve 4. čtvrtletí 2011 pak poklesl zpomalila na pouhých 0,8 %, a to pouze díky mimořádnému výsledku za prosinec, kdy na index stavební produkce působilo více faktorů. Zčásti ho ovlivnily klimatické podmínky. Zatímco velmi příznivé počasí v prosinci 2011 (průměrná denní teplota byla o 2,9 °C vyšší ve srovnání s dlouhodobým normálem a také sněhová pokrývka byla

minimální) umožnilo stavbařům prakticky neomezeně provádět veškeré stavební práce, ve stejném období roku 2010 byly klimatické podmínky naopak velmi nepříznivé (spadlo o 36 % více srážek, než je dlouhodobý normál a průměrná teplota byla o 3,9 °C nižší proti normálu) a řada firem stavební práce pozastavila. V souvislosti s příznivým počasím (koncem roku 2011) se ve větší míře projeví vyšší do fakturace dokončených zakázek ke konci roku. Určitou roli mohla sehrát také zvýšená poptávka po stavebních pracích v souvislosti s očekávaným zvýšením DPH od ledna 2012.

Meziroční poklesy se v roce 2011 odehrávaly jak v inženýrském, tak i v pozemním stavitelství. Pokles v inženýrském stavitelství se zdá být větší (-9,7 %), ale je nutné si uvědomit, že se jedná o poklesy z daleko vyšších zákla-

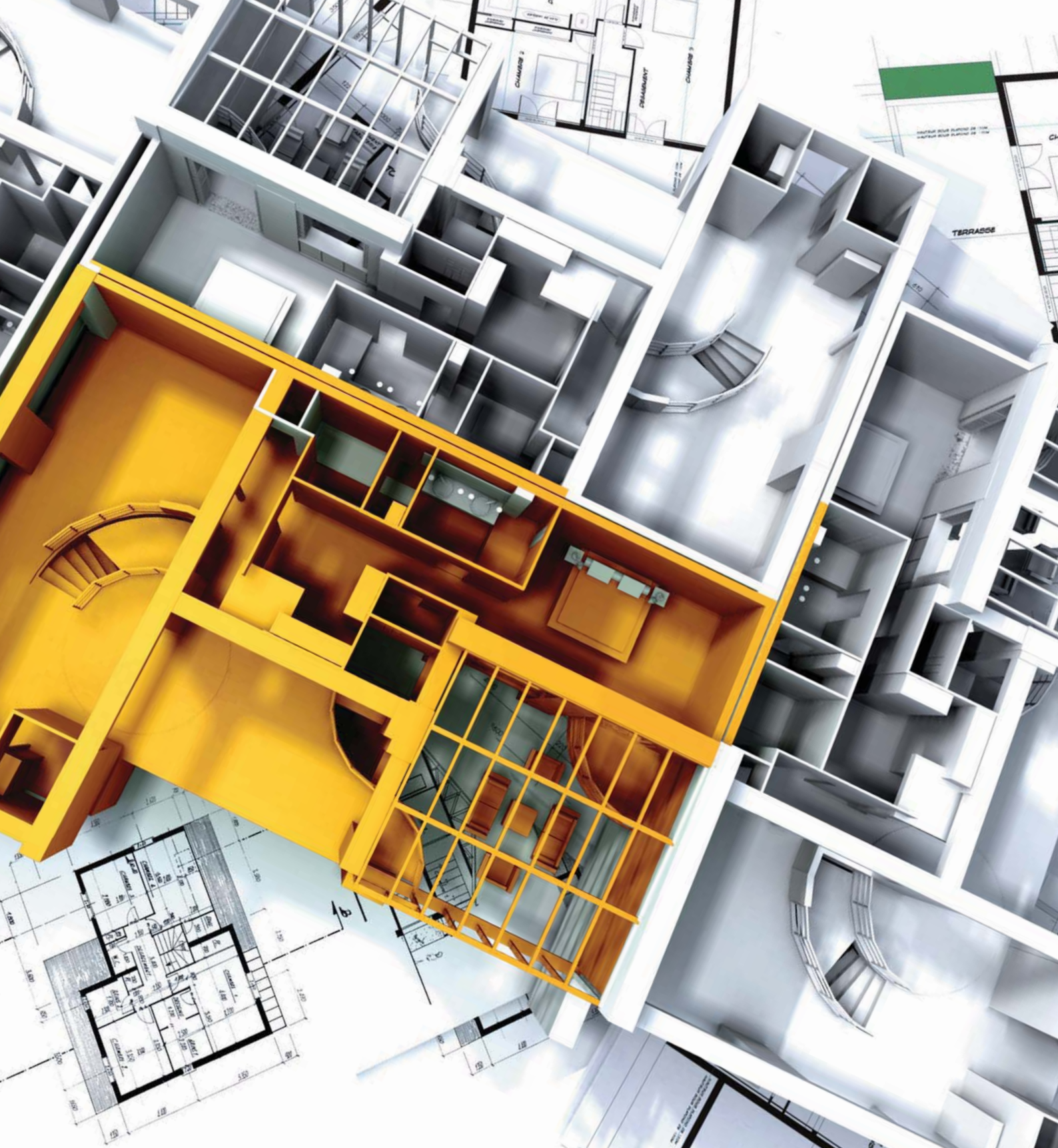
den. Inženýrské stavitelství se díky evropským prostředkům drželo na vysoké úrovni ještě celý rok 2009 a padat začalo až počátkem roku 2010. Pozemní stavitelství zažilo vrchol na přelomu let 2007 a 2008. Klesat pak začalo v průběhu roku 2008. V roce 2011 byl v pozemním stavitelství zaznamenán pokles o 0,4 %. Celkový index stavební produkce tak díky inženýrskému stavitelství dosahoval ještě v letech 2008 a 2009 slušných výsledků, ale od poloviny roku 2010 lze říci, že celkový výkon klesá zejména díky inženýrským stavbám. Tato skutečnost je patrná z rozkladu meziročního přírůstku indexu stavební produkce. Příspěvek inženýrského stavitelství na celkovém poklesu je vyšší, i když jeho váha je ve srovnání s pozemním třetinová. Příspěvky jednotlivých kategorií na celkový index stavební produkce jsou zřejmé z grafu 1.

Stavebnictví se tak dostává nejen pod úroveň let 2007 a 2008, kdy bylo na svém vrcholu, ale blíží se také bazickému roku 2005. Index stavební produkce byl v roce 2011 o pouhé 0,8 % nad úrovní roku 2005, a to pouze díky velmi dobrému výsledku v prosinci. Jinak se v průběhu ledna až listopadu 2011 stavební produkce nacházela pod úrovní roku 2005. V případě produkce pozemního stavitelství tato skutečnost platila celý rok 2011 a celkově poklesla proti bazickému roku 2005 o 3,4 %. Lépe je na tom ve srovnání s rokem 2005 stále ještě inženýrské stavitelství, které vykázalo růst o 11,9 %.

Stagnuje i Evropa

Také stavebnictví v Evropě jako celek stagnuje. Rozdíly mezi státy a jednotlivými směry výstavby jsou značné.

Při porovnání sezónně očištěných dat zjistíme, že index stavební produkce v EU27 v roce 2011 meziročně mírně vzrostl. Česká republika a např. také Slovensko jsou na tom hůře než celoevropský průměr. Naopak Německo a Polsko jsou výrazně nad průměrem. Česká republika výrazně zaostává za okolními státy v oblasti inžer-

nýrského stavitelství, v kategorii pozemního stavitelství vykazuje nejhůřší výsledky Slovensko.

Zaměstnanost a platy

Ve stavebních podnicích s 50 a více zaměstnanci bylo v roce 2011 zaměstnáno 97,7 tisíc osob a jejich počet se v srovnání s rokem 2010

snížil o 6,7 %. Úbytek počtu zaměstnanců se v jednotlivých čtvrtletích roku 2011 zrychloval a ve 4. čtvrtletí dosáhl již -9,3 %.

Průměrná mzda těchto zaměstnanců činila 29 184 Kč a meziroč-

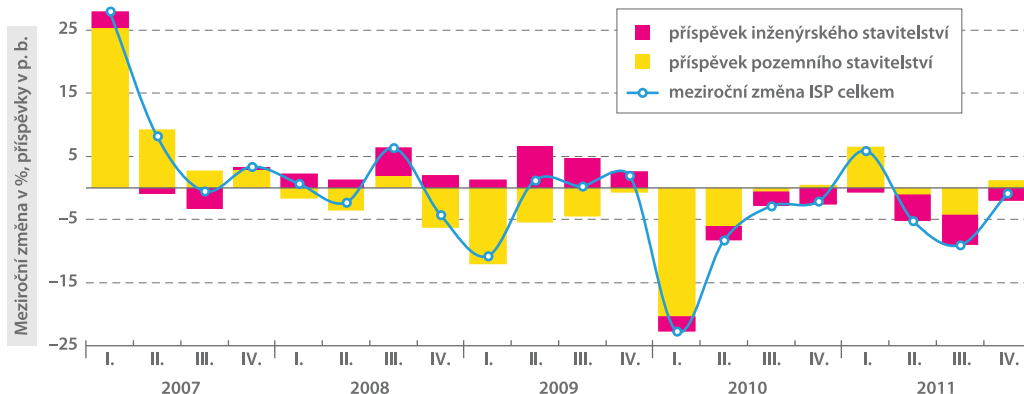
ně vzrostla o 1,5 %. Výše průměrné mzdy v jednotlivých čtvrtletích je ovlivněna vyplácením odměn a prémie za dokončení stavby, proto poměrně značně kolísá. Většinou meziročně rostla, nejvíce ve 3. čtvrtletí. Průměrnou mzdu také silně ovlivňují podniky, ve kterých je průměrná mzda velmi vysoká. Není jich mnoho, ale ženu průměr za všechny podniky směrem vzhůru.

Zaměstnanci sledovaných podniků provedli v roce 2011 stavební práce za 172,7 mld. Kč, což je meziročně o 8,4 % méně. Stejně jako u celkového indexu stavební produkce také zde nastal poměrně značný meziroční vzestup v 1. čtvrtletí, který byl ovšem způsoben velmi nízkou srovnávací základnou roku 2010. V dalších čtvrtletích roku 2011 následovaly poklesy stavební produkce. Situace vypadá lépe v pozemním stavitelství, které v roce 2011 kleslo meziročně o 4,7 %. Inženýrské stavitelství padalo prudčeji (meziročně -12,5 %).

Veřejné zakázky ubyly

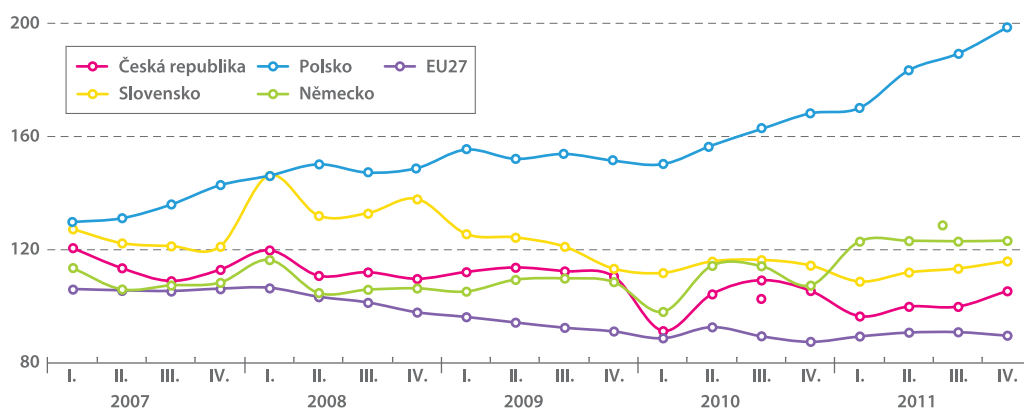
Stavební podniky s 50 a více zaměstnanci uzavřely v roce 2011

Graf 1 | Rozklad meziroční změny indexu stavební produkce

Zdroj: ČSÚ

Graf 2 | Index stavební produkce v Evropě (sezónně očištěné, průměr 2005=100)

Zdroj: Eurostat

Jak se určí podnikový medián a modus

Pod hodnotou průměrné mzdy je průměrná mzda ve třech čtvrtinách stavebních podniků, ve kterých je zaměstnáno více než polovina zaměstnanců sledovaných podniků. Takové srovnání však neříká nic o mzdách jednotlivých pracovníků. I v podnicích s podprůměrnou mzdou nepochybně pracují lidé s výrazně nadprůměrnou mzdou a naopak.

Pro lepší porovnání mezd je vhodnější uvádět **medián**. Protože jednotkou pozorování je v případě podnikových statistik podnik, vztahují se veškeré dostupné údaje právě k němu. Za každý podnik však máme k dispozici pouze počet zaměstnanců a objem mezd. Nelze tedy vypočítat klasický medián týkající se jednotlivých pracovníků. Můžeme určit pouze medián „podnikový“, pokud jednotlivé podniky seřadíme podle průměrné mzdy ve firmě. Tato hodnota činí přibližně 23 tis. Kč.

Obdobným zjednodušením můžeme určit také „podnikový“ **modus**, což je nejčastější průměrná mzda za stavební podnik. Po zaokrouhlení na tisíce dostaneme hodnotu 20 tis. Kč. Je zřejmé, že pokud bychom měli údaje také za podniky menší než 50 zaměstnanců, byly by výše uvedené hodnoty mzdové statistiky ještě nižší.

v tuzemsku 47,9 tis. stavebních zakázek a tento počet meziročně vzrostl o 20,3 %. Jejich celková hodnota meziročně klesla o 9,1 % a činila 179,1 mld. Kč. V pozemním stavitelství uzavřely podniky nové zakázky v hodnotě 77,0 mld. Kč, což v meziročním srovnání představuje pokles o 7,3 %. Hodnota nových zakázek v inženýrském stavitelství činila 102,1 mld. Kč a ve srovnání se stejným obdobím minulého roku klesla o 10,4 %. Z výše uvedených dat je zřejmé, že průměrná hodnota jedné stavební zakázky klesá, což souvisí s úbytkem velkých veřejných zakázek zejména v dopravní infrastruktuře. Průměrná hodnota jedné stavební zakázky v roce 2011 byla 3,7 mil. Kč, což je ve srovná-

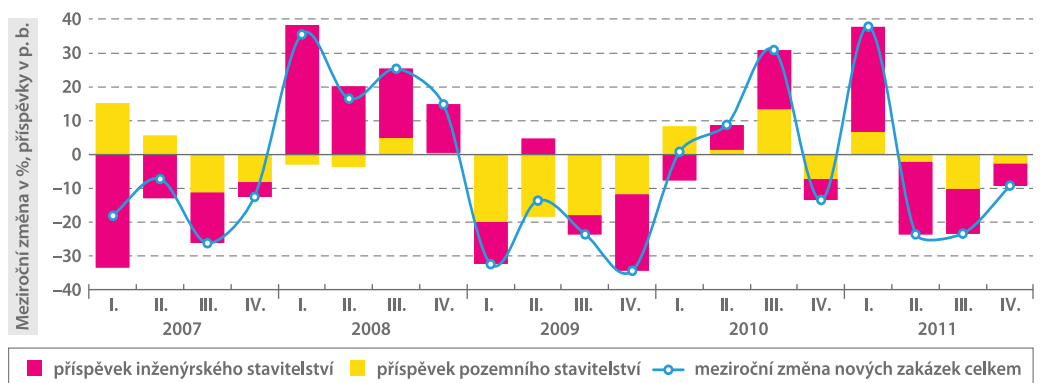
ní s rokem 2008 pokles o více než polovinu (graf 3).

Ke konci roku 2011 měly sledované stavební podniky celkem smluvně uzavřeno 11,2 tis. zakázek, což představuje meziroční nárůst o 13,3 %. Zakázky představovaly zásobu dosud neprovedených stavebních prací v celkové hodnotě 143,1 mld. Kč a tento objem uzavřených zakázek se ve srovnání se stejným obdobím předchozího roku snížil o 4,2 %. Hodnota nasmlouvaných stavebních zakázek se snižuje již od počátku roku 2009 a nyní se jejich objem ve finančním vyjádření pohybuje na úrovni roku 2002.

Výše uvedený trend se týká jak soukromých, tak i veřejných

zakázek, i když vývoj v jednotlivých kategoriích nebyl zcela tožný. Odlišnosti vycházejí z ochoty státu financovat stavební akce a také z objemu prostředků, které jsou čerpány z Evropské unie. Z celkového stavu tuzemských zakázek uzavřených ke konci roku 2011 připadalo na veřejné zakázky 79,0 mld. Kč a jejich objem se meziročně snížil o 7,6 %. Hodnota soukromých zakázek naopak ve srovnání s rokem 2010 vzrostla o 17,6 %, tj. na 52,7 mld. Kč. Nutno ovšem poznamenat, že uvedená tempa růstu vycházejí ze zcela

Graf 3 | Rozklad meziroční změny nových stavebních zakázek

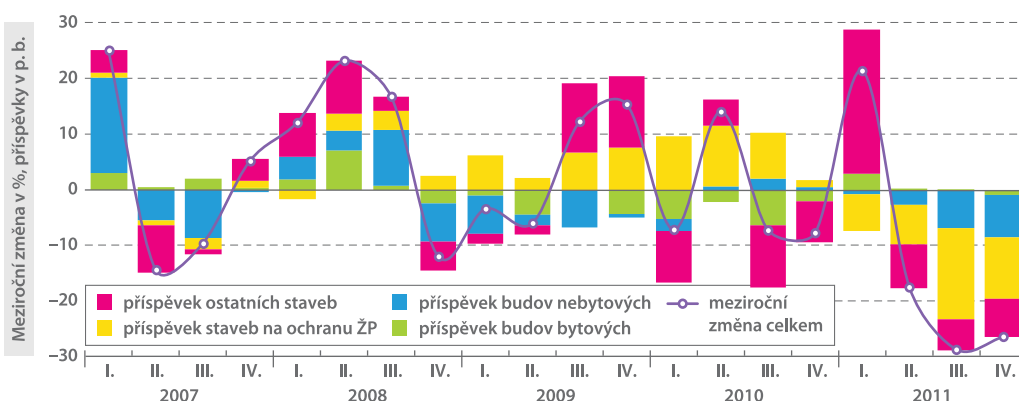
Zdroj: ČSÚ

Počet zahájených a dokončených bytů

		Zahájené byty			Dokončené byty		
		celkem	z toho v		celkem	z toho v	
			rodinných domech	bytových domech		rodinných domech	bytových domech
2009	1. čtvrtletí	8 721	4 207	2 341	9 314	4 334	3 432
	2. čtvrtletí	9 736	5 055	2 905	7 770	3 603	2 986
	3. čtvrtletí	11 234	5 291	4 080	8 720	4 062	3 261
	4. čtvrtletí	7 628	4 197	1 719	12 669	7 125	4 087
2010	1. čtvrtletí	6 272	3 431	1 523	9 199	4 424	3 480
	2. čtvrtletí	8 024	4 638	1 906	6 921	3 385	2 222
	3. čtvrtletí	7 671	4 871	1 114	7 415	3 814	2 364
	4. čtvrtletí	6 168	3 671	1 255	12 907	8 137	2 846
2011	1. čtvrtletí	6 719	3 448	1 864	6 112	4 065	984
	2. čtvrtletí	7 593	4 964	1 135	5 393	3 280	1 231
	3. čtvrtletí	7 104	4 889	980	6 616	3 696	1 832
	4. čtvrtletí	6 119	3 759	1 034	10 507	6 345	2 507

Zdroj: ČSÚ

Graf 4 | Rozklad meziroční změny orientační hodnoty stavebních povolení

Zdroj: ČSÚ

jiných srovnávacích základů. Veřejné zakázky byly v letech 2008 a ještě i 2009 na vysoké úrovni, zatímco objem soukromých zakázek poměrně výrazně klesal od konce roku 2007. Relace mezi soukromými a veřejnými zakázkami je ovlivněna tím, že ve statistickém zjišťování jsou zahrnuty především větší stavební podniky, které mají výrazně vyšší podíl veřejných zakázek.

Boj o malé zakázky

V roce 2011 vydaly stavební úřady 107 231 stavebních povolení a jejich počet meziročně vzrostl o 1,4 % ve všech směrech výstavby (s výjimkou staveb na ochranu životního prostředí, které byly ovlivněny masivním povolováním fotovoltaických elektráren a tím vysokou srovnávací základnou v roce 2010). Ostatní kategorie naopak v roce 2010 zaznamenaly poměrně strmý pád, a proto také byly meziroční nárůsty v roce 2011 snadnější. Růst počtu stavebních povolení souvisí také s celkovým trendem zmenšování velikosti jednotlivých stavebních zakázek. Ubyly velké akce hrazené z veřejných zdrojů. Už i velké stavební firmy se ucházejí o relativně malé zakázky.

Výše uvedenému trendu odpovídá vývoj orientační hodnoty vydaných stavebních povolení. Orientační

ní hodnota staveb povolených v roce 2011 meziročně klesla o 14,8 % a činila 339,9 mld. Kč. Pokles investičních nákladů povolených staveb se odehrává především v nové výstavbě. Z grafu 4 je patrné, že na orientační hodnotu stavebních povolení pozitivně působily náklady na ostatní stavby v 1. čtvrtletí 2011 (což bylo způsobeno povolením mimořádně nákladných energetických staveb). V dalších čtvrtletích pak podobné stavby povoleny nebyly a na výsledných hodnotách je zřetelně vidět pokles investiční aktivity. Relativně dobře je na tom z hlediska meziročních indexů bytová výstavba, která ovšem zažívala své poklesy v minulých letech a tím má svou základnu hodně nízkou. Naopak narozdíl od roku 2010 se nedaří výstavbě budov nebytových, a to jak nových, tak rekonstrukcí již dříve dokončených. Záporně působí také hodnota staveb povolených na ochranu životního prostředí. To opět souvisí s vysokou srovnávací základnou roku 2010, kdy hodnoty povolených fotovoltaických elektráren dosahovaly svého maxima.

Propad v bytové výstavbě

Také v roce 2011 se bytová výstavba nachází v útlumu. Počty

zahájených bytů klesají již třetím rokem. Počty dokončených bytů je s ročním odstupem následují. Největší propady lze pozorovat v kategorii bytových domů.

V roce 2011 byla zahájena výstavba 27 535 bytů, což ve srovnání s rokem 2010 představuje pokles o 2,1 %. Jedná se o nejmenší počet zahájených bytů od roku 1998. Ve srovnání s vrcholem v roce 2008 jde o propad téměř o 40 % (16 tis. bytů). Relativně nejlépe jsou na tom byty v rodinných domech, kterých bylo ve sledovaném období zahájeno nejvíce, a po dlouhodobých poklesech začaly meziročně růst

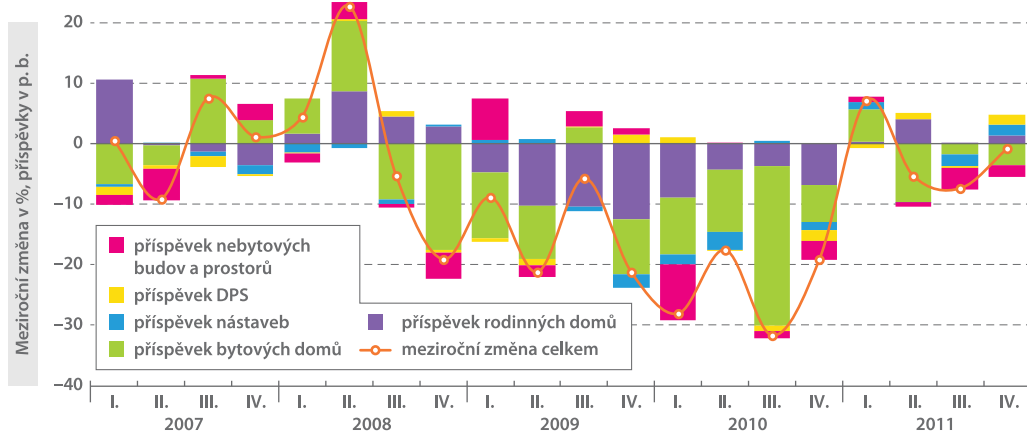
(+2,7 %). Byty v bytových domech se po nadějném růstu v 1. čtvrtletí 2011 opět začaly propadat a celkově od počátku roku vykázaly meziroční pokles o 13,5 %. Kategorie bytů v bytových domech tak nejvýznamněji přispěla k celkové meziroční změně. Ve srovnání se stejným obdobím roku 2008 se jedná o pokles téměř 65 %. Dobře si stojí při meziročním srovnání byty v domech pro seniory. V této kategorii se však jedná o malé počty bytů, které jsou silně ovlivněny zahajováním jednotlivých projektů, a na celkový vývoj mají nepatrný vliv. Značné meziroční poklesy nastaly u počtu bytů v nebytových

budovách. Jejich hodnoty jsou na úrovni roku 2001.

V roce 2011 byla dokončena výstavba 26 628 bytů a meziroční pokles o 21,4 % byl logickým důsledkem propadu počtu zahájených bytů v minulých letech. Zásoba rozestavených bytů se stále zmenšuje a další poklesy lze s ohledem na zahajování očekávat.

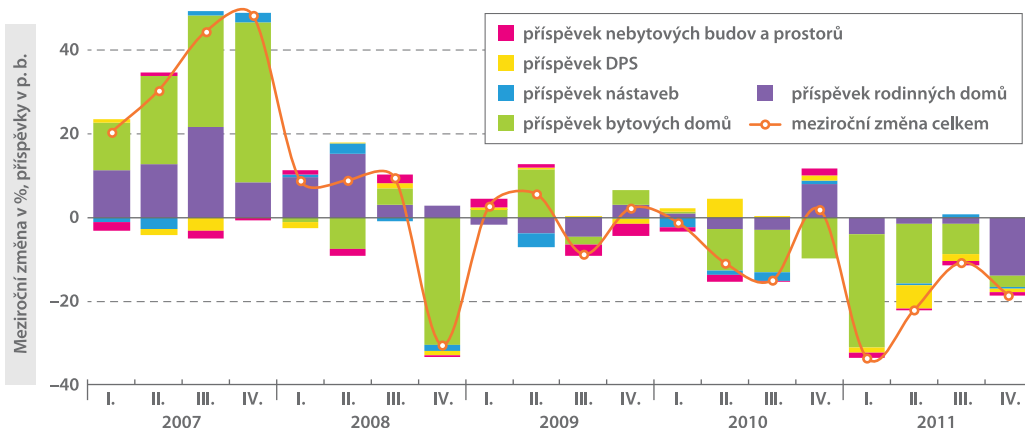
Nejvíce bytů se dokončilo v rodinných domech (téměř dvě třetiny z celkového počtu), ale také zde došlo k meziročnímu poklesu o 12,0 %. Nejvýznamnějším důvodem snížení celkového počtu dokončených bytů byly opět byty v bytových domech, kde v meziročním srovnání nastal pokles o více než 4 tis. bytů (-40 %). Naopak vzrostl počet dokončených bytů v nástavbách k bytovým domům (+9,8 %). V ostatních kategoriích výstavby lze ve srovnání s rokem 2010 pozorovat menší počty dokončených bytů, nejvíce v domech pro seniory. Ale také zde platí, že vývoj v této kategorii je silně ovlivněn dokončováním jednotlivých akcí, kterých není mnoho.

Graf 5 | Rozklad meziroční změny počtu zahájených bytů

Zdroj: ČSÚ

Graf 6 | Rozklad meziroční změny počtu dokončených bytů

Zdroj: ČSÚ

Petra Cuřínová
oddělení statistiky stavebnictví
a bytové výstavby

Nebytové budovy se staví dál

Český statistický úřad zjistil, že za období 2006–2010 bylo dokončeno celkem 6 737 nových nebytových budov. Nejvíce jich bylo postaveno v kategoriích hotely a obdobné budovy a budovy pro obchod. Nejméně z nich bylo určeno pro administrativu.

Data o nebytových budovách má ČSÚ od roku 2006. Za pětileté období 2006–2010 bylo dokončeno celkem 6 737 nových nebytových budov. Nejvíce jich bylo postaveno v kategorii hotely a obdobné budovy. Nejméně z nich bylo určeno pro administrativu.

Nejúspěšnějším rokem, co do počtu nově postavených nebytových budov, byl rok 2006, kdy se jich dokončilo 1 645. Vzhledem k různorodosti staveb je dobré se zaměřit i na další ukazatele: celková hodnota dokončených budov, obestavěný prostor a podlahová plocha budov. Nejvíce se prostavělo v kategorii budovy pro obchod (celková hodnota nově dokončených budov činila 28,3 mld. Kč a průměrná hodnota jedné budovy byla 28 mil. Kč).

Ještě vyšší průměrná hodnota jedné budovy byla v kategorii budovy administrativní (jedna budova stála v průměru 88,1 mil. Kč). Nejlevnější budovy byly dokončovány v kategorii budovy pro dopravu a telekomunikace (hodnota jedné budovy činila v průměru 2,4 mil. Kč a celkově se za pět let prostavěly necelé 2 mld. Kč). Tyto budovy byly také prostorově nejmenší (jedna budova měla v průměru 111 m² podlahové plochy a 753 m³ obestavěného prostoru). Naopak největší budovy se v průměru stavěly pro průmysl a skladování (na jednu budovu připadalo 24,8 tis. m³ obestavěného prostoru a 3,1 tis. m² podlahové plochy). Největší podlahová plocha byla u administrativních budov (jedna budova měla v průměru 3,7 tis. m²).

Administrativní budova **Main Point Karlin** na Rohanském nábřeží v Praze získala za svou jedinečnou udržitelnou architekturu a vysokou technologickou úroveň letos v březnu největší ocenění. Porota soutěže, která se koná každoročně ve francouzském Cannes v rámci největšího veletrhu nemovitostí a investičních příležitostí v Evropě – MIPIM, vyhodnotila projekt jako nejlepší ze všech sto nominovaných projektů ze 47 zemí světa.

Rozdíly v krajích a okresech

V krajském porovnání se nejvíce nebytových budov stavělo ve sledovaném období v Jihomoravském kraji (1 235), nejméně pak v Praze (168), kde byly zato nejdražší (jedna nově dokončená budova měla v průměru hodnotu 161,7 mil. Kč). Pražské budovy byly také objemově největší (podlahová plocha připadající na jednu budovu měla více jak 6,7 tis. m²). Nejlevnější a nejmenší budovy se v průměru dokončovaly v Kraji Vysočina (hodnota jedné budovy se pohybovala

v průměru kolem 5 mil. Kč a průměrná podlahová plocha jedné budovy byla 424 m²).

Pokud se zaměříme na okresy, nejvíce nových nebytových budov bylo postaveno v okrese Znojmo, a to 392. Naopak ve dvou okresech (Strakonice a Jeseník) nebylo v průběhu pětiletého období dokončeno ani 10 nových nebytových budov. V průměru nejdražší nebytové budovy byly dokončeny v Praze (161,7 mil. Kč). Tyto budovy byly zároveň objemově největší. Největší obestavěný prostor připadající na jednu dokončenou nebytovou budovu byl v Praze (33,5 tis. m³). Nejlevnější

a objemově nejmenší byly budovy v okrese Šumperk.

Rozdílné kategorie

V kategorii **hotely a obdobné budovy** bylo v letech 2006–2010 dokončeno 2 895 nových budov (nejvíce v roce 2010 – 763). Jedna nově dokončená budova této skupiny se v průměru stavěla osm let a tři měsíce, její hodnota byla 2,4 mil. Kč, měla 556 m³ obestavěného prostoru a 142 m² podlahové plochy. Výškově měla 1,8 podlaží a v každé desáté budově byl dokončen byt. V této kategorii mělo zděnou nosnou konstrukci více jak 66 % budov, 25 %

mělo konstrukci dřevěnou, čímž se tato kategorie od ostatních výrazně liší. Nejvíce budov v této kategorii bylo dokončeno v Jihomoravském kraji (461). Pouze devět budov bylo v průběhu pětiletého období dokončeno v Praze, kde však byly

budov. Nejdražší se v průměru stavěly v Praze (průměrná hodnota činila 356 mil. Kč), kde byly také prostorově a plošně největší.

Další kategorií jsou **budovy pro obchod**. Ve sledovaných pěti letech jich bylo dokončeno 1 013

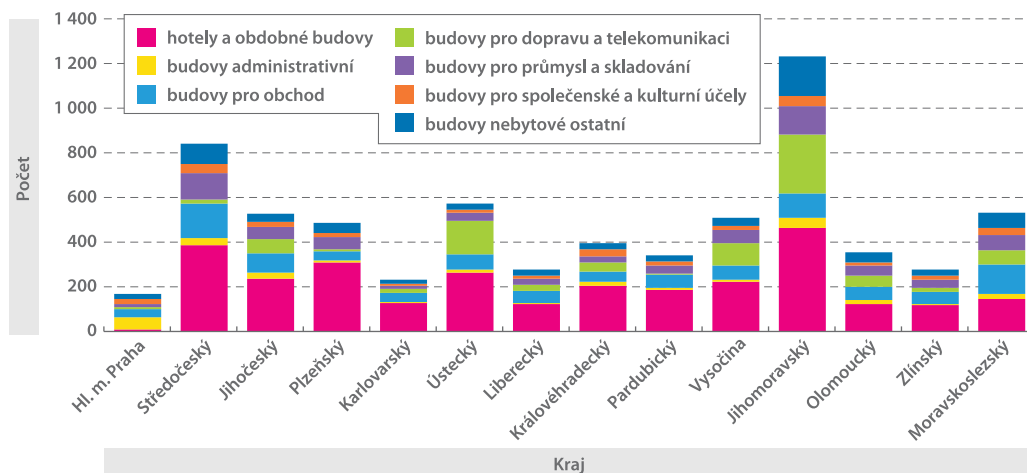
hodnota budov byla 2,0 mld. Kč, což je nejméně ze všech kategorií. Tyto budovy měly průměrnou podlahovou plochu 111 m² a obestavěný prostor 753 m³. Budovy pro dopravu a telekomunikace jsou typově jiné než ostatní kategorie,

ji Jihomoravském (127), nejméně pak v Karlovarském kraji. Nejvyšší průměrná hodnota připadající na jednu stavbu byla ale v Moravskoslezském kraji, a to 71,1 mil. Kč. Tyto budovy měly zároveň největší obestavěný prostor i průměrnou podlahovou plochu.

Kategorie **budovy pro společenské a kulturní účely, výzkum, vzdělávání a zdravotnictví** je velice obsáhlá. Přesto v ní bylo za celé sledované období dokončeno nejméně budov (313). Náklady na výstavbu těchto budov byly 14,5 mld. Kč. Měly celkovou podlahovou plochu 517 tis. m² a obestavěný prostor 3 125 tis. m³. V průměru se stavěly necelé tři roky a téměř tři čtvrtiny měly zděnou nosnou konstrukci. Nejvíce bylo těchto budov dokončeno v Jihomoravském kraji (47). V ostatních krajích se jejich počet pohyboval v rozmezí 10–41. Přestože nejvíce budov bylo dokončeno v Jihomoravském kraji, průměrné náklady na výstavbu byly nejvyšší v Praze, kde se postavělo průměrně 117 mil. Kč (je zde i největší průměrný obestavěný prostor i podlahová plocha). Naopak nejnižší hodnoty byly v Karlovarském kraji.

V poslední kategorii **budovy nebytové ostatní** bylo ve sledovaném období dokončeno 688 takových staveb. Jejich celková hodnota byla 8,7 mld. Kč. Budovy měly celkem 3 201 tis. m³ obestavěného prostoru a 466 tis. m² podlahové plochy. Téměř 70 % budov bylo zděných.

Dokončené nebytové budovy v letech 2006–2010

Zdroj: ČSÚ

budovy výrazně nejdražší (jedna budova měla v průměru hodnotu 83,4 mil. Kč) a také prostorově největší (průměrný obestavěný prostor činil 11,5 tis. m³ a podlahová plocha 4 tis. m²). Naopak nejlevnější budovy se stavěly v Kraji Vysočina (jedna budova měla v průměru hodnotu 956 tis. Kč). Nejmenší budovy byly v Ústeckém kraji (327 m³ obestavěného prostoru).

Ve sledovaném období bylo v kategorii **budovy administrativní** dokončeno 277 budov (nejvíce v roce 2007). Jejich celková hodnota byla 24,4 mld. Kč. V průměru se jedna administrativní budova stavěla necelé tři roky, její hodnota byla 88 mil. Kč. Obestavěný prostor v průměru činil 16,8 tis. m³ a podlahová plocha 3,7 tis. m². Na jednu budovu připadla v průměru čtyři podlaží. Více než 60 % těchto budov mělo zděnou nosnou konstrukci. Administrativní budovy se stavěly hlavně v Praze (51). V pěti krajích nebylo dokončeno ani pět takových

(nejvíce v roce 2007 – 242). Hodnota těchto budov byla 28,3 mld. Kč (jedna měla v průměru hodnotu 28 mil. Kč). Budovy této kategorie se v průměru stavěly 2,5 roku a měly 1,7 podlaží (průměrný obestavěný prostor jedné budovy byl 11,1 tis. m³ a podlahová plocha 1,8 tis. m²). Zděnou konstrukci mělo 62 % budov, dřevěnou jen 15 budov. Nejvíce budov pro obchod bylo dokončeno v kraji Středočeském (153), nejméně v Praze (40), zato však nejdražších (106 mil. Kč) a prostorově největších (35,5 tis. m³ obestavěného prostoru a 6,8 tis. m² podlahové plochy). Nejmenší průměrnou hodnotu měly budovy v Kraji Vysočina, kde byly také nejmenší, a to jak prostorově, tak plošně. Na jednu budovu připadá 4,9 tis. m³ obestavěného prostoru a 738 m² podlahové plochy.

V období let 2006–2010 bylo dokončeno 837 **budov pro dopravu a telekomunikace** (výrazně nejvíce v roce 2007 – 271). Celková

což se projevuje i na jednotlivých parametrech. Bezmála 90 % budov je zděných. Stavěly se poměrně dlouhou dobu (v průměru více než devět let) a ve většině případů jsou jednopodlažní. Nejvíce se dokončovaly v Jihomoravském kraji (264). Ve třech krajích nebylo v průběhu pěti let dokončeno ani 10 budov. Nejvíce se investovalo v Pardubickém kraji, kde byly i v průměru největší stavby.

V pěti sledovaných letech bylo dokončeno 714 nových staveb v kategorii **budovy pro průmysl a skladování** (nejvíce v roce 2009 – 176). Jejich celková hodnota byla 24,7 mld. Kč, obestavěný prostor činil 17 672 tis. m³ a podlahová plocha 2 245 tis. m². Téměř rovnými třetinami můžeme vyjádřit podíl zděných, montovaných a ostatních nosných konstrukcí včetně kombinací na dokončených budovách. Doba výstavby činila v průměru 2,5 roky. Průmyslové a skladovací budovy se dokončovaly nejvíce v kra-

Více informací najdete v elektronické publikaci Výstavba nebytových budov v České republice v letech 2006–2010 na našich webových stránkách: <http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/p/8212-12>

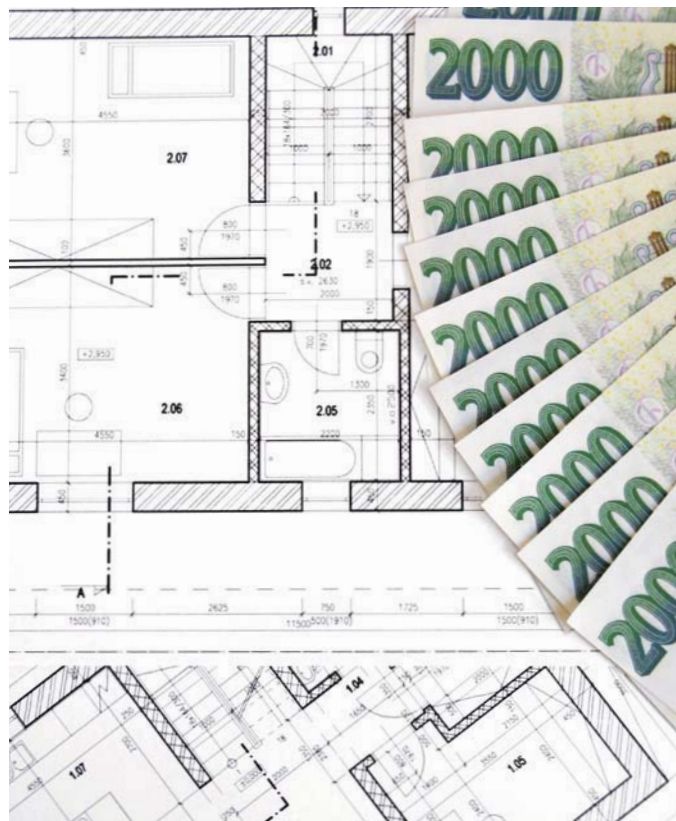
Silvie Lukavcová
oddělení statistiky stavebnictví a bytové výstavby

Náklady na bydlení: Platíme hodně či málo?

Výdaje domácností na bydlení **tvorí 28 % konečné spotřeby**. Odpověď na otázku, zda je to hodně nebo málo, není jednoduché z důvodu odlišné kvality a vlastnické struktury bydlení. Aby mohli statistici odpovědět správně, musí do výdajů zahrnout i tzv. imputované nájemné.

Základní metodou výpočtu odhadu imputovaného nájemného je tzv. **stratifikační metoda** založená na skutečném nájemném v podobných soukromě vlastněných obydlích. Pro země, které splňují podmínky (počet soukromě pronajímaných obydlí je menší než 10 % a poměr mezi nájemným ze soukromého pronájmu a ostatním nájemným je více než trojnásobný), je přípustná nákladová metoda, tzv. **metoda uživatelských nákladů** (User cost method – UCM).

Metoda uživatelských nákladů by se měla použít pouze v případech, kdy není možné použít stratifikační metodu, jelikož trh s nájemním bydlením není reprezentativní. Provádějí se jednotlivé odhady mezipotřeby, spotřeby fixního kapitálu, čistého provozního přebytku a jiných daní, od nichž jsou odečteny subvence na výrobu.

Produkce služeb bydlení je součtem těchto složek.

Stratifikační metoda je založená na aplikaci skutečného nájemného, v níž se spojují informace o bytovém fondu v členění do různých strat s informacemi o skutečném nájemném v každém stratu. Toto nájemné nemá zahrnovat poplatky za služby (topení, voda, elektřina atd.) a má být za nezařízená obydlí.

Co je to imputované nájemné?

Je to **hypotetické nájemné**, jež by majitelé obydlí, ve kterých bydlí, inkasovali, kdyby je pronajímali. Anebo naopak, je to hypotetické nájemné, **které by museli platit**, kdyby tato obydlí nevladnili, ale měli je v pronájmu.

Průměrné nájemné podle typu vlastnictví, typu domu a velikosti, vybrané země a měsíčního nájemného v eurech za metr čtvereční a měsíc, 2008

Nájemné	Byt / rod. dům	Počet místností	Turecko	Česká republika	Rakousko	Německo	Irsko
Placené	byt	1–2	3,38	2,59	4,53	5,36	10,73
Placené	byt	3	2,56	2,38	3,80	5,03	6,84
Placené	byt	>=4	2,04	2,35	3,61	4,98	6,46
Placené	rod. dům	vše	1,72	3,59	4,35	4,79	6,25
Imputované	byt	1–2	3,88	5,20	4,53	5,36	13,31
Imputované	byt	3	2,91	4,94	3,80	5,03	8,52
Imputované	byt	>=4	2,29	4,89	3,61	4,98	8,10
Imputované	rod. dům	vše	1,72	3,49	4,35	4,79	6,89

Zdroj: ECP – European comparison program

Revize odhadu

Nákladovou metodu používaly nebo ještě používají některé nové členské země EU. Česká republika přestala uvedená kritéria splňovat od roku 2007. Proto bylo nutné přejít na stratifikační metodu. Kromě toho podle závěrů z kontrolní mise z Eurostatu (listopad 2008) bylo nutné revidovat dosud publikované výsledky nákladové metody (vyloučit odpočet FISIM z provozního přebytku). Navíc byly výsledky této metody revidovány i o nový odhad spotřeby fixního

Srovnání nájemného v 37 evropských zemích v ECP podle parity kupní síly měn, 2008

Placené nájemné			Imputované nájemné			Rozdíl placené – imputované		
Pořadí	Stát	% z průměru 37 zemí – PPP	Pořadí	Stát	% z průměru 37 zemí – PPP	Pořadí	Stát	% z průměru 37 zemí – PPP
1	Švýcarsko	243,3	1	Švýcarsko	240,7	1	Norsko	58,4
2	Lucembursko	226,5	2	Lucembursko	240,0	2	Velká Británie	45,9
3	Irsko	185,5	3	Irsko	194,0	3	Kypr	40,2
4	Finsko	184,2	4	Dánsko	188,2	4	Španělsko	32,2
5	Norsko	183,4	5	Finsko	178,8	5	Island	14,7
6	Island	177,9	6	Island	163,2	6	Nizozemsko	10,3
7	Velká Británie	171,5	7	Francie	161,9	7	Švédsko	6,5
8	Dánsko	170,7	8	Belgie	156,8	8	Turecko	5,5
9	Francie	165,1	9	Nizozemsko	146,3	9	Finsko	5,5
10	Španělsko	161,6	10	Itálie	138,5	10	Řecko	5,3
11	Nizozemsko	156,6	11	Švédsko	134,0	11	Francie	3,2
12	Švédsko	140,5	12	Španělsko	129,4	12	Švýcarsko	2,6
13	Belgie	132,9	13	Německo	128,0	13	Bosna a Hercegovina	-0,5
14	Itálie	130,2	14	Velká Británie	125,6	14	Bulharsko	-0,6
15	Německo	126,6	15	Norsko	125,0	15	Albánie	-0,6
16	Řecko	123,4	16	Řecko	118,1	16	Makedonie	-0,6
17	Kypr	111,8	17	Rakousko	112,0	17	Polsko	-0,8
18	Rakousko	101,0	18	Česká republika	101,9	18	Slovensko	-0,8
19	Estonsko	91,0	19	Portugalsko	95,0	19	Litva	-0,9
20	Rumunsko	91,0	20	Estonsko	92,7	20	Srbsko	-0,9
21	Portugalsko	90,9	21	Rumunsko	92,6	21	Černá Hora	-0,9
22	Slovinsko	84,7	22	Slovinsko	86,2	22	Maďarsko	-0,9
23	Lotyšsko	79,4	23	Lotyšsko	80,9	23	Malta	-0,9
24	Česká republika	66,8	24	Kypr	71,6	24	Chorvatsko	-1,0
25	Turecko	56,2	25	Chorvatsko	56,0	25	Německo	-1,4
26	Chorvatsko	55,0	26	Malta	51,8	26	Lotyšsko	-1,4
27	Malta	50,8	27	Turecko	50,8	27	Slovinsko	-1,5
28	Maďarsko	49,8	28	Maďarsko	50,7	28	Rumunsko	-1,7
29	Černá Hora	49,6	29	Černá Hora	50,5	29	Estonsko	-1,7
30	Srbsko	47,8	30	Srbsko	48,7	30	Portugalsko	-4,1
31	Litva	47,8	31	Litva	48,6	31	Itálie	-8,2
32	Slovensko	46,4	32	Slovensko	47,3	32	Irsko	-8,5
33	Polsko	42,2	33	Polsko	42,9	33	Rakousko	-11,1
34	Makedonie	34,9	34	Makedonie	35,5	34	Lucembursko	-13,4
35	Albánie	34,6	35	Albánie	35,3	35	Dánsko	-17,4
36	Bulharsko	30,8	36	Bulharsko	31,4	36	Belgie	-23,8
37	Bosna a Hercegovina	26,8	37	Bosna a Hercegovina	27,3	37	Česká republika	-35,1

Zdroj: ECP – European comparison program

kapitálu (vypočtený nově metodou průběžné inventarizace) a o počty bytů, za něž je počítáno imputované nájemné (zprášený odhad postupu privatizace, tzn. převodů bytů mezi sektorem vládních institucí, domácnostmi a bytovými družstvy).

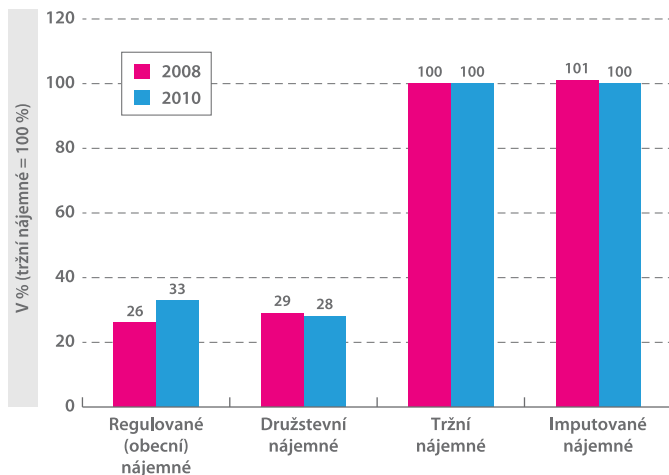
V podmínkách ČSÚ odhad stavu bytového fondu za běžný rok je získán úpravou bytového fondu za základní rok (Sčítání lidu, bytů a domů 2001) o nové byty, přírůstky privatizovaných bytů v osobním vlastnictví a úbytky likvidovaných bytů. Těmto bytům je přiřazena cena z externího zjišťování nabídkových cen nájemného založeného na inzertní nabídce (celkem 140 měst a 114 lokalit v Praze, Brně a Ostravě). Vzhledem k tomu, že skutečné nájemné neodpovídá vždy inzerovanému nájemnému, provádí ČSÚ snížení nabídkového na realizované nájemné na základě šetření u realitních kanceláří. Zjišťovanou cenu za m² v centru daného okresu je nutné extrapolovat i do jeho zázemí. To je prováděno na základě údajů z daňových přiznání k dani z nemovitostí. Nejdůležitějšími použitými faktory ovlivňujícími výši nájemného pro určení strat jsou: poloha v rámci České republiky, velikost obce, typ domu (rodinný, bytový dům), velikost a kategorie bytu.

Placené nájemné před revizí vycházelo z nedostatečných informací a bylo odhadováno na základě různých pomocných zdrojů. Při revizi placeného nájemného bylo využito výsledků ze stratifikační metody a revidovaly se také počty bytů.

Mezinárodní srovnání

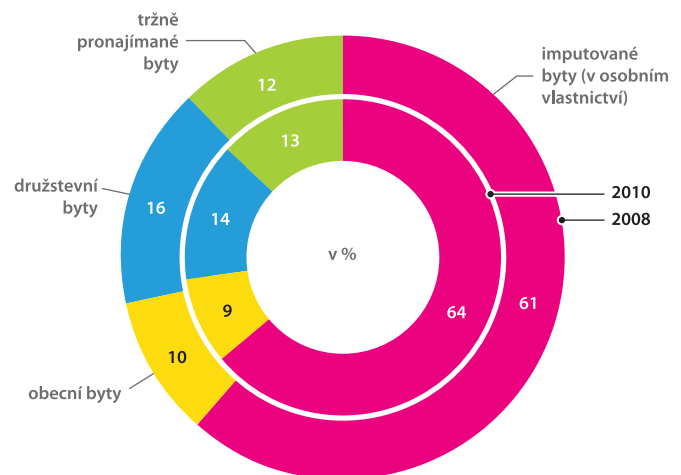
Evropský srovnávací program (European comparison program – ECP) umožňuje porovnání služeb bydlení v 37 zemích Evropy. Výpočet parity kupní síly měn

Porovnání měsíčního nájemného podle druhu vlastnictví, 2008 a 2010

Zdroj: ČSÚ

Struktura bytového fondu podle vlastnictví, 2008 a 2010

Zdroj: ČSÚ

Rozdíly ve struktuře bytového fondu

Placené nájemné obsahuje tři hlavní druhy: regulované, družstevní a tržní. Zatímco tržní nájemné je na úrovni imputovaného a rozdíl je způsoben pouze rozdíly ve struktuře bytového fondu, zbylé dva druhy placeného nájemného jsou mnohem nižší.

Ačkoliv výše tržního nájemného je v České republice na poměrně vysoké úrovni, výši celkového placeného nájemného velmi zkrusují obecní, státní a družstevní byty, které činí dvě třetiny všech nájemních bytů. **To také zapříčinilo největší rozdíl ze všech 37 zemí mezi placeným (včetně regulovaných a družstevních) a imputovaným nájemným (na úrovni tržního).** V souvislosti s deregulací nájemného v obecních bytech se v roce 2009 staly družstevní byty nejlevnějším nájemním bydlením.

umožňuje srovnání ekonomické úrovně, struktury i relativní cenové hladiny jednotlivých zemí v úhrnu i podle skupin výrobků a služeb. Nejvýznamnější službou jsou služby bydlení měřené výší nájemného. Porovnání se provádí na základě informací o struktuře bytového fondu a ceně nájemného.

U placeného nájemného byla Česká republika v roce 2008 na úrovni dvou třetin průměru 37 zemí, což odpovídá 24. místu (před revizí 44 %, 32. místo). Současné postavení lépe odpovídá realitě, protože dříve používané nájemné

bylo podhodnocené – vycházelo z údajů ČSÚ o placeném nájemném v obecních a družstevních bytech. V obecních bytech existovala stále regulace nájemného a také v družstevních bytech je nájemné velmi nízké. U imputovaného nájemného je ČR mírně nad úrovní průměru, tj. na 18. místě za Rakouskem a před Portugalskem (před revizí 66 %, 24. místo).

Česká specifika

Placené nájemné je u nás na nižší úrovni než v okolních státech z důvodu nízkého nájemného

v obecních a družstevních bytech. V rodinných domech je v České republice nájemné vyšší ze dvou hlavních důvodů. Za prvé jsou pronajímané rodinné domy menší než průměr a nájemné je v menších domech na metr čtvereční výrazně vyšší a za druhé jsou domy pronajímané většinou ve větších městech s vyšším nájemným, což průměr výrazně navyšuje. To neplatí u imputovaného nájemného v rodinných domech, kde je asi o 30 % nižší nájemné než ve standardním bytě, což je v souladu se zvyklostmi v jiných zemích Evropy.

Další českou specialitou jsou poměrně malé rozdíly mezi nájemným v bytech s a bez ústředního topení, což platí jak pro placené, tak pro imputované nájemné. V ČR totiž není topení výrazným cenotvorným faktorem a příliš nezohledňuje kvalitu bytu. Např. v roce 2008 bylo dokonce 21,5 % nových bytů v bytových domech (u rodinných domů 8,5 %) s jiným druhem vytápění, než je ústřední topení a přitom nelze předpokládat, že jsou to méně kvalitní byty. Tento faktor je také výrazně ovlivněn tím, že byty bez ústředního topení jsou především v cihlo-

vých domech v centrech měst, kde je vyšší nájemné a naopak skoro 100% vybavení ústředním topením mají byty v panelových domech, kde je ovšem nájemné relativně nižší. Obecně lze říci, že nájemné na metr čtvereční plochy je vyšší v malých bytech.

Diskuse je nutná

Mezi evropskými zeměmi jsou velké rozdíly mezi imputovaným a placeným nájemným. Ty ovšem nejsou vždy vysvětlitelné národními specifiky vlastnictví bytového fondu. Je zřejmé, že bezproblémové mezinárodní srovnatelnosti prozatím nebylo dosaženo a metodiky jednotlivých států se pravděpodobně stále liší. Česká republika iniciovala diskusi o zachycení služeb bydlení, na níž Eurostat reagoval přípravou dotazníku na způsob odhadů služeb bydlení. Po něm bude pravděpodobně následovat svolání pracovní skupiny, která by upravila metodiku pro lepší mezinárodní srovnání.

Helena Houžvičková,
Luboš Votoček
odbor ročních národních účtů

Nájemní byty se dnes staví jen výjimečně

Dělat rozhovor o stavebnictví s **Radkem Matějkou**, ředitelem odboru statistiky průmyslu, stavebnictví a energetiky, je stejně vzrušující jako si prohlížet zemi ze vzdušného balónu. Jedním pohledem obsáhnete všechno.

Mohl byste stručně shrnout vývoj ve stavebnictví za posledních deset let a nastínit, co bude dál?

Stavebnictví se až do konce roku 2008 dařilo. Rok 2007, respektive 2008 byly pro stavebnictví nejlepšími léty. Bylo zahájeno či dokončeno nejvíce bytů v novodobé historii. Stát za přispění Evropské unie investoval do staveb dopravní infrastruktury téměř dvojnásobně větší objem finančních prostředků, než tomu bude v letošním roce. Řádově skoro sto miliard korun. S nástupem recese poptávka po stavebních pracích postupně klesala. Dopady se však, na rozdíl třeba od průmyslu, nejvíce projeví až v loňském a předloňském roce. Objem stavebních prací za loňský rok poklesl téměř na úroveň roku 2005. Nepříznivá situace přetrvává i nadále. Vyhledky na zlepšení jsou nejasné a stavebnictví stále hledá své dno. Poptávka ze strany soukromého sektoru je také slabá. Stát se snaží najít cesty, jak utlumenému stavebnictví alespoň trochu pomoci. Představitelé jednotlivých resortů, v jejichž kompetenci je sektor stavebnictví, aktuálně hledají další dodatečné peníze. V následujících letech by se mohlo jednat až o třicet miliard korun, které by bylo možné získat přesunem peněz z programů Evropské unie financujících například vzdělávání do projektů na výstavbu infrastruktury. Další možností je zahájení výstavby vybraných infrastrukturních staveb s odloženým financováním. To znamená, že by výstavbu těchto staveb nyní financoval soukromý sektor s tím, že stát by je postupně v budoucnu splácel.

Pracujete s čísly, takže jistě víte, jaké jsou průměrné náklady na výstavbu jednoho bytu v bytovém domě.

Aktuálně se pohybují okolo 2,5 milionů korun.

A u bytů v rodinných domech?

Tak ty jsou řádově 3,2 milionů korun. Podotýkám, že se jedná o cenu nákladovou, nikoli tržní. Ta je vyšší a diferencovaná podle lokality nebo typu projektu.

V roce 2010 převládaly v **rodinných domech** byty 5 + 1 s obytnou plochou 95 metrů čtverečních.

Jaká forma bydlení v České republice převažuje?

Z předběžných výsledků ze SLDB 2011 vyplývá, že již celkově převažuje vlastnická forma bydlení. Téměř dvě třetiny lidí bydlí v bytech ve vlastním domě nebo v osobním vlastnictví. Pokud jde o nově stavěné byty, zcela převažuje soukromá forma výstavby. Nájemní byty se staví jen velmi výjimečně.

Je to v souladu s trendem v západní Evropě, anebo se v něčem lišíme?

Myslím, že zásadně nevybočujeme, nicméně situace z hlediska podílů jednotlivých forem bydlení se liší stát od státu.

Jakých bytů je v České republice nejvíce?

Tyto informace v rámci našich šetření nesledujeme, to je spíš otázka na kolegy z odboru statistiky obyvatelstva. My máme informace pouze o tom, jak vypadají nové byty. V roce 2010 v bytových domech převládaly byty 2+1 s obytnou plochou asi 55 metrů čtverečních. V rodinných domech pak byty 5+1 s plochou 95 metrů čtverečních.

V souvislosti s růstem cen energií se často hovoří o energetických štítcích budov. Zachycuje statistika i tento trend?

Přibližně před dvěma roky jsme do výkazu zařadili ukazatel Energetická třída účinnosti. V reálu se nejčastěji staví nízkoenergetické domy, neboť náklady na vytápění a ohřev vody tvoří nezanedbatelnou položku nákladů na bydlení. Každý, kdo začíná stavět, velmi zvažuje způsob vytápění i zateplení budovy. Nejlevnějším palivem pro vytápění aktuálně je, kromě tepelného čerpadla, dřevo nebo uhlí, naopak jedním z nejdražších je elektřina. Cenu elektřiny navíc v posledních letech prodražuje i její výroba z obnovitelných zdrojů, zejména v souvislosti s masivní výstavbou fotovoltaických elektráren.

Z jakých zdrojů vůbec čerpáte data o stavebnictví?

Statistické údaje získáváme přímým zjišťováním od stavebních úřadů a stavebních firem. Stavební úřady jsou „vzorní respondenti“, návratnost, tzv. response, výkazů je téměř stoprocentní. To se v jiných zjišťováních nestává. U stavebních firem je response znatelně nižší. Nejmenší ochotu odpovídat mají malé firmy.

Co může být důvodem, že se malé podniky statistickým výkazům vyhýbají?

Majitelé často považují vyplňování statistických výkazů za zbytečnou práci, která jim nepřináší žádný profit. Naší snahou je tyto podniky statistikou co nejméně zatěžovat. Když je to možné, soukromníky včetně malých stavebních firem výkazy již „neobtěžujeme“ a výsledky za tyto skupiny podniků modelujeme na základě dostupných administrativních zdrojů dat.

Kolik lidí pracuje ve stavebnictví nikoliv v zaměstnaneckém poměru, ale na živnostenský list?

Narozdíl třeba od průmyslu, je podíl malých firem a živnostníků ve stavebnictví vysoký a hrají poměrně významnou roli. Ve stavebnictví aktuálně aktivně podniká řádově 185 tisíc subjektů. Přibližně 150 tisíc jsou fyzické osoby, tzv. „živnostníci“. Z celkového počtu lidí pracujících ve stavebnictví, přibližně 400 tisíc pracovníků, představují živnostníci více než jednu třetinu.

Co všechno a v jakých intervalech vám stavební firmy hlásí?

Stavební úřady nám vyplňují zejména údaje o bytové a nebytové výstavbě. Měsíčně máme k dispozici hlášení o počtech nově zahájených nebo dokončených budovách a bytech a informace o dalších povolených stavbách, jako jsou například silnice a dálnice. K těmto údajům pak během roku průběžně přibývají další informace o dokončených stavbách, jako například velikosti bytů, jejich vybavení a energetická náročnost. Stavební podniky nám vykazují informace o stavební produkci, zakázkách, zaměstnancích, mzdách a dalších finančních ukazatelích jejich hospodaření a stavu majetku. Údaje sbíráme v měsíční, čtvrtletní a roční frekvenci.

Jaké zjišťování je, co do počtu ukazatelů a oslovených firem, nejrozsaáhlejší?

Zcela určitě roční zjišťování.

Jak s nimi nejčastěji komunikujete?

Aktuálně nabízíme dvě hlavní možnosti. Vyplněný výkaz lze do ČSÚ zaslat v papírové podobě nebo prostřednictvím tzv. EPV, kdy výkaz jednotky vyplní na počítači a zašlou ho v elektronické podobě. Stavební úřady pre-

Radek Matějka

PRAXE od roku 1997 pracuje v ČSÚ **VZDĚLÁNÍ** Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, obor provoz a ekonomika
RODINA ženatý, dvě dcery **PRÁTE-LÉ** z okruhu rodiny, studií a práce
ZÁLIBY sport, zejména lyžování a cestování **ŽIVOTNÍ KRÉDO** Všechno jde, když se chce.

ferují elektronickou formu komunikace. Od podniků chodí spíše výkazy v papírové podobě. Aktuálně ČSÚ připravuje další možnost předávání výsledků. Tou budou elektronické pdf formuláře.

S jakými partnery ještě spolupracujete?

Partnerů je celá řada. Úzkou spolupráci máme například s Českou komorou autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě. Ve spolupráci s ní každoročně vydáváme brožuru České stavebnictví v číslech. Dále spolupracujeme se společnostmi URS Praha a KONCES. Uživatelé našich statistik jsou Svaz podnikatelů ve stavebnictví, Česká národní banka, ministerstva, další státní úřady a vysoké školy. Z mezinárodních organizací je to především Eurostat, kam pravidelně zasíláme naše výsledky.

Český statistický úřad jezdí na stavební veletrhy. Letošek nebude výjimkou. S čím do Brna jedete a kdy a kde si mohou naši čtenáři vyslechnout vaší prezentaci?

Letošní ročník Stavebních veletrhů pro nás bude tak trochu výjimečný, protože přímo na výstavišti budeme mít možnost prezentovat výsledky naší práce. Uskuteční se zde tisková konference, která je předběžně naplánována na 25. dubna. Poskytneme na ní aktuální informace o vývoji stavebnictví včetně detailního pohledu na bytovou výstavbu. Všechny zájemce tímto srdečně zvou.

Kdo žije v nových pražských rezidenčních lokalitách?

V letech 2000–2010 bylo na území hlavního města dokončeno 55 731 nových bytů. Dvě pětiny z nich vznikly v rámci nových rezidenčních lokalit se sty a více byty. Jaký dopad to mělo na strukturu obyvatel pražských čtvrtí?

Téma je zajímavé nejen v souvislosti s veřejnou správou městského bytového fondu, ale především také jako důležitý zdroj informací pro marketingová rozhodnutí developerů o charakteru plánované výstavby. Přitom veřejně přístupných, empiricky podložených analýz či studií, které se touto otázkou zabývají, příliš mnoho nenajdeme. Za hlavní důvod lze považovat špatnou dostupnost vhodné datové základny pro tento typ sledování.

Na půdě Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze ve spolupráci s týmem Urbánní a regionální laboratoře ([http://www.urrlab.](http://www.urrlab.cz/)

[cz/](http://www.urrlab.cz/)) vznikla v rámci diplomových prací analýza o průběhu migrace v souvislosti s novou bytovou výstavbou v urbanistických obvodech, kde se nacházejí nové rezidenční lokality. Základním zdrojem informací byla statistická data z Českého statistického úřadu, např. databáze bytové výstavby v Praze anebo databáze migrace obyvatel v letech 1996–2009. V té jsou evidovány informace o migrantech, resp. přistěhovaných a vystěhovaných osobách na úrovni urbanistických obvodů. Tato databáze představuje patrně jediný možný zdroj statistických dat, která jsou vhodná pro sledová-

ní struktury obyvatel v tak velkém územním detailu.

Dostupné charakteristiky o věku, pohlaví, rodinném stavu, státním občanství, vzdělání a místě předchozího bydliště poskytují možnost srovnání socio-demografické struktury rezidentů vybraných typů lokalit. Při jejich výběru byla zohledněna především poloha a charakter nové zástavby v rámci města. Sledování byli rezidenti nájemního kondominia v blízkosti historického centra (Albertov), loftových bytů ve vnitřním městě (Palmovka), rozsáhlého souboru bytových domů (Velká skála),

sociálního bydlení (Černý Most) a rodinných domů se zahradou na městské periferii (Satalice).

Empirická šetření

Vzhledem k finanční náročnosti pořízení nového bydlení bylo možné obecně očekávat, že obyvatelé nových rezidenčních lokalit jsou ekonomicky silnější. Tento předpoklad byl empiricky doložen sledováním vzdělanostní struktury rezidentů u vybraných lokalit, která představuje vhodný ukazatel socio-ekonomického statusu. Například podíl vysokoškoláků v lokalitě Velká skála dosáhl 57,9 % a více než 70 % ostatních obyvatel mělo dokončené středoškolské vzdělání s maturitou.

Největší podíl rezidentů u všech typů sledovaných lokalit tvořili obyvatelé ve věku 20–34 let, např. u lokality Palmovka tato věková skupina představovala 53,7 % obyvatel. Naopak podíl osob starších 65 let byl mezi rezidenty nových lokalit minimální, pouze v případě lokality Albertov dosáhl podíl více než 5 %. Komplexnější a zajímavější hodnocení struktury obyvatel vybraných lokalit však přineslo sledování věku spolu s rodinným stavem, což umožnilo určit fázi životního cyklu rezidentů (tabulka).

Bydlení v rodinném domě v lokalitě s kvalitním fyzickým prostředím (zde reprezentováno lokalitou Satalice) je preferováno především mladými rodinami

Problém s daty

Developerské projekty s kapacitou **více než tisíc bytových jednotek** nejsou dnes v Praze již ničím výjimečným (např. Metropole Zličín, Nová Harfa). Jelikož se nejedná o samostatné územní jednotky, statistická data se o nich neshromažďují. Situaci navíc komplikuje skutečnost, že hranice rezidenčních projektů se většinou **neshodují s hranicemi územních jednotek**. Za obyvatele nových rezidenčních lokalit jsou tedy považováni **přistěhovaní zachycení v migrační statistice** příslušného urbanistického obvodu v návaznosti na novou bytovou výstavbu.

s dětmi do 14 let nebo mladými nesezdanými páry fungujícími jako rodina (59,3 % všech obyvatel této lokality). Velmi podobnou strukturu podle fáze životního cyklu vykazovala také lokalita bytových domů Velká skála. Mladé rodiny s dětmi do 14 let a svobodní do 34 let zde tvořili 63,1 % všech rezidentů.

U nových lokalit ve vnitřním městě (Palmovka) a v centru (Albertov) jsou v socio-demografické struktuře obyvatel patrné poněkud jiné trendy. Rezidenti těchto lokalit procházejí evidentně odlišnou fází životního cyklu než obyvatelé v Satalicích a Velké skále. Největší podíl v populaci lokality Palmovka představovaly věkové skupiny 20–34 (53,7 %) a 35–49 (21,2 %) let. Důležitý je však současně velmi nízký podíl dětí – pouze 14,9 % (nejméně ze všech sledovaných lokalit) a také struktura podle rodinného stavu (téměř 40 % rezidentů bylo svobodných a zároveň se nacházelo ve věku do 34 let).

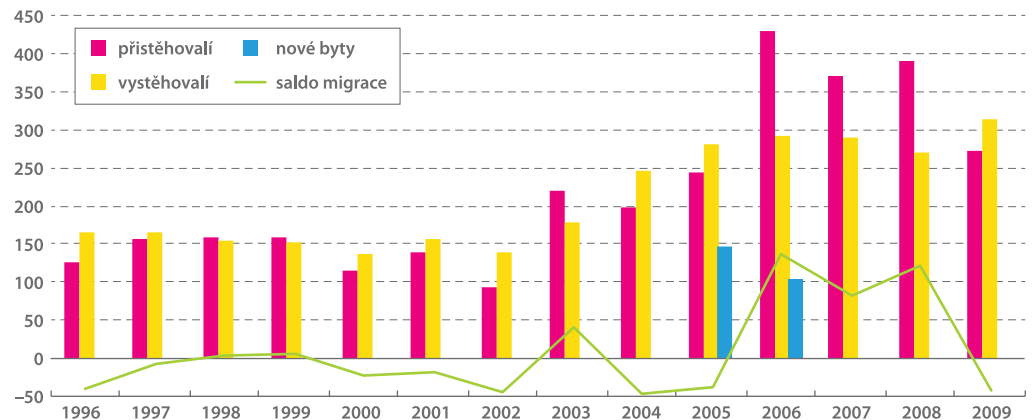
Obyvatelstvo lokality Albertov vykazovalo podobné charakteristiky. Je tedy evidentní, že charakter zdejšího bydlení – malometrážní mezonetové byty (Palmovka) a nájemní uzavřená komunita (Albertov) spolu s blízkostí městského centra přitahují především mladé lidi bez vlastní rodiny, resp. dětí.

V případě sídliště Černý Most jsou v populaci nové lokality zastoupeny kromě významného podílu mladých rodin s dětmi ve školním věku osoby žijící samostatně (rozvedení – 10,9 % a ovdovělí – 1,2 %). Jelikož podstatná část této lokality funguje jako sociální bydlení, lze tuto skutečnost označit za empirické ověření otázky, pro jaké skupiny obyvatel je pořízení nového bydlení v Praze nejvíce problematické.

Rodiny cizinců a smíšená manželství

Na struktuře obyvatel sledovaných lokalit nového bydlení po-

Migrace a nová rezidenční výstavba v urbanistickém obvodu Na Palmovce

Zdroj: ČSÚ

Struktura obyvatel sledovaných rezidenčních lokalit podle fáze životního cyklu (v %)

Rezidenti podle věkové skupiny a rodinného stavu	Nová rezidenční lokalita				
	Albertov	Palmovka	Velká skála	Černý Most	Satalice
Děti	19,3	15,0	26,7	34,1	27,2
do 4 let	18,2	26,0	39,5	40,5	31,0
5–9 let	4,5	12,4	21,2	28,2	33,1
10–14 let	9,1	12,4	22,4	16,4	24,8
15–19 let	68,2	49,2	16,9	15,0	11,0
Svobodní	42,1	39,7	20,6	15,2	14,0
do 34 let	77,1	88,3	86,6	87,8	88,0
49–64 let	2,1	1,5	2,9	1,0	2,6
Ženati/vdané	29,8	36,2	44,7	38,6	51,5
do 34 let	47,1	47,2	46,7	69,5	41,8
35–49 let	38,2	35,5	34,7	24,1	33,5
50 a více let	14,7	17,1	18,6	6,4	24,7
Rozvedení	7,0	8,1	6,6	10,9	6,2
Ovdovělí	1,8	0,9	1,5	1,2	1,1

Zdroj: ČSÚ

dle místa jejich původního bydliště lze demonstrovat atraktivitu vybraných typů rezidenčních lokalit v Praze pro cizince. Jejich koncentrace je významná především ve vnitřních částech města. Největší podíl rezidentů pocházejících ze zahraničí byl zjištěn u lokalit Albertov (37,7 %) a Palmovka (35 %). Z hlediska rodinného stavu se jednalo převážně o jednotlivce či páry. Naproti tomu, mezi obyvateli Velké ská-

ly a Satalice se objevovaly častěji celé rodiny cizinců nebo smíšená manželství Čechů a cizinců. Obecně však byl podíl cizinců na celkové populaci těchto lokalit podstatně nižší (Velká skála 17,7 %, Satalice 13,5 %).

I přes podobnost fáze životního cyklu a socio-ekonomického statusu panují mezi obyvateli nových rezidenčních lokalit v Praze rozdíly v rezidenčních preferencích, resp. ve způsobu bydlení. Ač-

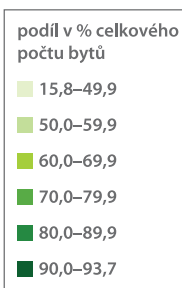
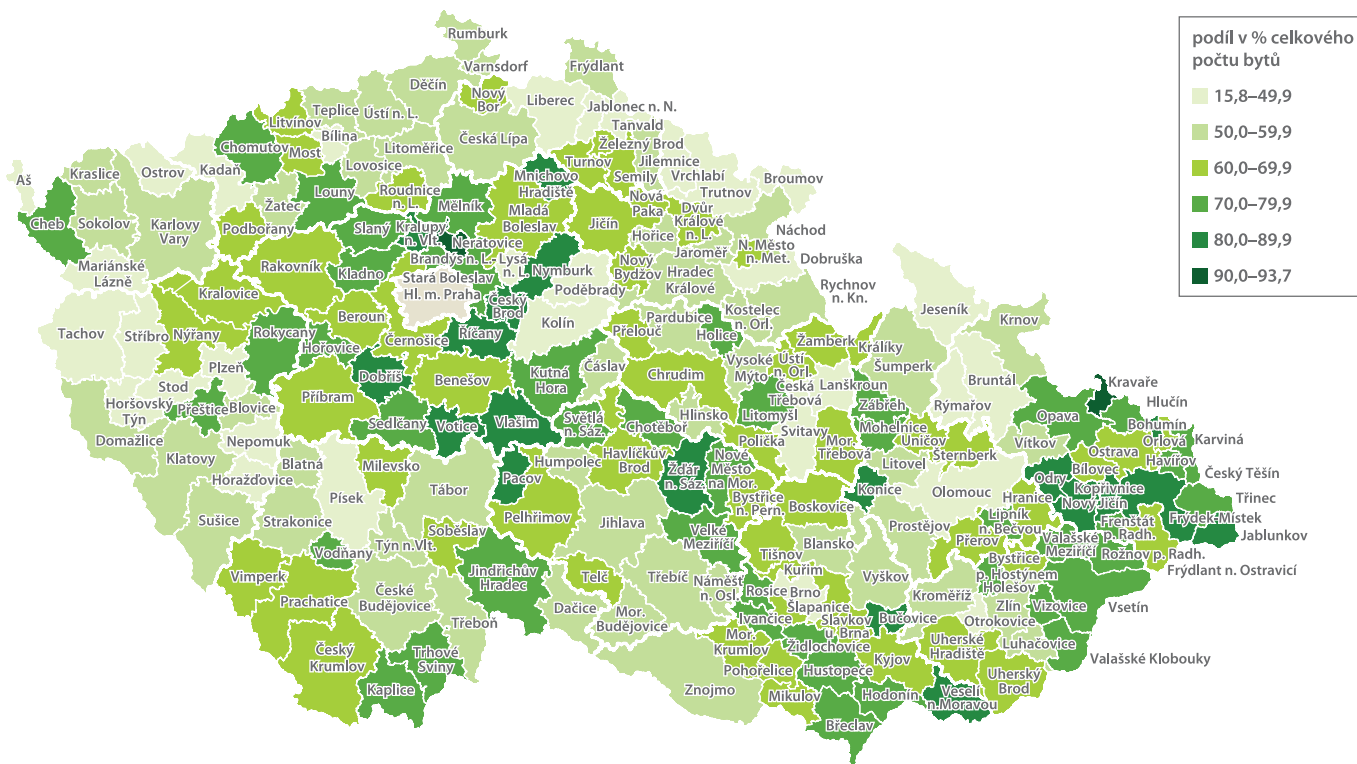
koli rozdíly mezi lokalitami bylo možné předpokládat, uvedené výsledky prokazují, že odlišnosti jsou dost podstatné a že zvolenou metodu lze využít, např. pro empiricky podložené studie při plánování služeb nebo pro komerční využití.

Dana Macešková
Přírodovědecká fakulta
Univerzita Karlova v Praze

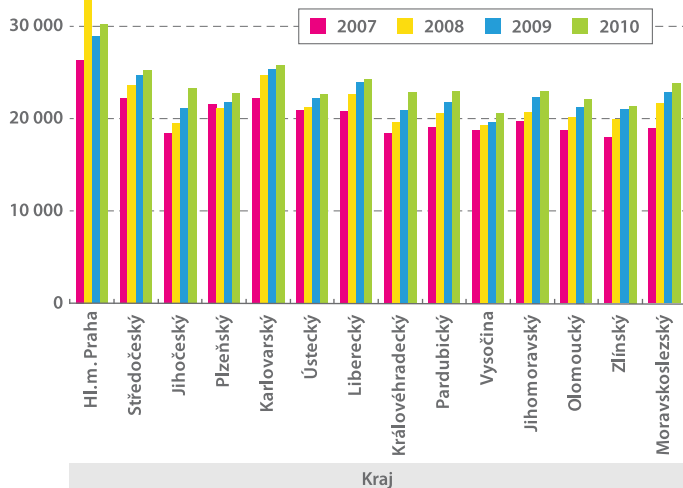
Bytová výstavba v kostce

Rychlá doba si žádá rychlé a přesné informace. Jednou z forem, které Český statistický úřad nabízí, jsou přehledné grafy a mapy. Tentokrát se týkají výstavby bytů v České republice v období 1997–2011.

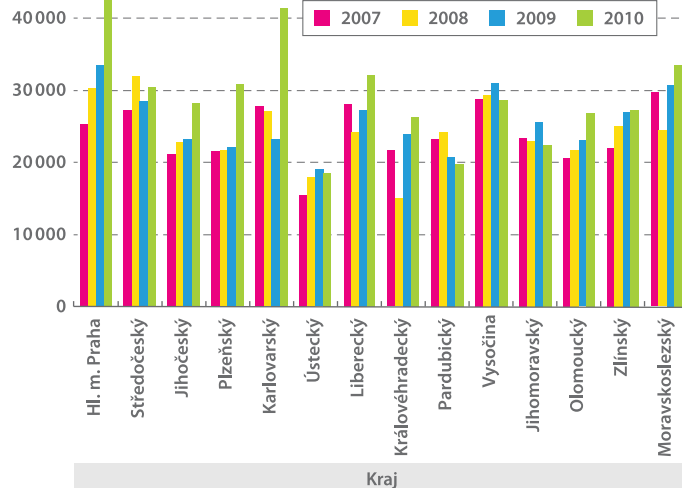
Podíl nových bytů v rodinných domech v % celkového počtu dokončených bytů 1997–2010 podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností

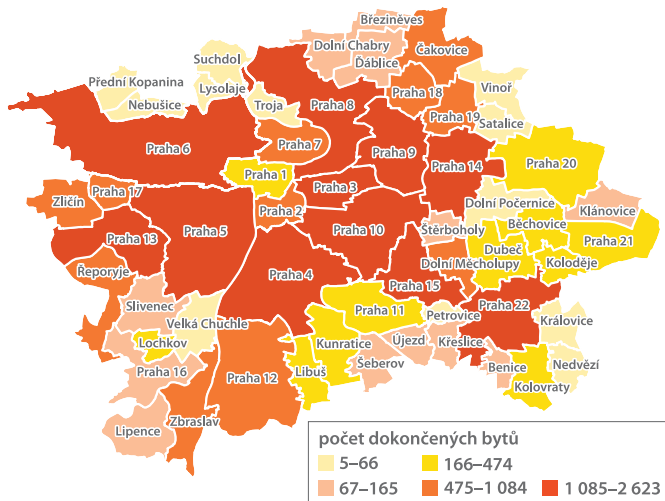
Průměrná pořizovací hodnota 1 m² užité plochy bytů v nově dokončených rodinných domech v letech 2007–2010 (v Kč)

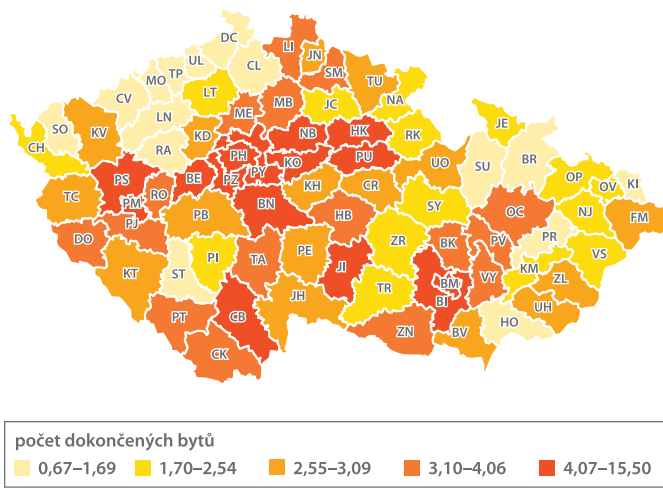
Průměrná pořizovací hodnota 1 m² užité plochy bytů v nově dokončených bytových domech v letech 2007–2010 (v Kč)

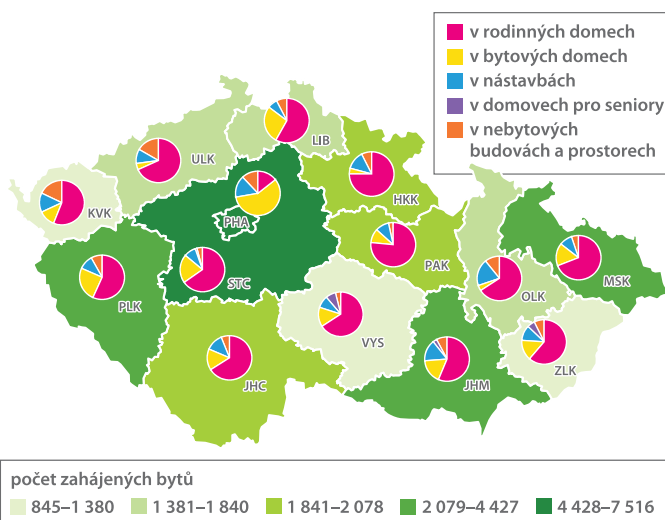
Počet dokončených bytů v Praze v letech 2006–2010
(v členění na 57 městských částí)

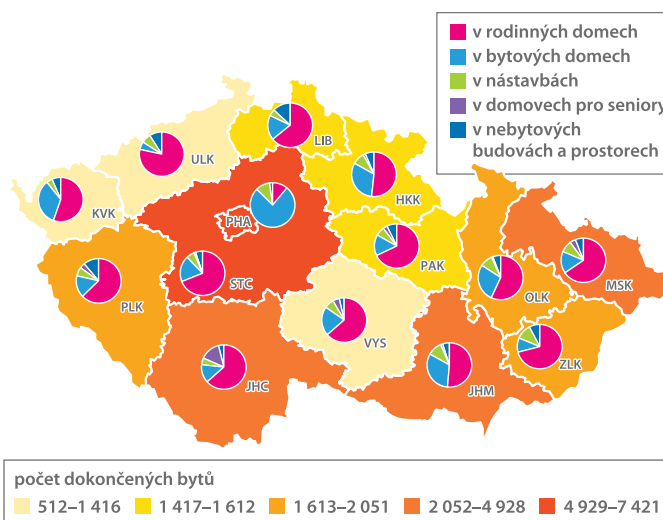
Intenzita bytové výstavby v okresech v letech 2006–2010
(na 1 000 obyvatel)

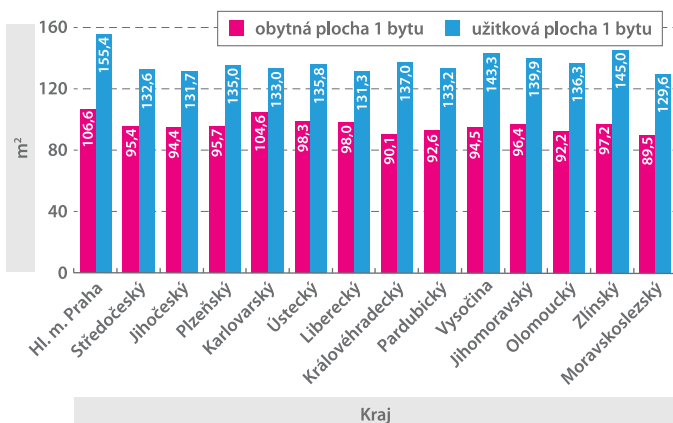
Zahájené byty v krajích – rok 2011

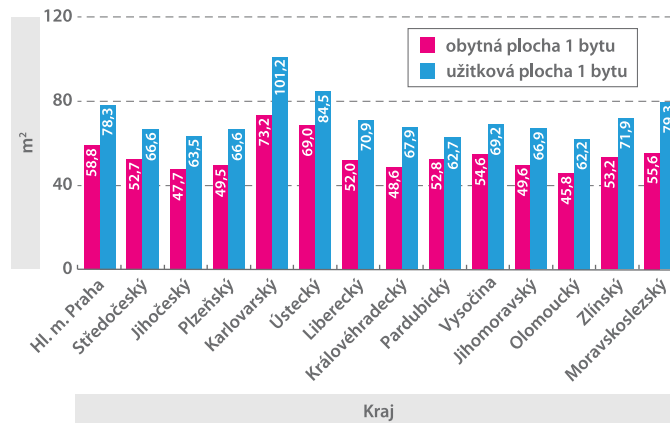
Dokončené byty v krajích – rok 2011

Průměrná obytná a užitková plocha 1 bytu v rodinném domě v roce 2010

Průměrná obytná a užitková plocha 1 bytu v bytovém domě v roce 2010

Zdroj: ČSÚ

Zjistit přesný počet bytů byla práce pro detektivy

Evidenci družstevních bytů zkomplikoval v 90. letech jejich převod do vlastnictví členů. **Společenství vlastníků jednotek** je dnes jednou z nejčastějších forem bydlení, i když družstva vznikají i nadále.

Když Český statistický úřad hledal způsob, jak zkvalitnit statistické zjišťování bytových družstev a společenství vlastníků, věděla jsem naprosto přesně, co má na mysli. Kritéria výběru zpravodajských jednotek společenství vlastníků (SVJ) byla z jeho pohledu zcela standardní, avšak pro tento subjekt nepřesná. Podle mých dosavadních zkušeností by dobrým kritériem pro výběr jednotek a následně i dopočet byl počet bytů jednotlivých SVJ. Abychom získali potřebná data, oslovili jsme proto Svaz českých a moravských bytových družstev, jehož členskou základnu tvoří velká i malá bytová družstva. Obrátili jsme se také na Sdružení bytových družstev a společenství vlastníků ČR, kde člen-

skou základnu tvoří převážně malá bytová družstva a společenství vlastníků. Členství v těchto institucích je dobrovolné, to znamená, že větší část družstev a společenství není nikde registrována.

Kde je hledat

Kdo má nějaké zkušenosti s identifikací vlastnictví a vlastníka, může si říci, že zjistit vlastnictví a počet bytů v jednotlivých SVJ, nemůže být problém. Opak je pravdou. SVJ je sice právní subjekt, ale žádný byt nevlastní. Vlastníky jsou jeho členové – fyzické osoby (ojediněle právnické osoby). Na začátku byl nápad použít počty bytů jako kritérium pro výběr SVJ. Od brněnských kolegů jsem obdržela

Bytová družstva v 90. letech

Do roku 1993 bylo v České republice 755 bytových družstev. Z toho 208 družstev bylo založeno do roku 1989 (včetně). Vznik 547 bytových družstev v letech 1990 až 1994 umožnil **zákon o bytovém, spotřebním, výrobním a jiném družstevnictví**.

jsme od nich získali i data o počtu domů, které patří do SVJ. Aby byla data použitelná, musí být také přístupná (nejlépe v RES). Pro zřízení nového nepovinného atributu jsme potřebovali zřídit číselník Velikostní kategorie podle počtu bytů. Slouží nejen nám, ale i bytovým družstvům a společenství vlastníků.

Další hromádka

Počty bytů ve vlastnictví bytových družstev jsme získali jinak. Na rozdíl od SVJ jsou bytová družstva vlastníky bytů, které dosud nebyly převedeny do vlastnictví. Tyto byty nemusí být vždy evidovány jako samostatné jednotky v katastru nemovitostí. Proto jsme v roce 2010 uskutečnili jednorázové plošné statistické šetření. Obeslali jsme 9 035 bytových družstev s 0–9 zaměstnanci, zpátky nám jich přišlo 86,1 %. Tak vysokou návratnost jsme nečekali. V současné době je v RES tento nový statistický atribut zaveden. Data jsou vložena jak u SVJ (právní forma 145), tak i u bytových družstev (právní forma 20). Samozřejmě že jsme atribut počet bytů použili do technického projektu pro rok 2011 jako jedno z kritérií pro výběr jednotek do zpravodajského souboru.

dobry typ a obrátila se na registr sčítacích obvodů (RSO) v Pardubicích s žádostí o propojení dat s registrem ekonomických subjektů (RES). Museli jsme proto k jednotlivým IČ doplnit identifikátory adres a „vypreparovat“ čísla popisná na jednotlivé domy (RSO totiž eviduje nemovitosti podle adres a popisných čísel). V některých případech jsme hledali čísla popisná v názvu společenství. Po úpravách dat jsme z RSO obdrželi soubory s počty bytů pro jednotlivá společenství. Tam, kde data chyběla nebo se zdála nepřesná, jsme získávali informace z veřejného přístupu do katastru nemovitostí. V době, kdy jsme data shromažďovali a připravovali databázi, bylo v České republice evidováno 38 tis. SVJ. Proto nebylo možné jednotlivá data individuálně zkontrolovat. Obrátili jsme se tedy na oddělení provozních analýz a programování Českého úřadu zeměměřičského a katastrálního. Kromě počtu bytů

Jak vznikla společenství vlastníků jednotek

V českých zemích má bytové družstevnictví již stoletou tradici. První (Společenstvo pro zřizování bytů) u nás vzniklo již v roce 1903. V roce 1918 existovalo na 165 různých bytových sdružení a po skončení 2. světové války už 442. Jejich počet dál narůstal, nejvíce v 50. letech (zákon ze dne 12. května 1959 o družstevní bytové výstavbě). K dalšímu obratu došlo v 90. letech (zákon o vlastnictví bytů 72/1994 Sb.). **Družstevní byty se mohly začít převádět do vlastnictví členů.** Skeptici se obávali zániku bytových družstev, ale nestalo se tak. Naopak, **v souvislosti s privatizací obecních či podnikových bytů** se zakládala nová družstva. Zákon řešil i vývoj po převodu bytů – vznikla nová forma vlastnictví, resp. spoluvlastnictví (noví vlastníci bytů se současně stali spoluvlastníky společných částí domu). Společenství vlastníků jednotek je dnes **jednou z nejčastějších forem bydlení.** Vzniká tzv. ze zákona a teprve když splní předepsaná kritéria, schválí stanovy a zvolí svoje statutární orgány, je proveden zápis do rejstříku a obdrží identifikační číslo.

Věra Hrdinová
oddělení vládních účtů

Společenství a družstva v číslech

Z čísel, která jsme získali z registru sčítacích obvodů ČSÚ, Českého úřadu zeměměřického a katastrálního a z výkazů bytových družstev, jsme sestavili časové řady.

V prvních třech letech po účinnosti zákona o vlastnictví bytů 72/1994 Sb., se praxe zakládání nových bytových družstev zabydlovala v našich ekonomických a právních podmínkách. V roce 1997 vzniklo nejvíce bytových družstev. Do roku 2003 pak byl velký zájem o založení družstva ovlivněn privatizací obecních či podnikových bytů. Od roku 2005 je vývoj v této oblasti rovnoměrný. V posledních dvou letech zaznamenáváme spíše pokles.

Celkový počet bytových družstev v České republice k 31. 12. 2011

činil 9 498. Z toho zhruba 115 až 120 subjektů jsou bytová družstva tzv. velká, která mají více než 20 zaměstnanců. Zaniklá bytová družstva tento počet nezahrnuje.

Počet bytů ve vlastnictví bytových družstev kopíruje jejich vývoj. K 31. 12. 2010 bylo z předložených dat zjištěno 518 762 bytů. Údaje o počtu bytů jsme získali prostřednictvím jednorázového plošného statistického zjišťování v roce 2010.

Převody bytů a existence společenství vlastníků jednotek (SVJ)

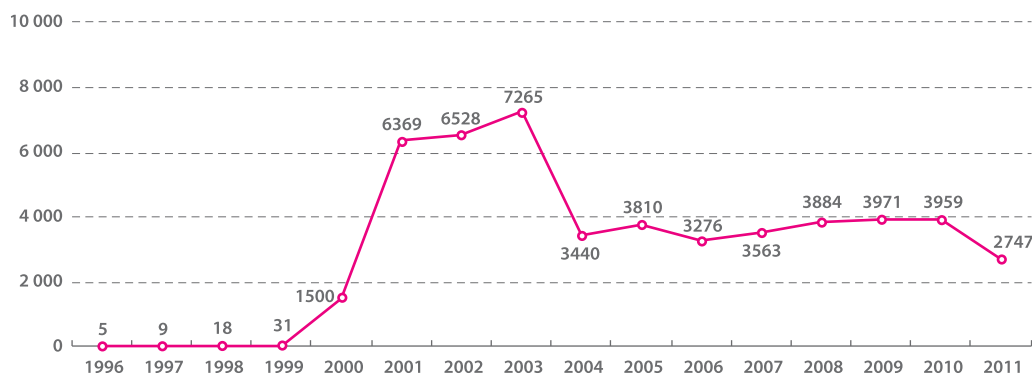
u nás prošly několika právními úpravami a četnými diskusemi. Podle registru ekonomických subjektů (RES) byly první SVJ založeny v roce 1996. Opatrný vývoj vzniku SVJ v prvních letech po účinnosti zákona o vlastnictví bytů lze vysvětlit novostí této právní formy a také okolnostmi, které souvisely s vlastnictvím a převody pozemků pod domy. Bylo nezbytně nutné vyřešit, zda lze převádět jednotlivé byty bez převodu spoluvlastnického podílu k zastavenému pozemku pod domem. V součin-

nosti s katastrálním úřadem však nakonec mohly být realizovány převody bytů nezávisle na převodu pozemku. Vyřešení tohoto sporného bodu a novela zákona o vlastnictví bytů odstartovaly raketový nárůst SVJ v roce 2001.

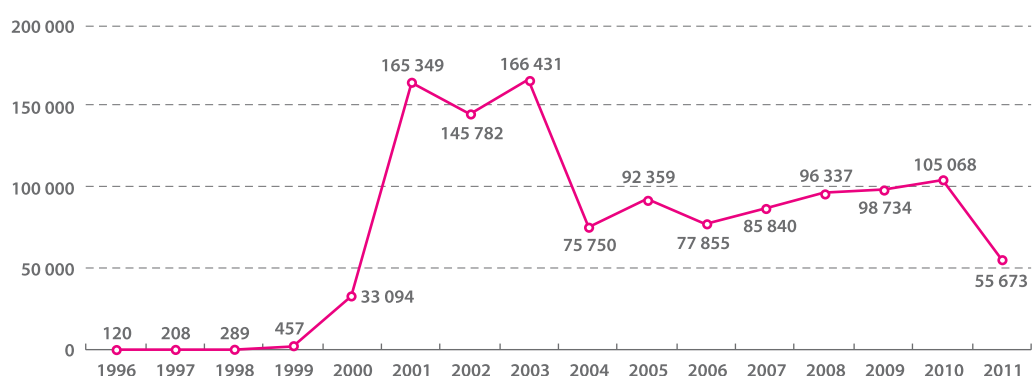
Novela zákona o vlastnictví bytů, která byla schválena v roce 2000, upravila zejména způsob vzniku a založení SVJ jako právnické osoby. Upřesnila vztahy vůči bytovým družstvům jako původním vlastníků a zároveň přesněji specifikovala způsoby rozhodování uvnitř SVJ. Z dat je patrné, že právě v letech 2001–2003 bylo založeno nejvíce SVJ. Od roku 2004 až do současnosti je vývoj počtu nových SVJ podobný. Jejich porovnáním vůči počtu bytů se ukazuje, že počet bytů kopíruje stav společenství. K 31. 12. 2011 je v České republice 50 375 společenství vlastníků jednotek a v nich 1 199 346 bytů.

Lze tedy konstatovat, že družstevní byty, které dosud nebyly převedeny do vlastnictví a jsou v domech, které jsou již právními subjekty a založily společenství vlastníků, jsou také součástí společenství. Nelze tedy prostým způsobem sčítat byty ve vlastnictví bytových družstev a byty ve společenstvích vlastníků. Až budou provedeny odhady a porovnání s daty ze Sčítání lidu, bytů a domů 2011, budeme schopni přesněji definovat počty bytů ve vlastnictví bytových družstev a oddělit je od bytů v SVJ.

Počet nových společenství vlastníků jednotek v ČR od roku 1996 (podle roku jejich vzniku)

Počet bytů v nových společenstvích vlastníků jednotek v ČR od roku 1996 (podle roku jejich vzniku)

Zdroj: ČSÚ

Věra Hrdinová
oddělení vládních účtů

V českých městech žijí skoro tři čtvrtiny obyvatelstva

V České republice leží **601 měst**. Zatímco některá z nich představují rozlehlé, hustě obydlené metropole a důležitá centra regionálního i nadregionálního významu, jiná připomínají malé obce vesnického rázu. Proč tomu tak je?

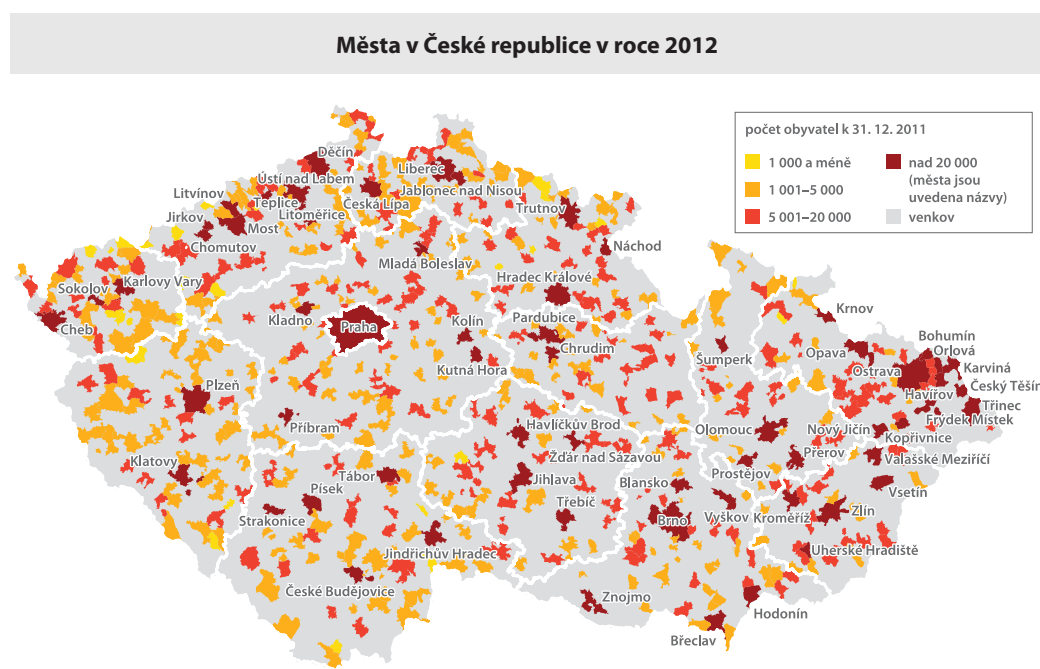
Všechna česká, moravská a slezská města se rozkládají na území o rozloze 20,9 tis. km² (27 % rozlohy České republiky). Žije v nich celkem 7,3 mil. obyvatel (70 % z počtu obyvatel státu), což odpovídá vysoké hustotě 350 obyv./km². Obecně přijímaná charakteristika měst – vysoká koncentrace obyvatel na relativně malém území – tedy v úhrnu platí. Avšak splňují ji všechna nebo alespoň většina z nich?

Hustota obyvatel

Průměrná hustota obyvatel ve městech je 6,4krát vyšší než ve zbytku republiky. Přesto existují početné výjimky. S pouhými třemi obyvateli na kilometr čtvereční v tomto vyniká město Přebuz, následují Loučná pod Klínovcem (4) a Boží Dar (5). Všechna zmíněná města nalezneme v Krušných horách ve vzájemné vzdálenosti asi 35 km.

Z „tisícových“ měst patří nejnižší hustota Ralsku, Manětínu a Špindlerovu Mlýnu. S rostoucí velikostí obcí roste velmi často i hustota osídlení. Hlavní příčinou je charakter místní zástavby. Největším městem v České republice, jehož hustota nepřesahuje hranici 100 obyv./km², je jihočeská Třeboň (8,6 tis. obyvatel).

V průměru nejvíce obyvatel na čtverečním kilometru žije v Praze (2 502 obyv./km²), Havířově (2 447) a Teplicích (2 119). Husté osídlení se týká i všech krajských měst. Po

Jak vznikají nová města

Letos přibyla na mapě České republiky tři nová města – Krásná Hora nad Vltavou (okres Příbram), Všeruby (okres Plzeň-sever) a Krásná Údolí (okres Karlovy Vary). Podle zákona o obcích může městská práva získat obec s alespoň 3 000 obyvateli, pokud tak po vyjádření vlády rozhodne předseda Poslanecké sněmovny. Mezi další zvažovaná kritéria patří charakter zástavby, a to jak středu obce (tj. náměstí), tak obce jako celku, a technické a občanské vybavení. Vybavenost se posuzuje veřejným vodovodem a kanalizací, místními komunikacemi, veřejným osvětlením, veřejnými a všeobecně potřebnými službami, tj. přítomností školy, zdravotnického zařízení, pošty a peněžních služeb, sportovišť, ubytovacího zařízení apod. Tato nezávazná kritéria vychází ze sídelní struktury, současného stavu a funkcí měst, jejich uspořádání a významu. Díky zákonu č. 234/2006 Sb., jenž se týká obnovy historických měst a městysů, však mnohá z uvedených kritérií být splněna nemusí. Právě tento zákon umožnil vznik nejmenších českých měst.

Nejstarší města jako střediska řemesel a obchodu vznikala v průběhu 13. století. S povýšením na město bylo spojeno mnoho výhod, práv a výhod, stejně jako možnost opevnit své sídlo hradbami nebo získat městský znak. Podle historického lexikonu obcí patří mezi nejstarší města na našem území Cheb, Bruntál a Uničov.

zmíněné Praze dosahují nejvyšších hodnot České Budějovice, Brno a Ostrava. Nejnižší hodnoty náležejí Jihlavě, Zlínu a Karlovým Varům.

Jestliže Třeboň představuje příklad populačně početného města s řídkým osídlením, a to díky své výjimečné katastrální výměře, opač-

ným extrémem je jihomoravské město Adamov (4,6 tis. obyvatel). Jeho nadprůměrná hustota je srovnatelná např. s Plzní.

Nejmenším městem Přebuz

Pro města není typická pouze hustota osídlení, ale i absolutní počet obyvatel. Zatímco podle rozlohy jsou nejmenšími městy Rudolfov (3,2 km²), Adamov (3,8) a Vidnava (4,2), populačně nejmenšími jsou Přebuz (75 obyvatel), Loučná pod Klínovcem (86) a Boží Dar (204). **Tato trojice je unikátní** i v rámci celé střední Evropy. Mezi tzv. velkoměsta, tj. města s počtem obyvatel přesahujících stotisícovou hranici, řadíme v České republice pětici měst. Jsou jimi Praha, Brno, Ostrava, Plzeň a Liberec.

Statutární města

Města se zvláštním postavením nazýváme statutární. Mohou se členit na městské obvody nebo části a jsou řízena magistrátem v čele s primátorem. Ve většině krajů se nachází pouze jedno statutární město, které je zároveň sídlem kraje. Výjimku tvoří kraj Středočeský, Liberecký (shodně 2), Olomoucký (3), Ústecký a Moravskoslezský (shodně 5). Zvláštní statuty byly městům přiznávány již v 19. století. Mezi historicky nejstarší, tehdy tzv. města s vlastním řádem obecním, řadíme Brno, Liberec, Olomouc a Opavu. Následně k nim přibyla Jihlava, Uherské Hradiště, Znojmo, Frýdek a Kroměříž. V důsledku pozdějších změn však všech devět zmíněných měst o své zvláštní postavení přišlo. Pouze Praha jej měla po celou dobu.

Migrační proudy

V důsledku migrace došlo během let 2000–2010 k mnoha zajímavým okolnostem. Nejvíce přistěhovaných zaznamenala Praha (90,0 tis. osob), nejvíce vystěhovaných Ostrava (12,0 tis. osob). V přene-

Největším „ne-městem“ Jesenice

Jestliže existují malá města, existují i velké obce, které městská práva nemají. **Bez vojenských újezdů** jsou svou rozlohou největšími Prášíly (112,3 km²), Stožec (104,8) a Loučná nad Desnou (94,3). Podle počtu obyvatel jsou největšími obcemi v zemi Jesenice (okres Praha-západ, 6,8 tis. obyvatel), Petrovice u Karviné (5,4 tis.) a Bystřice (okres Frýdek-Místek, 5,3 tis.).

seném významu se do Prahy „přistěhovaly“ celé dnešní Pardubice, z Ostravy se naopak „vystěhoval“ celý dnešní Jeseník. Praha a Ostrava však představují rozlehlé metropole.

V relativním přepočtu na 1 000 obyvatel středního stavu došlo k největší vlně přistěhovaných do středočeského města Milovice (57,8 obyvatel). Toto město je známé svým bývalým vojenským prostorem. Postupnou transformací získaly Milovice rozsáhlou bytovou kapacitu potřebnou k absorbování nových

Plzeňský kraj: nejvyšší koncentrace malých měst

A jaká je velikostní struktura měst v krajích České republiky? Zatímco ve Zlínském kraji nenajdeme jediné město s počtem obyvatel nižším než 2,5 tis., **v Plzeňském kraji jich leží sedmadvacet.** Plzeňský kraj tak můžeme označit za kraj s nejvyšší koncentrací malých měst. Přes 75 % zdejších měst má méně než 5 tis. obyvatel. Zcela opačná skladba je charakteristická pro Moravskoslezský kraj. Méně než 5 tis. obyvatel zde dosahuje pouze 26 % měst.

Nejmladším městem Milovice

Populačně nejmladším městem v České republice jsou středočeské Milovice. **Průměrný věk** zdejších obyvatel dosahuje **30,3 let.** Mezi nejmladší města v zemi dále řadíme Horní Blatnou, Ralsko a Trmice. Z „desetitísíkových“ měst jsou nejmladšími Jirkov, Krupka a Česká Lípa. Populačně nejstarším městem v zemi je Přebuz s průměrem 49,9 let. Z „tisíkových“ měst lze zmínit Sezimovo Ústí, Mirošov a Svatku, z „desetitísíkových“ měst jsou populačně nejstaršími Mariánské Lázně, Karlovy Vary a Kyjov. Z krajských měst mají nejnižší věkový průměr obyvatelé Ústí nad Labem, Liberec a Ostrava. Po Karlových Varech nejvyšší věkový průměr náleží Hradci Králové a Zlínu.

obyvatel především z řad mladých rodin. Z „tisíkových“ měst lze dále zmínit Pyšely, Hostivice a Ralsko a z „desetitísíkových“ měst především Říčany. Ty jsou oblíbené pro svou atraktivní polohu v sousedství hlavního města.

Největší vlna vystěhovaných postihla příhraniční horská centra Janské Lázně, Staré Město (okres Šumperk) a Harrachov. Z větších měst se lidé stěhovali především z Orlové a Českého Krumlova. Obdobných migračních sald však dosáhla celá řada bývalých okresních měst (např. Vsetín, Česká Lípa, Litoměřice, Hodonín a další).

A jak si vedly krajské metropole? Migrační přírůstky zaznamenaly pouze Praha, Plzeň a Liberec. Ostatní krajská města se naopak potýkala s migračními úbytky. Za hlavní příčinu lze označit silný suburbanizační efekt, tj. stěhování obyvatel do bezprostředního zájmu měst. Ten je typický pro většinu našich velkých měst.

Na Karlovarsku každá čtvrtá obec městem

Největší zastoupení měst náleží Karlovarskému kraji, kde je každá čtvrtá obec městem. **Na opačném pólu se nachází kraj Vysočina.** Městem je zde v průměru každá jednadvacátá obec. Největší podíl městského obyvatelstva nalezneme díky husté síti měst na Karlovarsku (83 %), nejmenší podíl patří Středočeskému kraji (53 %).

Nová výstavba

Jestliže v letech 2000–2010 přibýlo nejvíce dokončených bytů v Praze (62,1 tis.), Brně (15,6 tis.) a Plzni (5,3 tis.), ve městech Chyše a Hora Svaté Kateřiny byla bytová výstavba téměř nulová. V přepočtu na 1 000 obyvatel středního stavu zaznamenal nejvyšší intenzitu bytové výstavby Špindlerův Mlýn (36,0 bytů/tis. obyv.).

Z větších měst prošly stavebním boomem především Hostivice, Milovice, Roztoky, Odolena Voda nebo Kuřim, z „desetitísíkových“ měst se jednalo o Poděbrady, Říčany a Jihlavy. Prakticky nedotčené byly v oblasti bytové výstavby Vejprty, Žlutice a Břidličná, z „desetitísíkových“ měst pak především Karviná, Litvínov a Chomutov. Z pohledu krajských měst můžeme vyzdvihnout postavení Jihlavy, jejíž intenzita bytové výstavby byla osmkrát vyšší než v Ústí nad Labem. Za Jihlavou se umístila Praha a s delším odstupem následovala čtveřice krajských sídel Brno, Liberec, Olomouc a České Budějovice. V přepočtu na čtvereční kilometr se dokončilo nejvíce bytů v Praze.

Jiří Frelich
oddělení informačních služeb
Olomouc

Jaké bude další směřování českého stavebnictví?

Můžeme již předpokládat **zastavení poklesu** z předchozích let a návrat k opětovnému růstu sektoru? Nebo jsme teprve na začátku dlouhodobějšího trendu a můžeme očekávat pokračování případně vyostření krize, kterou prochází celý sektor?

Abychom zodpověděli tuto otázku, CEEC Research ve spolupráci s KPMG Česká republika pravidelně realizovaly sto zčásti osobních a zčásti telefonických rozhovorů s generálními řediteli a členy představenstva stavebních společností. Podle predikcí naprosté většiny těchto lídrů sektoru projde letos české stavebnictví významným poklesem. Ten by měl dosáhnout až 9,2 %, tj. jednalo by se o rekordní meziroční propad sektoru od vzniku České republiky (v říjnu 2011 společnosti předpokládaly pro rok 2012 pokles sektoru o 8,3 %, červencové predikce ukazovaly na pokles o 2,4 % a dubnové předpovědi do-

konce indikovaly snížení výkonu jen o 0,6 %). Pokles sektoru je očekáván přibližně devíti z deseti ředitelů stavebních společností (92 %). Před třemi měsíci se jednalo jen o nepatrně nižší podíl (86 %), v červenci ještě jen o šest (59 %) z deseti respondentů.

Optimisté v menšině

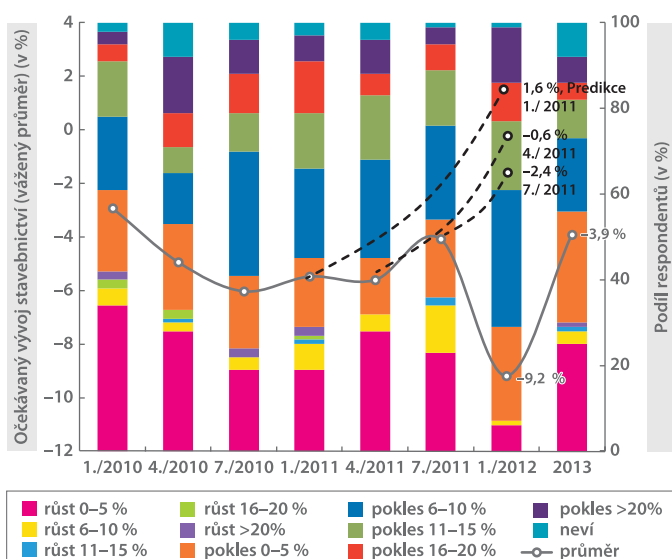
Společně s dalším zhoršením predikcí vývoje sektoru přehodnocují společnosti znovu i plány svých tržeb. Podíl společností, které v roce 2012 očekávají jejich pokles, se opět zvýšil, a to až na téměř tři ze čtyř společností – 71 % (63 % v říjnu, 50 % v červenci a 30 %

v dubnu). Vážený průměr odpovědí všech dotázaných ředitelů stavebních společností aktuálně ukazuje na předpokládaný pokles tržeb v letošním roce o 5,1 % (říjnová předpověď poklesu o 2,9 %, červencová o 0,9 % a v dubnu byl ještě předpoklad mírného růstu o 0,4 %).

Stavební společnosti byly dotázány na očekávaný vývoj svého tržního podílu. Jinými slovy, zda-li očekávají, že se jim v současných složitých podmínkách povede lépe nebo hůře než jejich konkurenci. Stejně tak jako v předchozích dvou oblastech (očekávaný vývoj stavebnictví a očekávaný vývoj tržeb) i zde pozorujeme stále se zhoršující

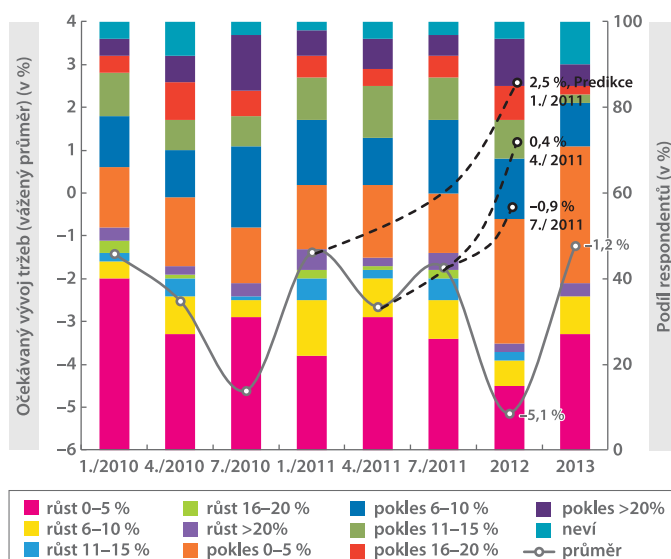
vývoj očekávání. Aktuální výsledky ukazují, že v lepší výkony než konkurence a její překonání v roce 2012 věří už jen méně než třetina ředitelů stavebních společností – 30 % (41 % v říjnu, 48 % v červenci a 65 % v dubnu). Tento velice nízký podíl ukazuje, že pouze menšina ředitelů doufá, že se jim podaří v současných podmínkách jít proti negativnímu trendu trhu a využít jej k získání lepší pozice na trhu. Z výsledků uskutečněných pohovorů rovněž vyplývá, že bude ještě třeba uvnitř řady firem realizovat další opatření ke zvýšení konkurenceschopnosti tak, aby byly schopné i nadále obstát v tvrdém konkurenčním boji.

Očekávaný vývoj stavebnictví
(pro daný rok)

Zdroj: CEEC Research

Očekávaný vývoj tržeb
(pro daný rok)

Zdroj: CEEC Research

Zakázek méně

Výsledky lednového výzkumu ukazují, že průměrné vytížení kapacit stavebních společností se ve srovnání s říjnem snížilo o čtyři procentní body. Jednou z příčin je aktuální mimosezóna, nicméně se jedná o velice mírný pokles. Aktuální vytížení se pohybuje na úrovni 79 %. Tato relativně vysoká úroveň vytíženosti je dána především díky již dříve realizovaným optimalizačním kapacit stavebních společností a rovněž nečekaně dobrému počasí v téměř celém lednu.

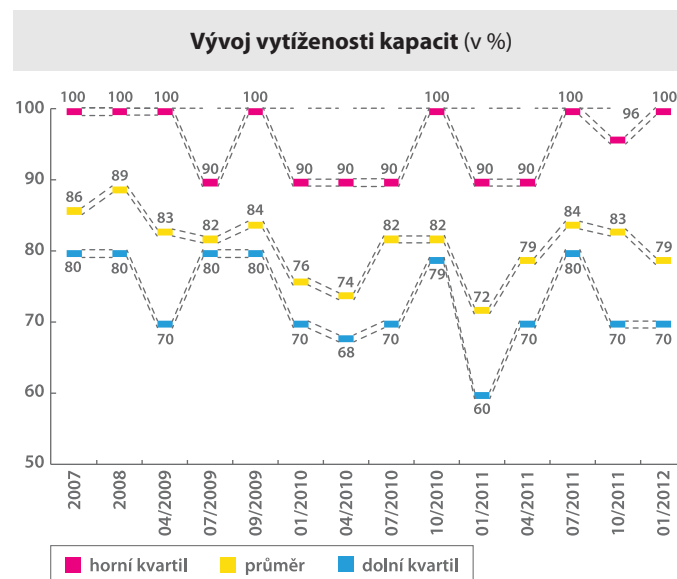
Průměrný počet měsíců, na které mají do budoucna stavební společnosti nasmlouvané své zakázky, od výzkumu realizovaného v říjnu poklesl na 5,4 měsíce (6,2 měsíce v říjnu a 6,8 měsíce v červenci).

Aktuálně uvádí 51 % stavebních společností, že mají méně zakázek než před rokem (44 % v říjnu, 41 % v červenci, 47 % v dubnu). Podíl společností, které mají zakázek více než před rokem, dosahuje stejně jako v říjnu 18 % (25 % v červenci i dubnu). Podíl firem, které vykazují stejné množství zakázek jako před rokem, klesl z říjnových 38 % na aktuálních 31 % (34 % v červenci, 28 % v dubnu).

Výběr dodavatelů

V aktuální studii se společnost CEEC Research a KPMG ČR rovněž věnovala metodám, jak stavební společnosti vybírají své dodavatele a hodnotí jejich efektivitu. Jako nejdůležitější způsob výběru dodavatelů uvádějí ředitelé stavebních společností dlouhodobé kontakty. Jejich využívání potvrzují téměř všichni ředitelé (99 %) a rovněž jejich efektivitu hodnotí jako nejvyšší (7,9 bodu z 10 max.). S jistým odstupem následuje výběr dodavatelů na základě doporučení (6,2 bodu) a výběrových řízení (6,0 bodu).

Při naší analýze dodavatelsko-odběratelských vztahů jsme se dále

Zdroj: CEEC Research

zaměřili na hlavní kritéria, která stavební společnosti uplatňují při výběru svých dodavatelů. Z odpovědí ředitelů je zřejmé, že se při výběru dodavatele řídí zpravidla více kritérii, nicméně téměř všichni (99 %) se shodují na dvou klíčových: jedná se o nabízenou cenu a o zkušenosti dodavatele. Obě tato měřítka získala naprosto shodný počet bodů (8,2 bodu, 99 % respondentů). S jistým odstupem pak také společnosti při výběru vyžadují reference dodavatele a za důležité také často uvádějí schopnost dodavatele zajistit komplexní subdodávku (tj. nejen dodat materiál nebo mechanizaci, ale zajistit i potřebné práce – realizovat komplexní soubor aktivit).

Tlak na ceny

V rozhovorech s řediteli stavebních společností jsme se dále zaměřili na to, zda se oproti období vrcholu českého stavebnictví snížily ceny, které dodavatelé stavebním společnostem nabízejí, případně o kolik procent. Výzkum se také zaměřil na rozdíly mezi první cenou nabízenou dodavatelem a finální cenou podepsanou ve smlouvě (tj. jak dobře se daří stavebním společnostem vyjednat a snižovat

nabízené ceny jejich dodavatelů). Ředitelé stavebních společností uvádějí, že finální dohodnutá cena se od té první nabízené liší v průměru o 9 %.

V návaznosti na tyto výsledky jsme se při rozhovorech s řediteli stavebních společností rovněž ptali, jakým způsobem lze co nejvíce snížit cenu při výběru dodavatele. Pokud se nejedná o stálé dodavatele (kde jsou podmínky a výhodné ceny nastaveny na základě dlouhodobé stabilní spolupráce), pak jako nejvhodnější způsob uvádějí firmy vícekolový výběr, který vytvoří tvrdý konkurenční tlak mezi dodavateli. Prvním kolem je zpravidla úvodní cenová poptávka na dodavatele, kterou stavební společnost potřebuje k podání své vlastní nabídky investorovi. Další kolo následuje v průběhu výběrového řízení, kde se o zakázku uchází více stavebních společností, ale i tyto společnosti jsou tlačeny investorem k podání lepších podmínek než ve své úvodní nabídce (tento tlak je současně přenášen na dodavatele stavebních firem). Finální kolo následuje ihned poté, jakmile stavební společnost zakázku od investora získá.

V oblasti internetových aukcí jsou ředitelé stavebních společností

ve svých názorech rozdělení. První část vedoucích pracovníků je téměř bezvýhradně podporuje a vidí v nich výborný způsob pro maximální snížení ceny. Naopak druhá část ředitelů je jejich silným odpůrcem. Preferuje spíše osobní jednání, které je podloženo odbornými znalostmi z oblasti kalkulací, a diskusi nad řešením konkrétních částí nabídky. Raději dávají prostor zajímavým alternativám řešení jednotlivých částí zadání zakázky. Podle jejich názoru není rozumný ani způsob výběru dodavatele formou, která v řadě případů vede k akceptaci cen, jež jsou pod úrovní nákladů realizace. To může vést k nekvalitní práci nebo dokonce k přerušení či ukončení činnosti dodavatele v průběhu realizace subdodávky (tj. vzniku rizika pro samotnou stavební společnost). Mezi dalšími návrhy jak snížit cenu, patří například změna technologií nebo využití méně kvalitního materiálu, který však stále splňuje normy stanovené investorem.

Nakonec jsme se ředitelů stavebních společností ptali, jak by jejich dodavatelé mohli svou nabídku dále zlepšit, případně zda existují nějaké další služby, které dodavatelé běžně nenabízejí a stavební společnosti by je ocenily. Stavební společnosti by měly zájem zejména o vylepšení možnosti financování subdodávek a lepší pokrytí rizik ze strany dodavatele. Dále by jim vyhovovalo rozšíření stávajících služeb dodavatele (např. rozšíření sortimentu, modernější technologie, zajištění dopravy na míru), celkově komplexnější lepší dodržování dohodnutých termínů a provedení práce v co nejvyšší kvalitě.

Celou studii si můžete přečíst na www.studieStavebnictvi.cz

Jiří Vacek
ředitel společnosti
CEEC Research

Ekonomika 2011: hladké přistání

Oslabování české ekonomiky v průběhu loňského roku bylo plynulé a ve druhém pololetí vyústilo ve faktickou mezikvartální stagnaci. Se slovem recese zatím opatrně.

Česká ekonomika v loňském roce zpomalovala. Hrubý domácí produkt v reálném vyjádření, tj. očištěný o sezónní vlivy a nestejný počet pracovních dní, se loni zvýšil meziročně o 1,7 %. Ekonomika zpomalovala postupně v každém čtvrtletí. K mezikvartálnímu poklesu došlo již ve 3. čtvrtletí, dříve než v ekonomice Evropské unie. Na ztrátu dynamiky působila vnější poptávka jen dílčím způsobem a výrazněji až v posledním čtvrtletí. Hlavní příčina nepříznivého vývoje tak spočívala ve vnitřním prostředí České republiky, neboť plných sedm desetin českého HDP tvoří výdaje na konečnou spotřebu domácností a vládního sektoru a ty v každém čtvrtletí reálně klesaly. Převážnou část roku se snižovaly také investice (hrubá tvorba fixního kapitálu). Jediným růstovým impulsem tak byl v roce 2011 zahraniční obchod.

Jiné tempo než v EU

Meziroční tempa růstu české ekonomiky a hospodářství EU klesala, ale s odlišným vývojem v průběhu roku. V 1. a 2. čtvrtletí rostla česká ekonomika meziročně o 2,7 %, resp. o 2,1 %, což byl příznivější vývoj než v EU (+2,4 %, resp. +1,6 %), ve druhé polovině roku naopak ČR ztrácela – zatímco ve 3. čtvrtletí stoupl český HDP meziročně o 1,2 % a ve 4. čtvrtletí dále zpomalil na 0,6 %, ekonomika EU rostla o 1,4 %, resp. 0,9 %. HDP Německa, určující svou vahou významně směr růstu v Evropě, stoupl oproti ČR i EU27 razantněji, i když i tam se zpomalením na polovinu – ze silných +4,6 % a +2,9 % z první poloviny roku na +2,7 % a 2 % ve zbylých dvou čtvrtletích.

Dvacet největších ekonomik světa (G20) rostlo vloni v posled-

ních dvou kvartálech v průměru rychleji než Evropa hlavně díky expanzi velkých asijských zemí. I u této skupiny však bylo patrné zpomalení (z meziročních +3,7 % ve 3. čtvrtletí na +3,3 % ve 4. čtvrtletí). Nejrychleji podle dat za 3. kvartál rostla Argentina (+10 %), Čína (+9,1 %) a Turecko (+8,5 %).

Slabá Evropa, silná Asie

Mezikvartálně v posledních dvou čtvrtletích roku 2011 česká ekonomika poklesla shodně o 0,1 %. Její ústup z růstových pozic prvního pololetí byl plynulejší ve srovnání s vývojem v EU, kde HDP ve 3. čtvrtletí mezikvartálně ještě rostl o 0,3 %, ale v posledním pak významněji klesl (-0,3 %), stahován poklesem velkých ekonomik (Itálie -0,7 %, Velká Británie -0,2 %, Německo -0,2 %). Zejména v Německu klesl HDP významně po růstu

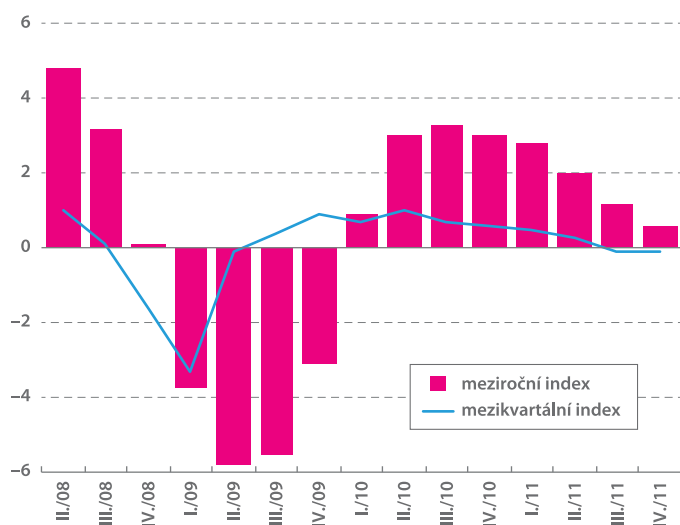
o silných 0,6 % ve 3. čtvrtletí, takže mezikvartální propad činil 0,8 p. b.

K razantním mezikvartálním růstům v posledním čtvrtletí 2011 ve skupině G20 (+0,7 %) přispěla nejvíce Čína (+2 %), Indonésie (+2,1 %) a Indie (+1,8 %). Ekonomika USA zrychlila na +0,7 %. HDP EU27 oslabil o 0,3 %, japonská ekonomika o 0,2 %.

Recese v ČR?

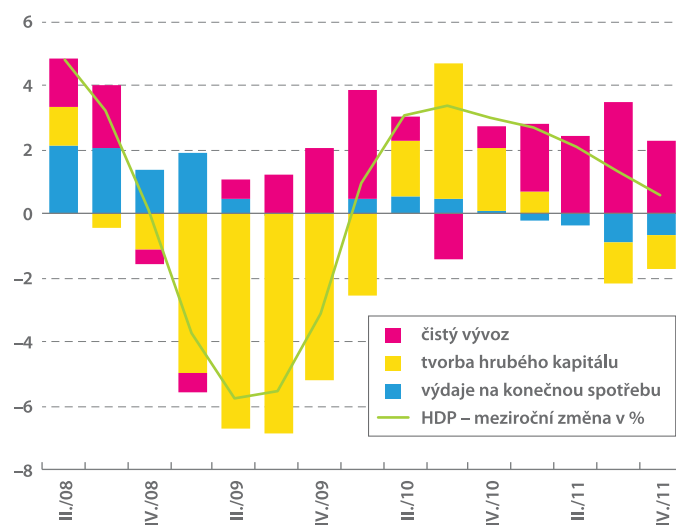
Mezikvartálním poklesem ve třetím i čtvrtém čtvrtletí (shodně o 0,1 %) naplnila česká ekonomika podmínku jednoduché definice technické recese – nachází se v ní země, jejíž HDP klesá dvě po sobě jdoucí čtvrtletí. Problémem v hodnocení je ale velikost tohoto poklesu – rozměrem je v rámci statistické chyby, objemově představuje necelou miliardu korun v každém čtvrtletí. Přesvědčivou výpověď o tom, že je

Hrubý domácí produkt
(stálé ceny, sezónně očištěno, změny v %)

Zdroj: ČSÚ

Příspěvky k meziročnímu růstu HDP v p. b.
(stálé ceny, sezónně očištěno)

Zdroj: ČSÚ

česká ekonomika v recesi, tedy výsledky neposkytuje. Ani podmínka rozšířené definice technické recese, zohledňující kromě poklesu HDP i mezikvartální poklesy zaměstnanosti, nebyla dosud naplněna. Celková zaměstnanost v pojetí národních účtů a při sezónním očištění v počtu osob ve 3. čtvrtletí stoupla o 0,4 %, v posledním čtvrtletí o 0,3 % poklesla. Za celý rok 2011 přibýlo v ekonomice pouze 12,7 tis. zaměstnaných (+0,3 %). Celková zaměstnanost tak nejenže dosud nedosáhla předkrizové úrovně, ale její růst – neuvažujeme-li roky s poklesy – byl nejnižší od roku 1995.

Ovšem i když rozměr poklesu HDP neopravňuje k jasnému úsudku, že se česká ekonomika nachází v recesi, pravděpodobnost, že k tomu může dojít v následujících čtvrtletích, je vysoká vzhledem k vývoji reálné mzdy, cenovému vývoji, rozpočtovým restrikcím a nejistotám ve vnějším prostředí.

Růst díky obchodu

K meziročnímu růstu HDP v roce 2011 přispěl výlučně zahraniční obchod. Přebytek v obchodu zbožím a službami jeho růstu přidal 2,6 p. b., ostatní složky ho snižovaly. Pokles výdajů na konečnou spotřebu domácností i vlády byl v ČR v jednotlivých čtvrtletích podle dat Eurostatu jedním z nejhlubších v EU. Spotřeba domácností celoročnímu růstu českého HDP ubrala 0,2 p. b., výdaje vládního sektoru pak ještě více (–0,3 p. b.). Negativní příspěvek spotřeby domácností se po čtvrtletích spíše zvětšoval až na –0,3 p. b. v posledním čtvrtletí, v němž se také podle údajů z konjunkturálních průzkumů nejvíce propadla důvěra spotřebitelů v ekonomiku.

Tempu HDP ubrala i tvorba hrubého kapitálu (investice 0,3 p. b. a změna stavu zásob 0,1 p. b.) při kolísání obou složek

tvorby kapitálu během roku, což odráží nejistotu firemního sektoru a také nedostatek velkých inženýrských staveb financovaných státem a veřejnými penězi obecně. V samotném 4. čtvrtletí tak směrem k růstu HDP působil pouze čistý export, který ho zvýšil o 2,3 p. b., což však bylo výrazně méně než ve 3. čtvrtletí (+3,5 p. b.).

... i při nižších tempch dovozu a vývozu

I když zahraniční obchod stál loni za meziročním růstem HDP sám jako jediná složka výdajů, proti roku 2010 jeho tempa oslabila. Zejména v případě dovozu, jehož výrazné zpomalení stvrdilo útlum české ekonomiky. V roce 2010 byla dynamika dovozů i vývozů fakticky totožná. Export se loni zvýšil meziročně reálně o 11 %, import o 7,5 % (v roce 2010 +16 %, resp. +15,7 %). Klíčový význam exportu pro vývoj HDP potvrdila i korelace jejich temp v jednotlivých čtvrtletích. Meziročně rostl export v 1. čtvrtletí reálně ještě o 18,5 %, v posledním už jen o 5 %. Mezi kvartálně pak již loni v posledních třech měsících dovoz i vývoz poklesl (–6 %, resp. –2,6 %).

Obchodní ztráta

Vlivem nepříznivého vývoje cen dovozu a vývozu zaznamenala ČR v roce 2011 z operací zahraničního obchodu ztrátu ve výši 62,3 mld. korun. Obchodní ztráty vlivem cen vznikaly v posledních dvou letech každé čtvrtletí, v loňském roce se však postupně zmenšovaly. Nemuselo to však být způsobeno výlučně cenovými vlivy, ale i faktem, že toky zboží postupně slably.

Smrštění spotřeby vlády...

Restriktivní rysy vývoje většiny výdajových složek HDP České repub-

liky jsou patrné zejména ve srovnání s EU27. Zatímco tam spotřeba vládního sektoru v roce 2010 až do pololetí 2011 meziročně rostla a stagnovala až v posledních dvou čtvrtletích, u nás započal pokles už ve 4. čtvrtletí 2010. V loňském 3. čtvrtletí (–3 %) byl podle dosažitelných dat nejhlubší v Evropě po Irsku a Španělsku. Podle dostupných dat za poslední tři měsíce loňského roku patří pokles vládní spotřeby v ČR i přes částečné zmírnění propadu (–1,4 %) mezi tři nejvýraznější po Španělsku a Slovinsku.

Prudké mezikvartální snížení v posledním čtvrtletí ukazuje stejně hluboký pokles vládní spotřeby v ČR jako ve Španělsku (–1,1 %). Přitom zadluženost ČR je jednou z nejnižších v Evropě. V roce 2010 činil v ČR hrubý konsolidovaný dluh vládního sektoru 37,6 % nominálního HDP, což bylo po Estonsku, Lucembursku, Bulharsku a Rumunsku nejméně v EU27.

... i domácností

Také domácnosti v evropském srovnání extrémně neutrácejí. Omezují spotřebu stejně, jako jsou k tomu nuceny domácnosti v zemích s dluhovou krizí. Pokles výdajů meziročně v každém čtvrtletí vykazaly loni kromě ČR už jen domácnosti v Irsku, Nizozemsku, Portugalsku a také na Slovensku. Synchronní pokles spotřeby domácností i vládního sektoru byl pozorován po většinu roku 2011 kromě ČR pouze v zemích s výraznými rozpočtovými problémy (Irsko, Španělsko, Maďarsko, Portugalsko) v Nizozemsku a aktuálně i ve Slovinsku.

České domácnosti zredukovaly své výdaje proti roku 2010 o 0,5 %, vládní sektor ještě výrazněji (–1,4 %). Konečná spotřeba domácností a vlády tak byla v roce 2011 nižší proti předchozímu roku o 0,7 %.

Odvětví zpomalila

Také výkon odvětví v úhrnu významně ubral na tempu. Přírůstek hrubé přidané hodnoty (+1,5 %) nedosáhl ani poloviny tempa růstu v roce 2010 (+3,2 %). V prvních třech čtvrtletích výkonost zpomalovala, v posledním meziročně stagnovala a mezikvartálně už hrubá přidaná hodnota v české ekonomice poklesla. Více zdrojů vytvořilo proti roku 2010 pouze zemědělství (+6,5 %), průmysl (+5,1 %), peněžnictví a pojišťovnictví (+5,6 %). Nejvíce rostl zpracovatelský průmysl (+9,8 %).

Zpomalení tvorby hrubé přidané hodnoty v ekonomice je logické vlivem zejména slabé domácí poptávky, která není schopna absorbovat vyšší zdroje. Rizikem je z toho plynoucí další ztráta pracovních míst.

Naděje k obratu

Přes nepříliš příznivý vývoj ve druhé polovině loňského roku je možné podle aktuálních dat a odhadů vyzkoušet, že pokles již pokračovat nemusí. Globální výhled pro průmysl a služby je podle průzkumu pozitivní, očekávání stoupla nejvíce za dvanáct měsíců. Jde o příznivou zprávu proto, že důvěra v ekonomiku setrvává v Německu v pozitivním pásmu už pět měsíců. Podle OECD vykazuje i celá ekonomika eurozóny oživení.

Příznivě lze hodnotit v domácí ekonomice i lednový růst tuzemských průmyslových tržeb, průmyslových zakázek z domácího trhu a silící přepravní výkony.

Kompletní analýzu naleznete na:
http://czso.cz/csu/2011edicni-plan.nsf/publ/1109-11-q4_2011

Drahomíra Dubská
oddělení svodných analýz

Pět obcí má web i v esperantu

Již v roce 2004 měly všechny **obce s rozšířenou působností** webové stránky. Jak je využívají ke komunikaci s občany, ukazují aktuální výsledky opakujícího se průzkumu ČSÚ, který se naposledy uskutečnil v srpnu 2011.

Na svých stránkách již obecní úřady zcela běžně informují o své činnosti, jednáních, rozpočtech a rozhodnutích. Občané na jejich aktivity mohou také on-line reagovat. Webové stránky slouží i jako informační uzel pro společenskou a kulturní dění v obci či kraji. Avšak obrovský potenciál, který představuje vyřizování úředních záležitostí on-line, je nedostatečně využíván. A nemění na tom nic ani to, že se stále častěji objevují informace a formuláře ke stažení.

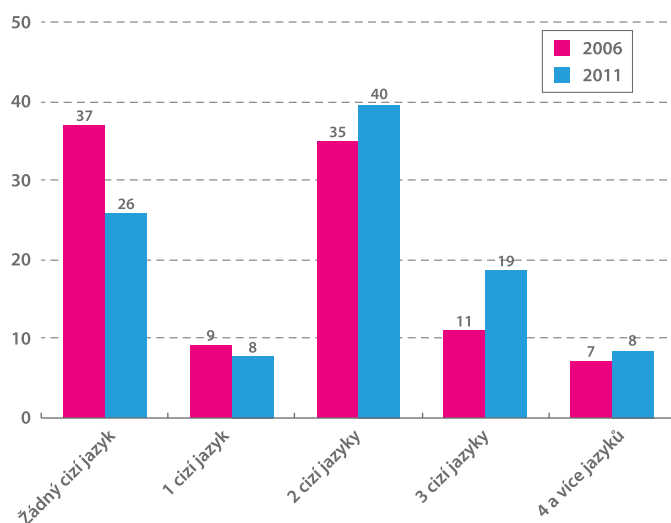
Velmi důležitou roli v tom, zda občan navštíví webové stránky své obce pouze jednou, nebo zda se na ně bude opakovaně vracet a nabízené služby využívat, hraje také podoba a uspořádání webových stránek. Musíme konstatovat, že

se v průběhu let webové stránky obecních úřadů zlepšují nejen po obsahové stránce, ale také svým provedením a přehledností.

Informace a komunikace

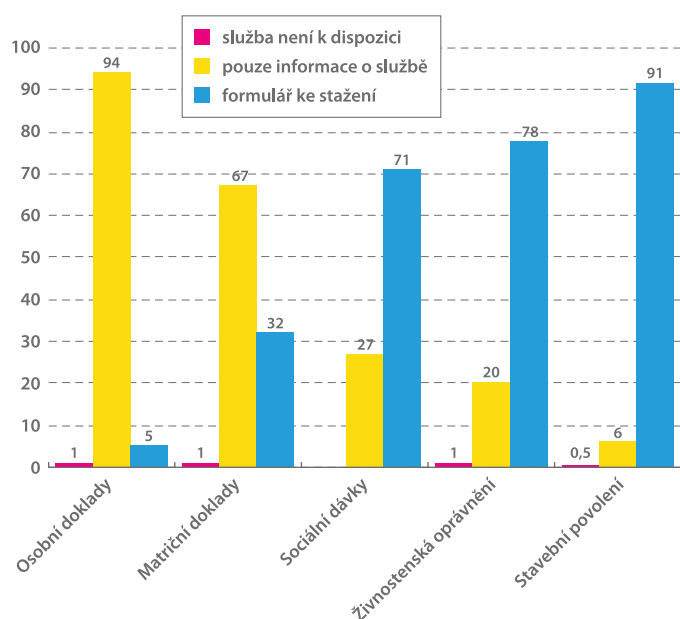
Český statistický úřad zjistil, že v srpnu 2011 informovalo 164 obcí s rozšířenou působností veřejnost o volných pracovních místech, které u nich byly k dispozici. Rozvojový plán zveřejnilo 136 obcí. O spolupráci s Evropskou unií a evropských dotacích informovalo 117 obcí. O grantech přidělených dané obci nebo regionu dalo na vědomí 144 úřadů. A to ještě není všechno. Na obecních webových stránkách se může ob-

Webové stránky obcí s rozšířenou působností podle počtu cizojazyčných verzí
(% obecních úřadů s rozšířenou působností)

Zdroj: ČSÚ

Základní on-line služby na webových stránkách obcí s rozšířenou působností v srpnu 2011
(% obecních úřadů s rozšířenou působností)

Zdroj: ČSÚ

čan také zaregistrovat a nechat si od obce zasílat informace na svůj e-mail. Tuto službu nabízelo prostřednictvím svých webových stránek 68 obcí s rozšířenou působností.

On-line kontakt (tj. možnost kontaktovat úřad vyplněním formuláře přímo z webové stránky přes webové rozhraní) umožňovalo 109 obcí. Celkem 92 obcí zveřejňovalo nejčastěji kladené dotazy od občanů a své odpovědi.

K dění obce se lidé vyjadřovali prostřednictvím anket a diskusí. Úřady zveřejňovaly oba typy těchto aplikací podle aktuálního dění a potřeby získávat názory občanů. Nemusí se tedy vždy jednat o trvalou součást jejich webových stránek. Během průzkumu ČSÚ se na úřadech vyskytly stránky, na kterých sice byl odkaz na anketu

či diskusi, ale ta nebyla momentálně aktivní. Možnost vyjádřit se k aktuálním tématům v regionu umožňovalo na svých webových stránkách prostřednictvím diskuse 51 a pomocí ankety 69 obcí s rozšířenou působností.

Stránky i v cizích jazycích

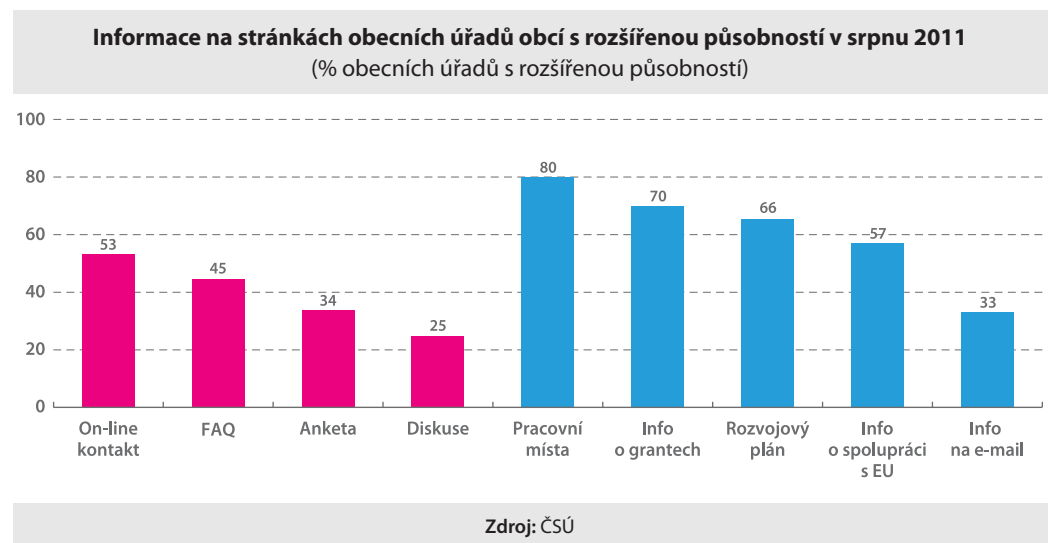
Cizojazyčnou verzi svých webových stránek mělo 152 obcí. V jednom cizím jazyce mělo svůj web 16 obcí, ve dvou 81 a ve třech 38 obcí. Čtyři a více jazykových verzí se vyskytovalo během posledního šetření ČSÚ na 17 stránkách obcí s rozšířenou působností.

I v roce 2011 byla nejčastější jazykovou verzí webových stránek obecních úřadů anglická verze (150) následovaná německou ver-

zí (133). V polské jazykové verzi má své webové stránky 36 obcí a v „jiném“ jazyce zveřejňuje informace 47 těchto obcí. Mezi jazyky z kategorie „jiné“ patří v roce 2011 nejčastěji francouzština (19), ruština (15) nebo také italština (12). Několik obcí mělo své webové stránky v umělém jazyce esperantu (pět obcí). Webové stránky obcí s rozšířenou působností se vyskytují také v holandštině (3), maďarštině (2), srbštině (2) a po jedné stránce ve španělštině a slovinštině. Stránky města Karviná jsou kromě dvou oficiálních cizích jazyků (angličtiny a polštiny) dostupné také v dialektu „po našymu“.

Přístupnost pro zrakově postižené

Jedním ze sledovaných ukazatelů je také přístupnost stránek pro těžce zrakově postižené (blind friendly verze stránek). Během sledovaných let došlo k velkému nárůstu počtu obecních úřadů, které své webové stránky přizpůsobují pro zrakově postižené občany a tím jim umožňují jednodušší přístup k důležitým informacím z oblasti veřejné správy. Státní správa používá tři způsoby zpřístupnění strán-

nek pro zrakově postižené: převedení stránek do textové podoby (kdy dojde k odstranění veškeré grafiky), změnu velikosti písma nebo kontrastu.

V srpnu 2011 se blind friendly verze webových stránek vyskytla u 76 obcí, kdežto v roce 2007 přizpůsobovalo své webové stránky zrakově postiženým občanům pouhých devět úřadů.

On-line služby

U obcí s rozšířenou působností bylo sledováno také poskytování vybraných základních on-line služeb a míra jejich dostupnosti,

tj. zda obce poskytují pouze informace o službě, zda je dostupný formulář ke stažení nebo zda je možné vyřídit celou transakci on-line. Mezi sledované on-line služby patřily: osobní a matriční doklady, evidence obyvatelstva, živnostenská oprávnění, stavební povolení a sociální dávky.

Velmi důležitým faktorem při nabízení on-line služeb občanovi je samozřejmě také to, jestli vůbec a do jaké míry lze danou záležitost vyřídit on-line. Osobní a matriční doklady je stále nutné vyřizovat osobně, žádost předkládat na originálním tiskopise a hlavně přikládat další potřebné doklady či fotografie.

O sociální dávky lze na příslušném úřadě žádat jak písemnou formou (na originálním či z internetu vytištěném tiskopisu), tak elektronicky – v tomto případě je elektronický podpis podmínkou. V srpnu 2011 poskytovalo pouhou informaci o postupu při žádostech o sociální dávky 55 úřadů, stažení formuláře umožňovalo 145 úřadů, on-line vyplnit formulář bylo možné na třech stránkách a úplné elektronické podání mohli uskutečnit návštěvníci pouze jedné stránky obce s rozšířenou působností.

Také stavební povolení lze vyřídit on-line. ČSÚ zjistil, že 13 úřadů

Obecní úřady obcí s rozšířenou působností

Tvoří určitý **mezičlánek mezi krajskými a obecními úřady**. Zjednodušeně by se dalo říci, že do jisté míry nahrazují okresní úřady (po jejich zániku bylo na obce s rozšířenou působností převedeno asi 80 % z působnosti již zaniklých okresů; zbylá agenda pak přešla pod správu kraje). Starají se například o evidenci obyvatel, vydávání cestovních a osobních dokladů, řídičských a technických průkazů, živnostenská oprávnění nebo výplatu sociálních dávek. Lze tedy předpokládat, že jejich webové stránky budou plné informací, rad a formulářů.

o tom poskytovalo pouhou informaci, 187 úřadů však nabízelo již formuláře ke stažení. Vyplnit on-line formulář si mohli občané na třech úřadech a možnost úplného elektronického podání nabízela pouze jedna webová stránka obce s rozšířenou působností.

Eva Skarlandtová
oddělení statistiky výzkumu,
vývoje a informační společnosti

Šetření očima občana

Průzkum webových stránek veřejné správy realizuje ČSÚ **od roku 2004**. Sběr údajů probíhá tak, že „průzkumník“ se v kůži občana snaží najít na webových stránkách konkrétní informace a služby. Šetřeno je celkem 244 institucí – 25 organizací ústřední státní správy, 14 krajských úřadů a 205 obcí s rozšířenou působností. Nejaktuálnější údaje z průzkumu ze srpna 2011 najdete na: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/pruzkum_webovych_stranek_veverejne_spravy.

Na vaše dotazy odpovídají naši profesionálové

Podrobné údaje o vybraných obcích pro noviny *Sächsische Zeitung*, údaje o vývoji České republiky pro *School of Political Studies University of Ottawa*, data ze sčítání lidu v období Rakousko-Uherska pro *Lafayette College Pennsylvania*. To jsou jen střípky z činnosti **informačních služeb ČSÚ**.

Další branou, kterou proudí informace a data z Českého statistického úřadu k externím uživatelům, jsou vedle internetových stránek pracoviště informačních služeb. Sídlí jak v ústředí, tak ve všech čtrnácti krajích. Je na ně každý rok zasláno více než třicet tisíc dotazů a požadavků. V roce 2011 byl počet dotazů o něco vyšší. Informační služby jich obdržely a zodpověděly více než 31 tis., přičemž přibližně polovina jich byla směřována na ústředí ČSÚ a polovina na krajská pracoviště.

Lidé a instituce však nevyužívají informační služby během roku rovnoměrně.

Nejvíce zákazníků se na ČSÚ již tradičně obrací v 1. čtvrtletí. Začátkem ledna se vždy zveřejňují údaje o inflaci za předchozí rok, o které

Mezinárodní informační služby

ČSÚ poskytuje kromě dat za Českou republiku i data mezinárodní. Je také zapojen do sítě národních kontaktních center **European Statistical Data Support (ESDS)**, jejímž účelem je poskytovat evropská data národním uživatelům v národním jazyce. V rámci této služby bylo zodpovězeno 623 dotazů.

je veliký zájem. Navíc je zde patrný vliv SLDB 2011, které vrcholilo na konci 1. a začátku 2. čtvrtletí.

Zajímavé je sledovat odlišnosti ve způsobu zaslání požadavku mezi krajskými pracovišti a ústředím.

Zatímco v regionech používá k položení dotazu více než polovina uživatelů telefon, do ústředí jsou dotazy nejčastěji zaslány e-mailem (44 %). Rozdíly jsou také v četnosti osobních návštěv – na krajích zajde osobně čtvrtina uživatelů, v ústředí pouze desetina.

Bleskové vyřízení většiny dotazů

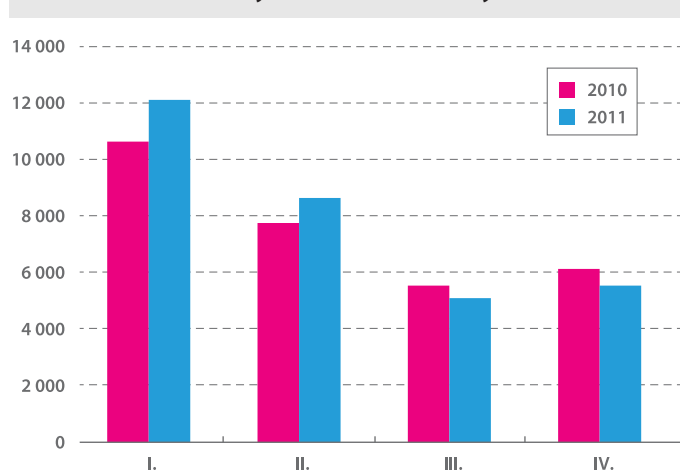
Nejvíce je jednoduchých dotazů. Zhruba šestina dotazů patří mezi středně těžké. Podíl složitých dotazů se pohybuje do 3 %. Tento poměr se dlouhodobě nemění.

Hodnocení z hlediska složitosti dotazu je vždy značně subjektiv-

ní. Mezi jednoduché dotazy patří ty, jež obsahují požadavky, na které lze odpovědět bez složitého pátrání. Jedná se o údaje, které již vyšly v publikacích nebo časových řadách. Středně těžké dotazy se týkají např. vysvětlování metodiky či sestavování tabulek z několika zdrojů. Složitější dotazy představují sestavování dlouhých časových řad (doplňných metodikou) a přípravu zakázek z mnoha statistik apod.

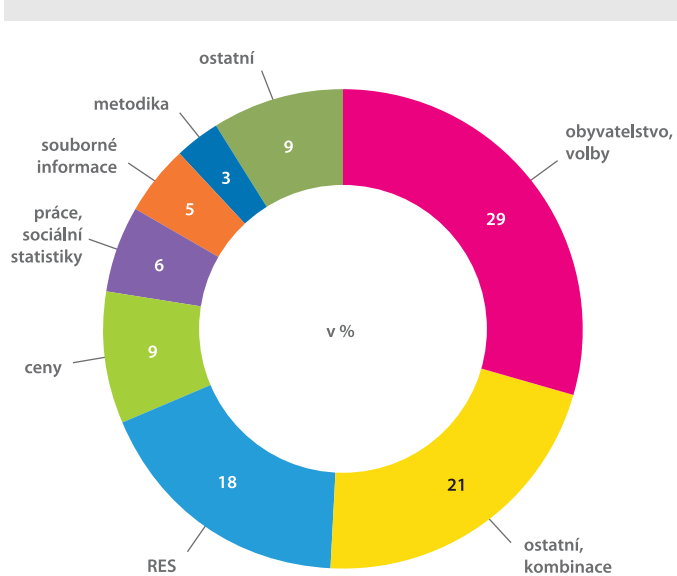
Pro uživatele je také důležité, jak dlouho musí na odpověď na svůj dotaz čekat. ČSÚ se dlouhodobě snaží vyřizovat požadavky co nejrychleji. Celkem 95 % dotazů vyřídí pracovníci informačních

Požadavky na informační služby ČSÚ

Zdroj: ČSÚ

Témata dotazů

Zdroj: ČSÚ

center do druhého dne. Na určitý počet požadavků – přibližně 3 % – však odpověď zajistit nemůže. Důvod je jednoduchý, statistika požadované údaje nesleduje nebo informace nejsou k dispozici v dostatečné územní (resp. odvětvové) podrobnosti.

Kdo se ptá, ten se dozví

V roce 2011 tvořily většinu zákazníků fyzické osoby (29 % v krajích a 50 % v ústředí), přičemž se podíl této skupiny proti předchozímu roku výrazně zvýšil. I zde je hlavním důvodem zřejmě Sčítání lidu, domů a bytů 2011, které se týkalo právě občanů.

Stejně jako v minulých letech se na regionální informační služby obrací spíše státní správa a samospráva nebo neziskové organizace. V ústředí ČSÚ pak shromažďují více dotazů od firem a z ciziny. Nezanedbatelný počet dotazů zasílají také studenti.

Již řadu let jsou jednoznačně nejžádanějším výstupem data o obyvatelstvu (byla předmětem 29 % dotazů). Pomineme-li skupinu tzv. kombinovaných dotazů, jsou druhým nejpobulárnějším tématem údaje z registru ekonomických subjektů (RES) s 18 % – jedná se například o jednoduché výpisy z databáze o existenci či neexistenci firmy v RESu, dále o prodej celé databáze RESu, ale také o složitější výběry podle více kritérií. V této oblasti má ČSÚ uzavřeno s uživateli také celou řa-

du smluv. V roce 2011 bylo 183 stálých odběratelů RESu. Často jsou uzavírány také smlouvy na poskytování dat z registru sčítacích obvodů a budov. K dalším žádaným výstupům patří ceny, mzdy, nezaměstnanost atd.

Většina informací je zdarma

Převážnou většinu požadavků vyřizuje ČSÚ zdarma. Speciální zakázky jsou však zpoplatněny na základě ceníku. V roce 2011 dosáhly tržby za poskytnuté služby ČSÚ 4 220 445 Kč, což je o 899 tis. Kč (17,6 %) méně, než bylo v roce 2010. Po nárůstu příjmů ČSÚ v roce 2010 tak opět dochází k poklesu příjmů. To je způsobeno zejména sníženým zájmem uživatelů o prodej RESu a o předplatné publikací. Přesto prodej RESu i v předchozím roce představoval největší položku příjmů. V ostatních sledovaných skupinách prodeje stoupají, zejména u klasifikací a číselníků (pravděpodobně vliv nové CPA) a u přímého prodeje publikací. Vzhledem k tomu, že většina výstupů úřadu je zveřejněna zdarma na internetových stránkách úřadu, roste zájem o výstupy připravené na míru uživateli.

Stejně jako v minulých letech byla pro uživatele připravena i řada publikací – v roce 2011 bylo původně naplánováno 62 tištěných titulů, během roku k nim přibylo devět, které byly připraveny jako reakce na aktuální události. Dále jsme vydávali 20 druhů Rychlých

Nestandardní zakázky

I když lidé a instituce pokládají ve velké většině jednodušší dotazy, najdou se mezi nimi i nestandardní požadavky:

- Požadavek na srovnávací **analýzu cen vybraných druhů potravin** ve vybraných zemích (pro zpracování požadavku byla nutná spolupráce s dalšími národními statistickými úřady).
- **Data o vývoji územně správní struktury**, populace, průmyslu a národních účtů na území současné ČR od roku 1948 pro srovnávací projekt East-central Europe related to EU and EU zone.
- **Historické i soudobé údaje o pracovní síle**, zaměstnanosti žen, ženách v domácnosti a počtech soukromých zemědělců.
- Nadstandardní **zpracování dat ze Sčítání lidu, domů a bytů 2011** podle struktury zaměstnaných a hlavních tříd zaměstnání KZAM na úrovni základní zpravodajské jednotky.
- Zpracování podkladů pro **výpočet indexu kvality života** v jednotlivých metropolích Evropské unie. Spolupráce na přípravě analytické části Programů rozvoje kraje na období 2013 až 2018, poskytnutí údajů pro vyhodnocení dopadů Programu rozvoje kraje 2007–2013.
- **Poskytování podrobných dat** především v časových řadách pro zpracování územně analytických podkladů a vyhotovení pasportu na data ÚAP za rok 2010, a to jak pro krajské úřady, tak pro některé městské úřady v sídlech správních obvodů obcí s rozšířenou působností. V některých krajích se pracovníci informačních služeb podíleli buď na zpracování aktualizace analýzy udržitelného rozvoje kraje, nebo na její oponentuře.
- **Podrobná data o obyvatelstvu a trhu práce** pro krajský úřad do mezinárodního projektu DART – Stárnoucí a ubývající populace a vliv regionálních změn.

informací, zpracovali jsme množství datových sad, analýz a časových řad. Přehled o všech plánovaných výstupech včetně termínů zveřejnění je k dispozici na webu ČSÚ.

Český statistický úřad je mezi ostatními institucemi do značné míry unikátní právě svou otevře-

ností a svým přístupem k uživateli. Ti naši činnost hodnotí velmi dobře a rádi se k nám vrací.

**Petra Kuncová,
Veronika Tichá
odbor informačních služeb**

Ústřední statistická knihovna v roce 2011

Vloni se do knihovny Českého statistického úřadu nově zaregistrovalo 105 čtenářů. Ke konci roku 2011 tak knihovna evidovala 1 830 registrovaných uživatelů.

V průběhu roku 2011 knihovnu navštívilo 2 020 uživatelů, kteří si vypůjčili, převážně k prezenčnímu studiu, **celkem 17 131 publikací**, z toho

11 765 knih a 5 366 periodik. Knihy je možné předem vyhledat v on-line katalogu na internetu, což zájemci o knihovní fond využili 43tisíckrát. Čtenářům bylo k dispozici celkem 43 195 svazků.

Více na: <http://library.czso.cz>

Exkurze se mi docela líbila...

První březnový den zavítala do Českého statistického úřadu skupina žáků pražské **obchodní akademie z Vršovic**. Přivedla je vyučující Dana Nedvědová. Jaké byly pocity sedmnáctiletých středoškoláků z návštěvy úřadu, se nejlépe dozvíte z jejich písemných vzkazů, které o několik dní později zaslali redakci časopisu Statistika & My.

úřadu se studenti dozvídají i o dalších aktivitách statistiků. V současné době je nejvíce zajímavá Sčítání lidu, bytů a domů 2011.

„Zadala jsem jim úkol, aby zpracovali sčítání z krajského pohledu,“ vysvětlila pedagožka Dana Nedvědová obrovský zájem svých studentů o výstavku plakátů „Vývoj v zrcadle výsledků Sčítání lidu, domů a bytů 2011“, která se nachází v předsálí zasedacích místností v ústředí ČSÚ v Praze 10 na Skalce. Každý plakát totiž shrnuje v grafech a kartogramech nejdůležitější výsledky z každého kraje a nakonec

Nejčastěji do Českého statistického úřadu chodí studenti ze středních škol. „Hlavně z obchodních akademií,“ doplňuje Dana Krámová, která má organizaci exkurzí na starosti. „Vloni navštívilo úřad sedm skupin, celkem 216

osob. Drtivá většina byla z pražských obchodních akademií. Jedna skupina studentů byla z Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy z katedry demografie a geodemografie,“ říká pracovnice z oddělení vzdělávání a FKSP. Kromě obecné prezentace o činnosti

www.czso.cz
REAKCE NA NÁVŠTĚVU ČSÚ
 Návštěva statistického úřadu mi přišla poučná. V prezentaci č.1 byly zvoleny vhodné a zajímavé informace. Druhá prezentace mi přišla méně zajímavější, ačkoliv i v ní jsem zachytila mnoho zajímavého, které mě překvapilo. Trochu mi chybělo například rozšíření podzemní knihovny, která byla zmíněna. Celkově bych exkurzi hodnotila kladně, protože do této doby jsem o funkci ČSÚ neměla konkrétní představu a přednášky se staly zajímavým zdrojem poznávání. Magazín, který jsme dostali je ovšem má mě v 90% příliš odborný, než aby mě zaujal, ale i v něm mohlo být člámků obsahujících grafy, jsem například možná informace určité i pro laiky.

EXKURZE SE MI DOCELA LÍBILA, ALE NELOU SVÁ AŽE.
 PŘIŠLA MI LETICE ÚJAVNÁ. MYSLÍM, ŽE BY TO DALO ZLEPŠIT TÍM, ŽE BYCHOM SI DĚLELI NEJAKÝ ZAJÍMAVÝ ČÍSLA. MOHLA BÝT OBROVSKÁ NEJAKÝMI ZAJÍMAVÝMI INFORMACEMI. PŘIŠLO MI DOPLA ZBYTČNĚ POUKÁZAT SI O TOM, JAK SE VYHLEDÁVÁ NA WEB.
 LÍBILY SE MI TABULE NA CHODBĚ, ALE MOC JICH Z NICH NEBYL CHYTILÝ.
 LÍBIL SE MI VÝSTUP PŘEDNÁŠKŮ.

ČSÚ
 Na exkurzi jsem se donedávka mnoho zajímavých věcí. Ale ta druhá část už nebyla tak zajímavá jako první, první mluvila o demografii a mluvil o věcech, které mě zajímají. Takže jsme slovo usměli.
 - Možná by bylo lepší, kdyby se víc z nás mělo pracovat, aby byla exkurze lepší, když jsme museli sedět celou dobu u počítače a řešit na prezentaci. Bylo dobré, že jsme dostali časopis, ve kterém jsme se dozvěděli to co na exkurzi mě. Ale šlo mi to bylo velmi zajímavé.

Návštěva se mi líbila, ačkoliv byly některé informace méně zajímavé, ale celkově jsem se dozvěděla mnoho nových věcí.

Věřím, že mi tato exkurze přinese mnoho nových poznání a že se budu na ni těšit. Děkuji vám za tuto exkurzi a přeji hodně štěstí.
 S pozdravem
 Tomáš Jurek

i celé České republiky. Studenti rychle objevili možnost dozvědět se ve zkratce to nejdůležitější. Na plakátech jsou nejžádanější informace ze sčítání: složení a počet obyvatel podle věku, národnosti a státního občanství a také podle ukončeného vzdělání, dále vybavenost a počet bytů, jejich struktura a způsob převládající energie použité k vytápění.

Řada studentů si plakáty vyfotila mobilními telefony. „Takhle ten úkol budu moc zpracovat líp, když

to budu vidět před sebou,“ řekla pilná studentka.

Český statistický úřad má zájem na budování dobrých vztahů s veřejností, kam zcela jistě patří i studenti a jejich učitelé. Zpětnou vazbu, jež od nich formou naší ankety získal, zcela určitě přispěje k vylepšení svých prezentací, které si už pro další zájemce chystá.

Alena Géblová
odbor vnější komunikace

Také má paní redaktor ho, máš téra ČSU byla velmi zajímavá! Především mi zaujala naše budova a ŽENY & MUŽI V DATECH 2011. Tde jsem se dočetla plno zajímavých informací, šlo mi to jak při velmi příjemné myšlence, že by se mi líbila i přednáška na téma "Téma", jak se vyvíjela rovnováha, průměrná věk pro narození - například v Evropě či v ČR. Přednáška kterou jsem absolvovala byla zajímavá, ale možná na nové nové odborné!

Realita má mávstevu ČSU: Přednáška mne napjala především na své první části. I zde se našel možný faktor, který se líma opakovalo a na jeho odvolání. Všechny části o sčítání lidí byl mistral více úseč a např. porovnání a představení sof.

ČSU - mávsteva

Přednáška mi přišla zajímavá, dozvěděla jsem se nové věci a informace o ČSU. Možná by ale bylo dobré vymezovat měkké části - např.: používatí uau stránek... Určitě by více upoušalo pozornost, kdyby byli mávstevníci do přednášky zapojeni (dotazy, zhotovení grafů...).

Mohla by prezentace o SČÍTÁNÍ obsahovat graf srovnání s předchozími roky.

Výstava tabulek podle ISTATU má "chodit" mě velmi zaujala. Hlavně díky informacím ze sčítání 2011. Časopis je zajímavý celkově.

Vše dohromady mi přiblížilo ČSU a informovalo mě o činnosti pracovníků.

www.czso.cz

statistického úřadu byla zajímavá. Líbily mi mávstevy na chodit, ale některé z nich mi připadaly nepříjemné a dříve s ostatními kraj. Prezentace byla obsáhlá, ale možná možná. Přednáška, že by bylo lepší skupit si nějaké údaje jako mávstevy: skupit statistický údaje jako mávstevy: že statistiky se plánují jako ve Velké Británii: maskerovat malárie, které jsou 100 let staré. Mávstev by to přiblížilo.

Řekl bych, že první prezentace byla povedená, dozvěděli jsme se základní informace o ČSU, byla sešná, neměla mě. Šlo o prezentaci druhé, tedy o sčítání lidí, domní a když, ani tolik zajímavá nebyla. Podle mě tam bylo až příliš moc informací, které mě po 5 minutách přestaly bavit. Myslím, že měla být udělena zajímavější přednáška. Přednáška byla výstižná, stručná, přesně taková, jakou jsem si jí představoval. Doufám, že můžete spříznit s budoucností.

Co se týče přednášky, myslím, že jsem se dozvěděla o nové věci a informace o ČSU. Možná by ale bylo dobré vymezovat měkké části - např.: používatí uau stránek... Určitě by více upoušalo pozornost, kdyby byli mávstevníci do přednášky zapojeni (dotazy, zhotovení grafů...).

Mohla by prezentace o SČÍTÁNÍ obsahovat graf srovnání s předchozími roky.

Výstava tabulek podle ISTATU má "chodit" mě velmi zaujala. Hlavně díky informacím ze sčítání 2011. Časopis je zajímavý celkově.

Vše dohromady mi přiblížilo ČSU a informovalo mě o činnosti pracovníků.

kurze byla velice zajímavá a došlo k tomu, že jsem se dozvěděla o nové věci a informace o ČSU. Možná by ale bylo dobré vymezovat měkké části - např.: používatí uau stránek... Určitě by více upoušalo pozornost, kdyby byli mávstevníci do přednášky zapojeni (dotazy, zhotovení grafů...).

Mohla by prezentace o SČÍTÁNÍ obsahovat graf srovnání s předchozími roky.

Výstava tabulek podle ISTATU má "chodit" mě velmi zaujala. Hlavně díky informacím ze sčítání 2011. Časopis je zajímavý celkově.

Vše dohromady mi přiblížilo ČSU a informovalo mě o činnosti pracovníků.

Za vším hledej statistiku

I soubor obrazů může na své diváky zapůsobit jako jistý druh statistické ročenky. Příkladem je výstava **Rembrandt & Co.** v Národní galerii v Praze.

Podává svědectví o století, které je obecně nazýváno Zlatým věkem. Představuje nejenom Rembrandta Harmenszoon van Rijna (1606–1669) s jeho žáky, ale i jeho následovníky a konkurenty.

Odhaduje se, že Rembrandt namaloval přes 600 obrazů, vytvořil

Vladimír Rösel, ředitel NG v Praze.

400 grafik a dva tisíce kreseb. Jeho dílnou prošlo v letech 1628–1663 asi 50 žáků. V té době namalovalo 650 až 700 malířů každoročně asi 70 tis. obrazů. Na každého Holanďana připadaly v 17. století v průměru dva až tři obrazy.

Blahobyt severního Nizozemska byl postaven na obchodu, nových profesních dovednostech, ale také specializaci a inovaci. Proto se i malíři, aby mohli zvládnout masovou výrobu obrazů, museli zaměřit na jistý druh tvorby.

O výstavě se více dozvíte na:
www.pribehymeni.cz

Vladimír Rösel
ředitel Národní galerie v Praze

Jan Abrahamsz. Beerstraeten, Pevnost na mořském pobřeží. Východoindická společnost, založená v roce 1602, byla jedním ze symbolů obchodních a investičních úspěchů tehdejších holandských podnikatelů. V roce 1669 měla tato společnost přes 150 obchodních a 40 válečných lodí, 50 tis. zaměstnanců a soukromou armádu čítající 10 tis. vojáků. Jednalo se o nejbohatší soukromou společnost. Její akcie byly kotovány na burze v Amsterdamu.

Nicolaes Maes, Dvojportrét otce s dcerou. Odhaduje se, že v Nizozemsku bylo v 17. století namalováno asi 750 tis. až 1 100 tis. portrétů. V té době totiž plnily funkci dnešních vizitek.

Sybrand van Beest, Trh. Holanďané patřili v době Zlatého věku k nejlépe živěnému národu v Evropě. Zásahu na tom měl dostatek kvalitního jídla, ve kterém nechyběly ani dovážené zamořské produkty. Přesto byla i zde v Nizozemsku vysoká dětská úmrtnost. Pouze 50 % narozených dětí došlo věku 18 let, 40 % se nedožilo ani pátého roku.

Studie o stavebnictví čtou i ministři

Nestačí jen znát tvrdá čísla, důležité jsou i názory lídrů sektoru, neboť jedno druhé doplňuje. Příkladem jsou studie a průzkumy společnosti CEEC Research, kterou **Jiří Vacek** řídí.

V tomto čísle našeho časopisu publikujete aktuální analýzu „Jaké bude další směřování českého stavebnictví?“. Jak jste se vůbec ke stavebnictví dostal?

Ve stavebnictví jsem začínal přibližně před deseti lety, kdy jsem řídil projekty výzkumu stavebního trhu pro jednu přední mezinárodní společnost v Moskvě, Vilniusu a Tallinnu.

Kolik let už vaše společnost CEEC Research provádí průzkum mezi podnikateli ve stavebnictví?

Rok 2012 je již sedmým rokem, kdy CEEC Research poskytuje studie Stavebnictví. Aktuálně máme jen v České republice přes čtyři a půl tisíce uživatelů. Další jsou ze Slovenska, Polska, Maďarska, Německa, Rakouska, ale i z dalších zemí. Jsme za to velice rádi. Neustále rostoucí zájem o naše studie a hlavně pravidelný feedback uživatelů nám umožňují naše výzkumy dále zlepšovat a rozšiřovat.

Potřebuje-li společnost vědět, jak se vyvíjí stavební sektor, nestačila by jí data z Českého statistického úřadu? Je nutné ještě provádět tak obsáhlý průzkum?

Český statistický úřad poskytuje jedinečné údaje o českém stavebnictví. Týká se to ale údajů zpětně, tj. jak se dařilo v předchozích měsících a letech.

A to jim zřejmě nestačí...

Společnosti pro své rozhodování potřebují znát co nejpřesnější odhady o tom, jaký bude vývoj stavebnictví v nejbližších alespoň dvou nebo i více letech. Naše studie vycházejí výhradně z pravidelných rozhovorů se stovkou ředitelů stavebních společností. A protože jejich obraty tvoří významnou část celého sektoru, jsme schopni díky jejich predikcím/zásobníkům práce velice přesně naše uživatele informovat o tom, co je v blízké době čeká. Za poslední dva roky, tedy 2010 a 2011, se naše předpovědi lišily jen o jedno až dvě procenta od finálních čísel, a to s predikcí realizovanou s osmiměsíčním předstihem, což je skvělý výsledek.

Čemu víc věříte – číslům nebo názorům lidí?

Myslím si, že z výše zmíněných důvodů jsou oba pohledy důležité a je potřeba na ně hledět jako na dva listy jedné knihy. Proto jsme i velice rádi za skvělou a pravidelnou spolupráci s Českým statistickým úřadem.

Děláte ještě jiné průzkumy? Jaké?

Ano, CEEC Research zpracovává celou řadu výzkumů z oblasti stavebnictví. Zaměřujeme se výhradně, ale o to pečlivěji, na tento sektor. Děláme například studie zaměřené na energetickou úspornost budov, na stav a výhled v oblasti projektových a inženýringových prací – to je jistý předstupeň před samotnou stavební výrobou. Také monitorujeme například oblast půjčoven stavební mechanizace.

Jiří Vacek

VZDĚLÁNÍ Vysoká škola Ekonomická, Copenhagen Business School
ZAMĚSTNÁNÍ ředitel společnosti CEEC Research **RODINA** ženatý
ZÁJMY rodina, sport, cestování **ŽIVOTNÍ KRÉDO** Důvodem, proč se neodvažujeme, není to, že jsou věci obtížné; věci jsou obtížné proto, že se neodvažujeme (Seneca).

Co a kdy vás ve vaší práci nejvíce potěšilo?

Nejvíce nás těší zájem uživatelů o naše studie a i další výzkumy. Počet uživatelů i již při stávající velké základně meziročně roste přibližně o třicet procent. Navíc mezi naše uživatele patří nejen generální ředitelé největších stavebních společností, ale i ministři vlád v jednotlivých zemích. To nás motivuje k dalším zlepšováním jak našich studií, které poskytujeme zcela bezplatně, tak i rozšiřování portfolia našich studií.

Ve kterých zemích CEEC Research v současné době působí?

Aktuálně v České republice, na Slovensku, v Polsku a Maďarsku.

Alena Géblová | odbor vnější komunikace

KALENDÁŘ ČSÚ

04 | 2012

Po	Út	St	Čt	Pá	So	Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So	Ne
						1	2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29	30						

TISKOVÉ KONFERENCE

5 Jak jsme hospodařili ve zdravotnictví 25 Stavebnictví a bytová výstavba (Stavební veletrh Brno 2012)

RYCHLÉ INFORMACE

4 Maloobchod (únor 2012) 6 Zahraniční obchod (únor 2012) | Průmysl (únor 2012) | Šetření průměrných cen vybraných výrobků – pohonné hmoty a topné oleje (14. týden) | Stavebnictví (únor 2012) 10 Inde-

xy spotřebitelských cen – inflace (březen 2012) 13 Šetření průměrných cen vybraných výrobků – potravinářské výrobky (duben 2012) 16 Indexy cen vývozu a dovozu (únor 2012) | Indexy cen výrobců (březen 2012) 20 Šetření průměrných cen vybraných výrobků – pohonné hmoty a topné oleje (16. týden) 24 Konjunkturální průzkum (duben 2012) 27 Šetření průměrných cen vybraných výrobků – pohonné hmoty a topné oleje (17. týden) 30 Zemědělství (1. čtvrtletí 2012)

PORADNA

Co je to CZ-CPA, do jaké skupiny patří naše výrobky?

CZ-CPA je Klasifikace produkce, která byla vytvořena na základě evropského standardu CPA 2008, a pro statistické účely s platností od 1. 1. 2008 nahradila Standardní klasifikaci produkce (SKP). Klasifikace CZ-CPA je spolu s dalšími klasifikacemi a číselníky k dispozici na internetových stránkách ČSÚ v záložce Klasifikace.

Jak zjistím CZ-NACE naší firmy? Kde zjistím právní formu naší firmy či CZ-NUTS, základní územní jednotku nebo územně technickou jednotku?

Všechny základní údaje o firmách najdete přes Vyhledávání v RES (RES – registr ekonomických subjektů), kde zadáte svoje IČO nebo název firmy. Aplikace vám poskytne všechny výše uvedené informace o vaší firmě.

Je potřeba vyplňovat do výkazu nuly i v případech, že některý z ukazatelů nenabývá žádné hodnoty nebo je možné ponechat políčka prázdná?

Pro vyplňování papírového i elektronického výkazu platí, že políčko se vyplní tehdy, pokud tato hodnota existuje (tzn. statistický jev vznikl), a to i v případě, že ve zjišťovaném období nabývá hodnoty 0 (např. účetní zůstatek daňového účtu je roven nule, ostatní mzdové náklady byly plánovány, ale v jednom měsíci zjišťování se nevyplácely apod.). Pokud statistický jev nevznikl, políčko výkazu se ponechá prázdné (nevyplněné). Při dalším statistickém zpracování zachází ČSÚ s prázdnými (nevyplněnými) políčky jinak než s vykazovanou nulou.

Existuje nějaký seznam firem (databáze firem)?

Ano, existuje databáze registr ekonomických subjektů (RES), kterou ČSÚ vede ze zákona č. 89/1995

Sb., o státní statistické službě. Pro více informací se prosím podívejte na stránky registru ekonomických subjektů, kde najdete také Vyhledávání v RES. Zde stačí zadat název nebo IČO firmy a dozvíte se základní veřejné informace o této firmě. Pokud máte speciální požadavky, můžete využít služby Výběry z registru ekonomických subjektů.

Jak mám postupovat v situaci, kdy mi byla přidělena dvě IČO?

Je třeba vzít v úvahu, kým byla IČO přidělena. Nejčastější případy jsou:

- obě IČO přidělil živnostenský úřad,
- jedno IČO přidělil živnostenský úřad a druhé obecní úřad (samostatně hospodařící rolník),
- jedno IČO přidělil živnostenský úřad a druhé Český statistický úřad.

Po rozhodnutí, které IČO budu používat, je nutné nahlásit zrušení druhého IČO na příslušném úřadě, který IČO přidělil (ukončení IČO přidělené samostatně hospodařícímu rolníkovi řeší v současné době obce s rozšířenou působností, kam byla evidence z jednotlivých obcí převedena).

Další dotazy najdete na stránce „Časté dotazy“:

<http://www.czso.cz/csu/faq.nsf/home>

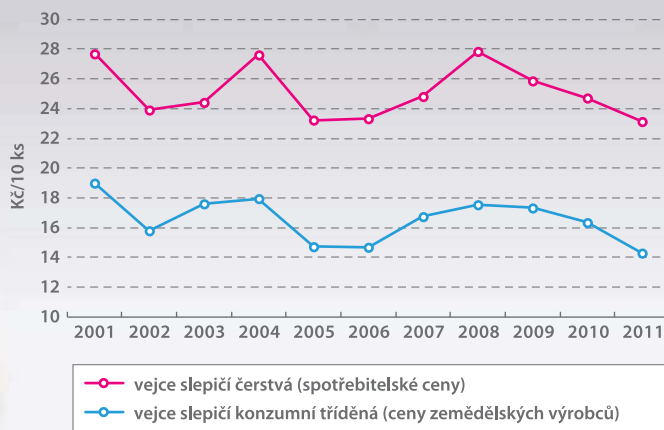
NÁKUPNÍ KOŠÍK | Vývoj ceny slepičích vajec

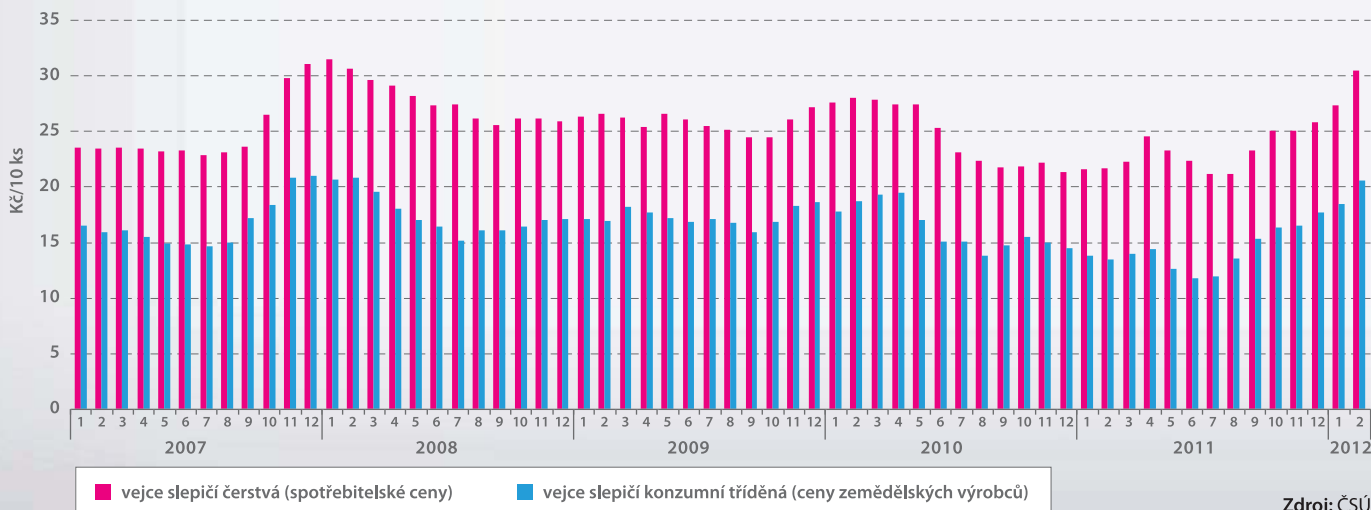
Grafy zobrazují **vývoj** průměrných spotřebitelských cen, cen průmyslových výrobců a cen zemědělských výrobců u vybraných komodit.

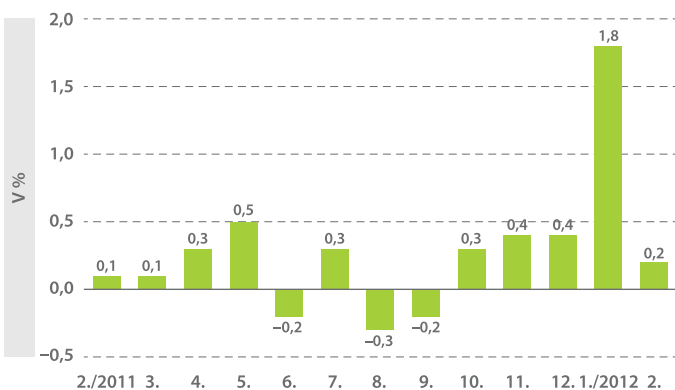
Ceny vajec v letech 2001–2011

Průměrné měsíční ceny vajec

INFLACE

Zdroj: ČSÚ

PŘEKVAPENÍ MĚSÍCE

Index cen zemědělských výrobců (únor 2012/ únor 2011)

VEJCE

+52,4 %

BRAMBORY

-55,1 %

Zdroj: ČSÚ

Výběr výstupů ČSÚ v dubnu 2012

Sa-3306-12 | Výsledky zdravotnických účtů ČR (2000 až 2010)

Zdravotnické účty zachycují výdaje na zdravotnictví jak z hlediska zdrojů, tak i jejich užití (typ péče, druh poskytovatele, zdroj financování, druh diagnózy, věk a pohlaví pacienta). V publikaci budou uvedeny jak základní tabulky a grafy, tak kvalitativní analýza finančních toků ve zdravotnictví ve vazbě na metodologii EU a OECD. Další údaje z oblasti školství, kultury a zdravotnictví jsou zveřejněny na webu ČSÚ nebo v publikacích vydávaných ÚIV (www.uiv.cz) a ÚZIS (www.uzis.cz).

e-5013-12 | Historická ročenka národních účtů (1990 až 2010)

Publikace zahrnuje vývoj nejvýznamnějších ukazatelů národních účtů v časové řadě 1990 až 2010.

 250 Kč 500 Kč

e-9605-12 | Inovační aktivity podniků v České republice (2008 až 2010)

Údaje o podnicích, které ve sledovaném období 2008 až 2010 zavedly technologické a netechnologické inovace.

 zdarma zdarma

e-3115-12 | Zaměstnanost a nezaměstnanost podle VŠPS – roční průměry (2011)

Informace o trhu práce v ČR zjištěné výběrovým šetřením pracovních sil podle mezinárodních definic ES a doporučení Mezinárodní organizace práce. Zaměřuje se na hlavní charakteristiky zaměstnaných, nezaměstnaných a ekonomicky neaktivních osob. Uvedeny jsou roční průměry ve stejné třídění jako po čtvrtletní výstupy (kód e-3101-12).

e-8106-12 | Energetická bilance (2010)

Údaje o celkové bilanci energetických zdrojů a jejich spotřebě v ČR v roce 2009 a 2010.

e-9501-11 | Ekonomické výsledky zdravotních pojišťoven (4. čtvrtletí 2011 a rok 2011)

Základní údaje o počtu aktivních zdravotních pojišťoven, o zaměstnancích a mzdách, vybrané položky aktiv a pasiv, informace o výnosech zdravotních pojišťoven z pojistného a příslušenství podle skupin plátců a o nákladech vynaložených na zdravotní péči ze základního fondu zdravotního pojištění a z fondu prevence, případně z fondu na úhradu preventivní péče za příslušná čtvrtletí 2011.

 zdarma

e-9705-12 | Informační společnost v číslech 2012

Základní přehled o stavu a vývoji v rozšíření a způsobu používání ICT v hlavních oblastech naší společnosti – Telekomunikační a internetová infrastruktura, Domácnosti, Jednotlivci, Podniky, Veřejná správa, Školství a Zdravotnictví.

e-1301-12 | Počet obyvatel v obcích k 1. 1. 2012 (předběžné údaje)

Počty obyvatel v obcích po promítnutí územních změn k 1. 1. 2012 na základě demografické bilance narozených, zemřelých a migrace (přepočtené na předběžné výsledky SLDB 2011).

e-xx1302-11 | Krajské statistické bulletiny (1. až 4. čtvrtletí 2011)

Pravidelná informace o demografickém, sociálním a ekonomickém vývoji v kraji a jeho okresech (jednou ročně i ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností) zpracovávaná formou tabulek (obsahuje rovněž metodické vysvětlivky k jednotlivým kapitolám). Materiál je doplněn mezikrajskými a meziokresními srovnáními a daty za celou Českou republiku.

 zdarma

e-4003-12 | Věkové složení obyvatelstva (předběžné údaje – 2011)

Věkové složení obyvatelstva zpracované na základě bilance přirozeného a mechanického pohybu obyvatelstva v roce 2011. Data jsou zpracována podle pohlaví a jednotek věku k 1. 1. 2011, 1. 7. 2011 a 31. 12. 2011 podle oblastí a krajů. Údaje jsou přepočteny na předběžné výsledky SLDB 2011.

 datová sada na www.czso.cz

 publikace v elektronické podobě

 publikace v tištěné podobě

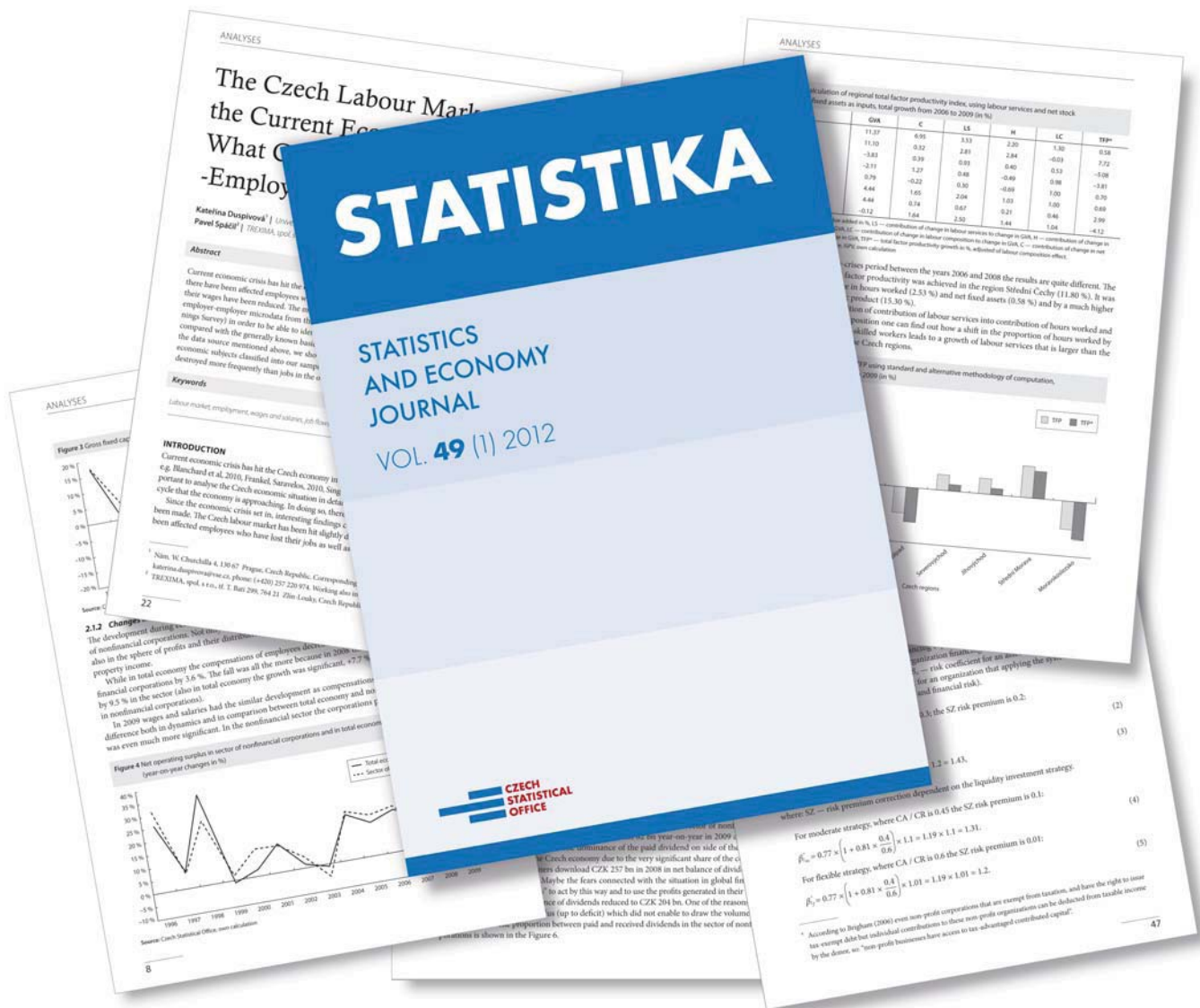
Uvedené publikace je možné objednat (e-mail: objednavky@czso.cz, tel.: 274 052 400, 274 052 732) nebo přímo zakoupit v prodejně publikací v ústředí ČSÚ (Na padesátém 81, Praha 10). Všechny publikace ČSÚ najdete na www.czso.cz.

Demografie, revue pro výzkum populačního vývoje (č. 1/2012)

Jediný odborný recenzovaný demografický časopis v ČR s dlouhou tradicí. Obsahuje aktuální články, analýzy a přehledy o populačním vývoji v ČR i v zahraničí. Poskytuje data o sňatečnosti, rozvodovosti, porodnosti, úmrtnosti, potratovosti, o migraci a analýzy populačních procesů.

 zdarma 58 Kč

Statistika | Statistics and Economy Journal

Recenzovaný odborný časopis vydávaný Českým statistickým úřadem od roku 1964, zařazený v seznamu recenzovaných vědeckých periodik vydávaných v České republice a hodnocených metodikou RVVI. | Publikujeme články zaměřené na teoretickou a aplikovanou statistiku, matematicko-statistické metody, ekonometrii a aplikovanou ekonomii, hospodářské, sociální a environmentální analýzy, hospodářské ukazatele, sociální a environmentální problémy z pohledu statistiky či ekonomie a regionální rozvoj.

Vychází 4x ročně pouze anglicky (sekce: analýzy, metodologie). | 3w – zdarma, výtisk – 66 Kč (prodejna ČSÚ), roční předplatné včetně poštovného – 369 Kč.

z obsahu č. 1/2012:

Analýzy: Marek Rojíček, Jaroslav Sixta, Tereza Košťáková: Ownership Principle in the Foreign Trade Statistics: Czech Approach | Savina Finardi, Jakub Fischer, Petr Mazouch: Private Rate of Return on Human Capital Investment in the Czech Republic: Differences by Study Fields | Hana Řezanková, Renáta Kunstová: Evaluation of Economic Education from Graduates' Point of View | Vít Pošta, Zdeněk Pikhart: The Use of the Sentiment Economic Indicator for GDP Forecasting: Evidence from EU Economies **Metodologie:** Petr Novák, Václav Kosina: Using the Superpopulation Model for Imputations and Variance Computation in Survey Sampling.

http://www.czso.cz/statistika_journal

ADRESA REDAKCE:

Journal of Statistika | Czech Statistical Office | Na padesátém 81 | 100 82 Praha 10 | Czech Republic

E-mail: statistika.journal@czso.cz | www.czso.cz/statistika_journal

Chcete znát výsledky ze
Sčítání lidu, domů a bytů 2011?

Sledujte www.scitani.cz

SČÍTÁNÍ LIDU, DOMŮ A BYTŮ 2011

Český statistický úřad
Na padesátém 81
100 82, Praha 10
www.czso.cz
ev. č. MK ČR E 19925

WWW.CZSO.CZ